

കുമാല.

ഇംഗ്ലീഷിൽനിന്ന്.

ഡി. കൃഷ്ണൻ നായർ ബി. എ.
ചരിത്രരചകളായിട്ടുണ്ട്.

ഇന്ററിവെൻഷൻ.

കോളാലാറ്റം അച്ചടക്കത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്.

KAMALA.

Translated into Malayalam

by

C. Krishnan Nair, B. A.

ക മ ല.

അമ്മേ

ഇംഗ്ലീഷിൽ നിന്ന്.

ഡി. കൃഷ്ണൻ നായർ ബി. എ.
പരിഭാഷപ്പെടുത്തിയത്.

തൃശ്ശി വായ്പക്കടം.

കേരളപ്രദേശം അച്ചടക്കത്തിൽ അച്ചടിച്ചത്.

1899.

[Price R. 1.]

[Copy right Registered]

To
MY UNCLE,
C. Sankaran Nair, Esq.

ശബ്ദപത്രം.

ഭാഗം	വരി	അർത്ഥം	സുബാഷം
പ്ര	൨൨	സംകരം	സംഭരം.
നന്	൨൪	സ്വതന്ത്രവും	സ്വാതന്ത്ര്യവും.
നന്ദ	൧൨	നിർമ്മിത	കൃത്രിമ.
യെ	൧൧	ധൃപം	ധൃവദീപം.
യെ	൭	ഗോഭാവരി	ഗോഭാവരിനിധി.
വൃ	൧൧	അവളു	അവളുണ്ട്.
പ്ര	൩	കേട്ടിടുന്നു	കേട്ടിടുന്നായിരുന്നു
പ്ര	൨൨	പ്രിയതരം	പ്രിയം
പ്ര	൨൪	കല!	കലേ!
പ്ര	൧൪	കാട്ടണായിരുന്നു	കാട്ടണായിരുന്നു
പ്ര	൧	തോന്നപ്പെടുത്തി	തോന്നപ്പെടുത്തി, അ
		എന്ന...	എന്ന.....
പ്ര	൨൦	ഉൽകണ്ഠ	ഉൽകണ്ഠ.
പ്ര	൨൧	കഴിപ്പിക്കുന്നതും...	കഴിപ്പിക്കുന്നതും.
പ്ര	൨൩	തലമുറ	തലമുറ.
പ്ര	൨൪	മോഷണമാർഗ്ഗം	മോഷണമാർഗ്ഗം.
പ്ര	൨൭	മേഖലാസംഗീതം	മേഖലാസംഗീതം.
പ്ര	൧൩	മാനവ്യം	മാനവ്യം.
പ്ര	൩	കേട്ടപ്പോൾ	കേട്ട്.
പ്ര	൭	ഉത്സാഹഭാഗത്തു	ഉത്സാഹഭാഗത്തു
		ന്നും	ന്നും.
൨൨	൧൨	സമ്പ്രദായം	ഒരു സമ്പ്രദായം.

മുഖവുര.

‘കുടല’ എന്നു ഇംഗ്ലീഷ് നോവലിന്റെ പരിഭാഷകൾ മിക്കവാറും വിശേഷകളിലും ഉണ്ട്. മലയാളത്തിലും ഇതിന്റെ ഒരു പരിഭാഷ ആവിഷ്കരിച്ചിരിക്കുന്നു വിശ്വസിച്ചിട്ടാണ് ഞാൻ ഇത് പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത്. ഇതിൽ വന്നിട്ടുള്ള എല്ലാ അദ്ധ്യായങ്ങളും ‘ഭൂരികളായുള്ള സൂരികളെല്ലാം, ചീറാത്തതിന്നു പൊറുക്കേണമ’ എന്നു ഞാൻ സദാ പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

ഇത് മൂലഗ്രന്ഥത്തിന്റെ ശരിയായ ഒരു പരിഭാഷയാണെന്നു ഞാൻ വാദിക്കുന്നില്ല. എന്നാൽ കഴിയുന്നതൊക്കെയും അതിലെ കൂടും തന്നെ അനുസരിച്ചിട്ടുണ്ട്. വേഷകളിൽ ഒന്നു കണ്ടെത്തുന്നതിന്നു മാത്രമേ മേദം വരുത്തിട്ടുള്ളൂ. എല്ലാ അദ്വൈതങ്ങളുടെ ആശംഭത്തിലും അവയിലെ കഥയെ ഏകദേശം സൂചിപ്പിക്കുന്ന ഗദ്യപദ്യങ്ങളെ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്. പിന്നെ ഇതിൽ മൂലഗ്രന്ഥമെഴുതിയ വിദ്വേഷിയുടെ ഒരു ജീവചരിത്ര സംഗ്രഹവും കൊടുത്തിട്ടുണ്ട്. ഇവയിൽ വായനക്കാർക്ക് വൈകല്യം ഭവിക്കില്ലെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

ഈ കൃത്യത്തിൽ എന്നെ നിരന്തരം സഹായിച്ചിട്ടുള്ള വരിൽ വെച്ച് ഞാൻ ഏറ്റവും കടപ്പെട്ടിട്ടുള്ളത് “പച്ചപ്പാട്” കോളേജിലെ മലയാളപണ്ഡിതനും ഗദ്യാശി സർവ്വകലാശാലയിലെ ഒരു മലയാള പരീക്ഷകനുമായ ഓ. ഓ. സി. ദാലാദൈൻ നമ്പൂരിപ്പാടവർക്കാണ്. അദ്വൈതത്തിന്റെ സഹായമുണ്ടായിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഈ തർജ്ജമ പുറത്തുവരില്ലായിരുന്നു എന്നു തന്നെ പറയാം. 125, 215, എന്നീ ഭാഗങ്ങളിലുള്ള പദ്യങ്ങളെ വയലാർ ചേർത്തിട്ടുണ്ട്, മലയാളഭാഷയുടെ അഭിവൃദ്ധിക്ക് വേ

ണ്ടി ഉത്സാഹമായി സഭാ അദ്ധ്യക്ഷനിക്കു സി. ചാത്തുക്കുട്ടി നാടിയായവർകളാണ്. ഇവരും ഏകെണ സഹായിച്ചു മറ്റുള്ളവരും ഞാൻ നാരിപ്പുറമായ വരണം പറഞ്ഞു കൊള്ളുന്നു.

ഈ തർജ്ജമകൾ വളരെ സന്തോഷത്തോടെ സമ്മതം തന്നെ മിസ്റ്റർ. എസ്. സത്യനാഥനോടും ഞാൻ വളരെ നന്ദിയുള്ളവനാണ്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഭയംകൊണ്ടാണ് എനിക്ക് ഇതിൽ ഗ്രന്ഥകർത്രിയുടെ ചിത്രം ചേർക്കാനും ഇടയായത്.

'The Palms'
Egmore
1st, August 1899 }

സി. കൃഷ്ണൻ നായർ.

ഗ്രന്ഥകുന്ദ്രിയുടെ ജീവചരിത്രസംഗ്രഹം.

—(൭)—

ഈ നോവലിന്റെ ഗ്രന്ഥകുന്ദ്രിയായ കൃഷ്ണയായി എന്ന സ്ത്രീകൾക്കു ബോദ്ധ്യമായ സംസ്ഥാനത്തിൽ നിന്ന് ആദ്യം ക്രിസ്തു വേദമതസരിച്ച ഫാമി പണ്ഡിതൻ എന്ന ബ്രാഹ്മണന്റെ പത്നിയായ കാമാഞ്ചായി എന്ന സ്ത്രീയുടെ പതിമൂന്നാമത്തെ സന്താനമായി ക്രി. അ. 1862, ഫിബ്രുവരി മാസം 14-ാം-നാൾ 'നാഗാലാ'നഗരത്തിൽ ജനിച്ചു. ജനനാൽ തന്നെ വളരെ ബുദ്ധിയുള്ള ഈ കുട്ടി തന്റെ സഹോദരന്മാരോടൊന്നിച്ച് ഉത്സാഹമായി പഠിക്കുകയും ക്രമേണ അവരെ തോല്പിക്കുകയും ചെയ്തു. അവരോടൊന്നിച്ച് ഒരു പെൺകുട്ടി പഠിച്ചതുകൊണ്ട് അവർക്കു രണ്ടു മുപ്പതിലുണ്ടായിരുന്നു എന്ന് 'സമൂഹ'യിൽ നിന്നറിയാം. ഈ ബാലികൾക്ക് എല്ലാവരേക്കാളും അധികം സ്നേഹം തന്നെ ഒരു സഖിയെപ്പോലെ വിചാരിച്ചവന്ന വലിയ ജ്യേഷ്ഠനോടായിരുന്നു. ഇവരികൾക്കും കൂടി ഓരോ പ്രദേശത്തുണ്ടെങ്കിലും മറ്റും കണ്ട് പലപ്പോഴും അന്നുണ്ടായിരുന്നു. 'സമൂഹ' 'കുല' എന്ന പുസ്തകങ്ങളിലുള്ള പ്രകൃതിവർണ്ണനകൾ മിക്കതും അവയുടെ ഗ്രന്ഥകുന്ദ്രിയെന്ന ബാല്യകാലത്തിൽ കണ്ടിട്ടുള്ള ഓരോ ദേശങ്ങളുടെ വർണ്ണനകളും കടലേക്ക് പ്രകൃതിവിശേഷം കണ്ടു മറിപ്പാൻ പറ്റാത്തവയായതുകൊണ്ടാണെന്നു പറയുന്നത് ഗ്രന്ഥകുന്ദ്രിയുടെ സ്വഭാവം സ്വഭാവവുമാണ്. എന്നാൽ ഈ വിധം അസാധാരി ജ്യേഷ്ഠനോടൊന്നിച്ച് മറിപ്പാൻ ഈ ബാലികൾക്ക് അധിക കാലം കഴിഞ്ഞില്ല. ക്രി. അ. 1868-ൽ ജ്യേഷ്ഠനും ഉടനെ അ

കുറ്റം ചെയ്തു. അതുനിമിത്തം അവളുടെ ശരീരം ക്ഷയിച്ചു വരുവാനും തുടങ്ങി.

ഈ സ്ഥിതിയിൽനിന്നു വല്ല ഭേദമുണ്ടായാലോ എന്നുവെച്ച് ഇവളെ വിദ്യാഭ്യാസത്തിനായി സ്രീകൾക്കുള്ള ഒരു മിഷൻ സ്കൂളിലേക്കയച്ചു. അവിടുത്തെ സാധാരണ കുട്ടികളോളം കൂടി അറിവുണ്ടായാകികിലു എന്നുവെച്ച് പരീക്ഷിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ, ഈ കുട്ടിക്ക് എല്ലാവരിലും വെച്ച് പരിനടത്ത് അറിവുണ്ടെന്നു കണ്ടതിനാൽ, അവിടെ യാതൊരുതരത്തിലും ചേരുവാൻ തരമില്ലാത്തായി. അതിനാൽ അവൾ സ്വേച്ഛ പ്രകാരം പഠിക്കുകയും അപ്പോൾ സുശീലയും ബുദ്ധിശാലിനിയും വൈദ്യത്തിൽ നിപുണയുമായ ഒരു അമേരിക്കക്കാരത്തിയുടെ സ്റ്റേജം സമ്പാദിക്കുകയും ചെയ്തു. ഈ സംഗതികൊണ്ട് താൻ ഇനി എന്തു ചെയ്തിയിലാണ് പ്രയത്നിക്കേണ്ടതെന്നും തീർച്ചപ്പെടു.

ഇപ്പോൾ വീട്ടുകാർക്കുപ്ലാവയ്ക്കും ക്രൂപയായിരുന്ന ശീശക്കയച്ചാലോ എന്നൊരു ആലോചന തുടങ്ങി. എന്നാൽ ക്രൂപയായിക്ക് അവിടുത്തെ തണുപ്പും മറ്റും സഹിപ്പാനുള്ള ശക്തിയില്ലെന്നു വെച്ച്, അവർ ആ ആലോചന മറ്ററി, അതിന്നു പകരായി, സ്രീകളെ ചേക്കുവാൻ തുടങ്ങിപ്പുള്ള മദ്രാസിലെ വൈദ്യശാലയിലെക്കയപ്പാനാണു്. ഉടനെ യാതൊരു സംഘായും കൂടാതെ ഈ യുവതി മദ്രാസിക്ക് പുറപ്പെട്ടു. അവിടെച്ചെന്ന്, തന്റെ ഭർത്താവായി വന്ന വിദ്വാന്റെ പിതാവായ റോയണ്ട്, ടി. സത്യനാഥന്റെ കപ്പംതത്തിൽ എല്ലാവരാരും സ്റ്റേജിക്കു പ്പെട്ട് സജ്ജമായി താമസിച്ചു വിദ്യാഭ്യാസം ചെയ്തു. മദ്രാസിലെ വൈദ്യശാലയിൽ ആദ്യം ചേർന്ന സ്രീ ബോംബെയിൽ നിന്നുള്ള ഈ യുവതിയായിരുന്നുപോൽ! താൻ ചേർന്നദിവസം അവിടെയുള്ള വിദ്യാർത്ഥികളെല്ലാം ഏഴുനീറ്റ് ഹസ്തുതാധനം ചെയ്ത് തന്നെ ആദരിച്ചു എന്ന് 'സമൂഹ'യിൽ പറയുന്നുണ്ട്. ഇവിടെ നിന്ന് ക്രൂപയായി വളരെ ഉത്സാഹമായി പഠിച്ചു വന്നാൽ

ത്തിലെ പഠിപ്പത്തിൽ സത്യതയ്ക്കിടയിലായിരിക്കെ മറ്റൊരാളിലും പ്രയോജനം വരുത്ത് വളരെ സമാധാനം വാങ്ങി. ഇത്ര ബുദ്ധിയുള്ള ഒരു ശിഷ്യന് തോട് ഇതനാഥനാകെല്ലാവരും വളരെ സന്തോഷമുണ്ടായിരുന്നതായ പരമ്പരയിലെല്ലെല്ലാം. 'അവൻ ... പഠിക്കാൻ സുഗമനാണ്'. വളരെ ബുദ്ധിയും സൗജന്യവും ഉള്ള അവൻ മനോഹരമായി ഉത്സാഹത്തോടെ അധ്വാനിച്ചിരുന്നു' എന്ന് ആ സ്കൂളിലെ ഫോറമാസ്റ്റർ അഭിപ്രായപ്പെട്ടുകയറുക ചെയ്തു.

പഠിക്കാൻ കഴിഞ്ഞപ്പോൾ, കൂപ്പനായിക്ക് ശീല സമീപിപ്പാതായി. അതിനാൽ പഠിപ്പിനിടയിലായിരുന്നു; പിന്നെ ആരും കഴിഞ്ഞില്ല. എന്നാൽ ഈ വിദ്യാഭ്യാസത്തിന്റെ ബുദ്ധിമാത്രയും മറ്റൊരു പ്രകാരത്തിൽ പ്രകാശിച്ചു. അതെങ്ങനെ എന്നു ഉടനെ പറയാം.

ഈ സമയത്തായിരുന്നു റോബർട്ട് ടി. സത്യനാഥന്റെ പത്രനായ മിസ്റ്റർ സാമുൽ സത്യനാഥൻ ശീലയിൽ നിന്ന പഠിക്കുകയല്ലാതെ ബുദ്ധിമാത്രത്തോടെ ജയിച്ചു വന്നത്. ഇദ്ദേഹം പറയുന്ന വർത്തമാനങ്ങളും മറ്റും കേട്ടു മറിച്ചു കൊണ്ട്, കൂപ്പനായി അല്പകാലം സമീപിപ്പാതായി താഴ്ന്നു. പിന്നെ ഈ തത്വത്തിൽ അന്ധരായി വിചാരം ചെയ്തു. ചെറുപ്പം മുതൽക്കുതന്നെ സാഹിത്യത്തിൽ പരിശീലിക്കുന്നവനായിരുന്നതിനാലുള്ള നമ്മുടെ ഗ്രന്ഥകേന്ദ്രിക്ക് വിചാരം ചെയ്യാൻ സമ്മതമായത് വളരെ പ്രയാസമുണ്ടായിരിക്കണം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവർ താഴെ പറയും പ്രകാരം 'സമീപ'യിൽ അധികരിക്കുകയാണ്. 'ഒരു സ്ത്രീയുടെ ആഗ്രഹ സിദ്ധിവിചാരം ചെയ്ത്'... വിശേഷം വസ്തുതകൾ ധരിച്ചു നിസ്സാരങ്ങളായ ഗ്രന്ഥകേന്ദ്രിക്ക് ചെയ്യാൻ കഴിയാതെ വന്നിരിക്കുന്നത് എത്ര കഷ്ടമാണ്!'. എന്നാൽ യഥാർത്ഥത്തിൽ ഗ്രന്ഥകേന്ദ്രിയം സാഹിത്യവും തമ്മിൽ യാതൊരു ശത്രുതയുമില്ലെന്ന് അവർ സ്വയംഭവം കൊണ്ടു തന്നെ അറിഞ്ഞിട്ടുണ്ടായിരിക്കണം.

വ.വ.രം കഴിഞ്ഞ ഉടനെ മിസ്റ്റർ സത്യനാഥനെ നീലഗിരിയിൽ ഒരു സ്കൂൾ മാസ്റ്റർ ആയി നിയമിച്ചതിനാൽ, അവരിലേക്കു നീലഗിരിയിൽ പോയി ഒരു ഞെ കൊല്ലത്തോളം സഞ്ചരിച്ചിരുന്നില്ല. അപ്പോൾ നമ്മുടെ ഗ്രന്ഥകർത്രി സാധാരണ സ്ത്രീകളെപ്പോലെ വൃദ്ധ കാലക്ഷേപം ചെയ്യാതെ, പെരിയ പെൺകുട്ടികളെ പഠിപ്പിക്കുക മുതലായ ദാരുണവേദനകളായ പ്രവൃത്തികളിൽ ഏർപ്പെടുകയും തന്റെ പ്രഥമലേഖനത്തെ ഒരു വർത്തമാനക്കടലാസിലെക്കുറയ്ക്കുകയും ചെയ്തു.

1884-ൽ മിസ്റ്റർ സത്യനാഥൻ നീലഗിരിയിൽനിന്നു മറ്റ്; പിന്നെ ഒന്നരക്കൊല്ലത്തോളം മാജമുറിയിൽ കർമ്മകോണാമുതലായ ദിക്കുകളിൽ താമസിച്ചു, 1886-ൽ സാമാന്യ പരിപ്പിന്റെ മേലുയർന്ന സഹായകനായും പിന്നെ പ്രസിഡൻസി കോളേജിൽ പ്രഫസറായും മറ്റായിരുന്നത്രേ. ഇപ്പോൾ നമ്മുടെ ഗ്രന്ഥകർത്രി, തന്റെ സ്നേഹിതന്മാരുടേയും മേൽനോട്ടത്തിലും ഇടവിടാതെയുള്ള ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ കൊണ്ട്, ഒരു കഥാ പുസ്തകം എഴുതുന്നതിലായി. ഇതിനെ 'സമുദ്രം' എന്ന കഥാപുസ്തകം പുറത്തുവന്നു.

കുറച്ച കാലം കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ ഇവർക്കു ശിശുവുണ്ടായി. എന്നാൽ മാതാപിതാക്കൾക്ക് അതിനുള്ള സുഖവും സന്തോഷവും അനുഭവിപ്പാൻ അധികകാലം സാധിച്ചില്ല. കുലയുടെ ശിശുവിന്റെ മരണത്തെപ്പറ്റിയുള്ള വസ്തുതകൾ അന്നു സമീപിച്ചുള്ള ഒരു കഷ്ടാവസ്ഥയുടെ വസ്തുതയാണ്. ഇതിൽ പിന്നെ നമ്മുടെ ഗ്രന്ഥകർത്രിയെക്കുറിച്ചും ദേഹസൗഖ്യം ഉണ്ടായിട്ടില്ല. സ്വാഭാവികമായി കൊണ്ടുപോയതായ വല്ല ആശയസംഭവം കിട്ടുമോ എന്നു വിചാരിച്ചു മിസ്റ്റർ സത്യനാഥൻ തന്റെ പ്രിയപത്നിയെ ബോംബെയിലേക്കു കൊണ്ടുപോയി.

* ഇതിനെ മിസ്റ്റർ ബോസ് മുളിയിൽ അച്ചടക്കുന്നതിനായി.

ഈ യാത്രകൊണ്ടു് ഏകദേശം അഞ്ചു ദിവസം യാത്ര കൊണ്ട് ഇവർ ഉടനെ മടങ്ങി വന്നു. പ്രാദേശികരായ് ആയിരത്തിയെട്ടു നാണു് ചികത്സയും തുടങ്ങി.

'ശോകമെന്നതു വേദാന്തമെന്നു് തന്നെ' എന്ന വചനത്തിന്റെ സത്വം നമ്മുടെ ഗ്രന്ഥകൃതിയെ സംബന്ധിച്ചു് തന്നാലും പലപ്പോഴും കൊല്ലം വെട്ടുപ്രായി ദൃഷ്ടിക്കിച്ചു് ഇപ്പോൾ അത്യാവശ്യം ചികത്സാപരമായ ഒരു ചില ബന്ധുക്കളും മരിച്ചു. ഇതുവകാണ്ടുള്ള കഠിനവും സന്താപനവും കൂടിയതായ് എന്നു തോന്നാൻ, ഇവർ മരണശ്വാസം കൂടാതെ ഭാരം എഴുതിയിരുന്നു. കുടുംബം ഇവർക്കും ചെയ്തതെന്തെന്ന് പലരുന്നങ്ങളല്ലാ. ഈ ഇടവിടാത്ത ഒരു ശുഭത്തിന്റെ പ്രഥമമായ തിരക്കർ ശബ്ദങ്ങൾ ക്രമസ്വരത്തിൽ ചേർന്നതെന്നു് പറയാമെന്നു് ചിലപ്പോഴായിരുന്നു. പിന്നെ 'കുടല' എന്ന കഥാപുസ്തകവും ആരംഭിക്കപ്പെട്ടു. ഈ കഥ മുഴുവിലും താൻ ഇരുന്നില്ലെങ്കിലും എന്തെങ്കിലും നിമിത്തം ഗ്രന്ഥകൃതിയെന്ന വരു്തെ അഭ്യസ്തൻ എഴുതിയിട്ടു. അദ്ദേഹം കുറെ മാഗങ്ങളെപ്പോലാൻ ദീനത്തിൽ കിടക്കുമ്പോൾ അത്യാവശ്യം കൊണ്ടു് വരാത്ത കൊടുത്തു് എഴുതപ്പെട്ടതുമാണത്രെ!

1893-1894 എന്നീ വർഷങ്ങളിൽ ഇവർ ദീനത്തിന്നു് വല്ല ആശ്വാസമുണ്ടായെന്നു് വെച്ച് നീലഗിരിയെ പ്രശ്നമായി എന്നാൽ അതൊരു ഗുണവും കിട്ടാത്തതായാൽ, പ്രാദേശികരായ മടങ്ങുവാൻ അവിടെവെച്ച് ആശ്വാസം സ്വസ്ഥതയോടെയെന്നും ചെയ്തു.

d d e.

1. D-30 (அதிக) 3000-

‘നിയമസഭാസമിതികളെക്കുറിച്ച് കേരളം കൈമാറ്റം ചെയ്തതായും
നാലാം നാളായി അദ്ധ്യക്ഷത വഹിക്കുന്ന അദ്ധ്യക്ഷനായി അംഗ
സമുദായത്തിൽ നിന്നായിരിക്കണം. അതിനുള്ള അനുമതി നൽകാൻ
ചെയ്യേണ്ടതാണ്. അതിനുള്ള അനുമതി നൽകാൻ അനുമതി നൽകേണ്ടതാണ്.’

[illegible]

* പുരിപ്പുണ്യം: ഉവ്വത്തുനിന്നു: † വെള്ളം, ‡ നദി
 ഹിമം: മറ്റൊരു പട്ടണം.

[illegible]

എടുത്ത തോട്ടിൽ വെക്കുകയും അപ്പോൾ അവൾ പ്രശ്നമുണ്ടെന്നു അദ്ദേഹത്തിന്റെ ശിഷ്യൻ തലോടി ഗർഭഭംഗം ഉണ്ടായിപ്പോകാൻ പാറുകയും ചെയ്തു. 'മൂന്നു ദിവസം - അപ്പോ! മൂന്നു ദിവസം അപ്പോ! കള്ളു നിന്നിട്ടും അപ്പൻ വന്നില്ലല്ലോ. നോക്കൂ! ഇതു വെറുതെ. കള്ളുതന്നെയാണ് ഇതെന്നു നോക്കി കൊണ്ടിരിക്കാൻ വേണ്ടതായിരിക്കുന്നു. നമ്മൾ ശബ്ദിച്ചിരുന്നു. ഞാൻ തന്നെ നിന്നു'.

‘മിണ്ടാതിരിച്ചു ഇതാ വീട്ടിലെത്തിപ്പോയല്ലോ’

‘ഓ! ഓ! വൃദ്ധന്മാരുടെപ്പോലെയല്ലേ? ഗോമയം കൊണ്ടു വൃത്തിയാക്കി മിഴകിയിരുന്ന ഒരു പ്രാണിയോടുകൂടിയതും ആയ ഒരു കുടിലാകുന്നു. മുൻഭാഗത്തിലൊരു നൂലുനിഴൽപ്പാലം ഉണ്ടെന്നു വശം അതിൽ വെളിച്ചമുള്ള ഒരു വാഗ്ദത്തം ചുറ്റപ്പെട്ടു കിടക്കുന്നു. ഒരു ജലാശയവും ഉണ്ട്. അപ്പനും മകളും വീട്ടിൽ കടന്നപ്പോഴേക്കും പൂർണ്ണമായ സ്ത്രീ നീക്കം ചെയ്തോടിക്കിടന്നു പറഞ്ഞു. - ‘നീ ചെയ്തിരുന്നതെന്തെന്ന് എറിയേ നോക്കൂ! ഇതിൽ അമ്മ! അമ്മ! അപ്പൻ വരുന്നുണ്ടെന്നു നോക്കൂ! ഇതിൽ അമ്മ!’

അപ്പൻ മനോഹരനായി. പെട്ടെന്ന് പിതാവിന്റെ കൈയ്യിൽനിന്നും മകൾ പിന്നെ അദ്ദേഹം പ്രേമത്തോടെ ഇപ്രകാരം ചോദിച്ചു. ‘ഇവൾ ചീത്തപ്പെട്ടിരുന്നോ?’

പ്രശ്നം - ‘നിങ്ങൾക്കുണ്ടോ അവൾ വേണ്ടത്തോളം വെളിച്ചം കിട്ടി? ഒരു പുത്രനോടുകൂടി നിങ്ങളുടെ ലാളിഷത്തോടുകൂടി?’

ഇതിനെ ചൊണ്ടു് ആ വൃദ്ധൻ മനോഹരനായി. കൊണ്ടുവന്നവൻ അദ്ദേഹത്തോടുകൂടി കലയുടെ പിതാവെന്നായി സ്നാനത്തിനായി ജലാശയത്തിലേക്കും ഗമിച്ചു. അപ്പൻ വന്നുവെന്നും അവൾ വെളിച്ചം നേടിയെന്നും കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ ഇവരുടെയും ഇവരുടെയും സന്താനമായി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു.

ഓ! വൃദ്ധന്മാർക്കു് ഇപ്രകാരം കഥകൾ പറയുന്നവർ

[illegible]

[illegible]

உறுதியாகக் கொடுத்திருக்கிறார்கள். இப்போது கைப்பிடிக்கப்பட்டிருக்கிறவர்கள் எல்லாம் தங்களுக்குள்ளேயே தனித்தனியாக இருக்கிறார்கள். இப்போது கைப்பிடிக்கப்பட்டிருக்கிறவர்கள் எல்லாம் தங்களுக்குள்ளேயே தனித்தனியாக இருக்கிறார்கள். இப்போது கைப்பிடிக்கப்பட்டிருக்கிறவர்கள் எல்லாம் தங்களுக்குள்ளேயே தனித்தனியாக இருக்கிறார்கள்.

അതു കഴിഞ്ഞതിൽപിന്നെ പാണ്ടവർ 7000 കോവൽ വൃ
ഷ്ടം അലച്ചതുകൊണ്ട് മാത്രമേ ആ ദിവസം വളരെ ആശ്വ
സ്ഥമായി സാധിക്കുകയുണ്ടായിരുന്നു. മകരയോടെ, മലപ്പുഴക്കര
ലേക്ക് അടുത്തുവന്നു വീട് കെട്ടി. ദിവസം സന്തോഷാത്മ
കമായി കഴിഞ്ഞു. അന്നുതന്നെ അന്നുതന്നെ, സാധിക്കുന്ന വ
രുമാളെക്കൂടി കണ്ടു, അന്നുതന്നെ കണ്ടുവെച്ച് വളരെ
സന്തോഷമായിരുന്നു.

[illegible]

ഒന്നിന്നു ദീവജാലങ്ങൾ എല്ലാപിന്നും ആകുപ്പാൽ ഒരു ഭഗവതം നല്കി.

കാലം എത്രമൊഴുത്തു എന്നറിയാതെ, ചങ്ങിപ്പു സ്വന്തം ഗ്രാമത്തിന്നരികെ വന്നു. സ്വന്തത്തെ കരളായിരുന്ന ഒരു ക്ഷേത്രത്തിൽ ഇതു പുറത്താക്കി കണ്ടത് അവളുടെ കണ്ണു നു വെക്കിയതെന്നു. അപ്പോൾക്കു പല ഉത്സവങ്ങൾ കണ്ടു ത്ത കാലം ഈ ഉത്സവത്തിൽ തന്നെ പ്രാധാന്യമുണ്ടാക്കുന്നതായതും വിചാരിച്ചിരുന്നത് എന്നെന്നാൽ ഇവയുടെ പ്രധാന്യം വ്യക്തമായി അവളുടെ ചിന്തയായിത്തീർന്നു. വേദവേദസൂത്രം ധർമ്മം, അവൾ പുറത്തിറങ്ങിയപ്പോൾ, തന്നെ പ്രത്യേകമായി ഒരു യോഗ്യതയുണ്ടെന്ന് അവൾക്കുതന്നെ തോന്നി. എന്നാൽ സമ്പന്നകളായ ഒരു കുടുംബം അവൾക്കു തന്നെ തോന്നിയതോട് നോക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ, അവൾ വല്ലാതെ ചങ്ങിപ്പു അവൾ വല്ലാതെ ചും ചിരിച്ചപ്പോൾ ഉത്തരവാൻ തുടങ്ങി കൂറിക്കാലം. എന്നാൽ അവൾ നല്ലൊരു പണിനിന്ന് അവിടുത്തെ ഒരു ചെറിയ ചെറിയതന്നെയാകാമെന്നും അതില്ലാതെ കൂടാത്തതും. അവൾ കണ്ടപ്പോൾ അതെന്നവസ്ഥയിൽ നോക്കി അവളുടെ ദണ്ഡുകാരെക്കുറിച്ചുചെയ്ത കൂട്ടാകാതെ മറ്റൊരു അപ്രായങ്ങൾ വെക്കുന്നതും. ഇതു കണ്ടതും, 'നീ എവിടെ താമസിക്കുന്നു?' 'നീ എവിടെനിന്നു വരുന്നു?' 'വെക്കുന്നതും നീ സ്വന്തത്തിന്റെ കേളപ്പ' 'ജനനം മുതൽക്കുതന്നെ നീ ഇവയെക്കൊണ്ടു വളർന്നുവരുന്നു?' 'ഇതും എന്തൊരു വിശേഷത സൂചന?' എന്നുപ്രകാരം അവൾ നല്ല ഭാഗത്തു വന്നു. മറ്റൊരു ചെറിയതും കേട്ടതും.

സാധുവായ കാലം ഇതു അധികം ജനങ്ങളുടെ കൂടെയും പല പ്രാതിവന്നതുകൊണ്ട് വളരെ ചില പരവശമായി, നമ്മനത്തിൽ ജനം നിറച്ചുകൊണ്ട് നല്ല ഭാഗവും നോക്കുന്നതും. അപ്പോൾ മറ്റാൾ മറ്റും കുറേയളവുകൊണ്ട് കലുധികം പ്രാപ്തം ചെയ്തപ്പോൾ ഒരു അധിക അവളെ അവിടെനിന്നു കൊണ്ടു

ക. ലം— (വേദാന്തരായ) 'എന്നു നാ എന്റെ അമ്മുടെ ഭർത്താവു
അയിരിക്കും' ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞ അർത്ഥം വെ വധം പ്രാപ്തം
കം പ്രാപ്തം

[illegible]

കാമകുണ്ഡലാഭിജ്ഞാന ആരംഭം ഇതാണ്. അതിനാൽ ഇവയെല്ലാം
 വെളിച്ചം കിട്ടാൻ ഇതു കൈപ്പാൻ നമ്മുടെ ദൃഷ്ടി, ഗാതങ്ങൾ
 വെളിച്ചം കിട്ടാൻ കൈപ്പാൻ ഇതു കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ
 കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ കൈപ്പാൻ

പരിപാടിയെക്കുറിച്ച് - (മുന്തിരിപ്പാലം) 'കേരള' 'കേരള' മുഖത്താണ്!
 കേരളപ്രവാസി സംസ്ഥാനത്തിന്

[illegible]

മറുജീവനും ചിര ജ്ഞാപനവും കാശിയേയും തന്നെയെ
വട്ടെപോയി. കാശി, തന്നെ വന്നുകാണാൻ കാലയതൊണ്ടു
മലയേറും ചെല്ലിച്ചതിൽ പടന്നു ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു 'അപ
നോട് പരമ' 'മാതൃപണ്ഡിതരുടെ പത്നി എന്റെ സഖി
യെന്ന്' എന്നാൽ അദ്ദേഹം പറഞ്ഞു കൊണ്ടുവന്നു.

ദോഷം എന്താണു അറിയുന്ന അറിയും.³ കമല ജന്തുക്കളേ സന്തുഷ്ടര
നസന്തുഷ്ടരായും, കാശിയുടെ മുഖത്തു അനുസരണ സുചകങ്ങളായ
നന്യനങ്ങളാൽ ദശമപ്പാദം കാശി ആ ചെറിയ ബാല കയെ
ആലിംഗനം ചെയ്യാനില്പാൻ പ്രാപ്തരായില്ല

പ്രദക്ഷിണ സമയമായി, ബാലകുമാരങ്ങളാവണം ദേവിയെ
പുഷ്പാഞ്ജലി ചെയ്ത് കീർത്തം സേവിച്ചതിൽപ്പിന്നെ, വക്ത്രതി
ന്നൊരിയിൽ ധരിച്ചു. രംഭ്രിയകളെല്ലാം വളരെ കൃത്യമായി
ചെയ്യുന്നതിൽ അവരുടെ ജലനേചരണം ചെയ്തിരുന്നതു കാശി
യായിരുന്നു അവർ വോക്താവായും പുഷ്പം വാങ്ങി കമലയുടെ
മുടിയിൽ ചൂടിച്ചു അവളെ വാഗ്ദത്തത്തെപ്പറ്റി കാൽപ്പെടുത്തി

സൂര്യൻ ഞെന്താനത്തും കുന്നിനേയും അസ്തമിച്ചായി പ്ര
കാശിച്ചു. കാണുന്നതായി. പ്രഭാതോത്സവം കഴിഞ്ഞു. ഉത്സ
വത്തെക്കുറിച്ചും അതസ്സേവനത്തോടു തന്നെ ഷണ്ണിച്ച സമി
യെപ്പറ്റിയും അപ്പനോടു വർണ്ണിച്ചാനായി കമല വട്ടിലേക്കും ന
ടങ്ങി.

൨-ാം അദ്ധ്യായം.

‘കാശികരത്തിലിട്ട കീറിനത്തോക്കുകളാം
നാത്താണാലോപരിതവിസ്മയമേതുകൊണ്ട്
വെളിച്ചമിറങ്ങിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നതാണു
കൊണ്ടുവന്നതാണുവെളിച്ചമേതുകൊണ്ട്’

‘കാശിയിൽ കണ്ടതാണുവെളിച്ചമേതുകൊണ്ടിരിക്കവെ
നാത്താണാലോ കല്പനയെക്കൊണ്ടുവെളിച്ചമേതുകൊണ്ടിരിക്കവെ
കാശിയിൽ കണ്ടതാണുവെളിച്ചമേതുകൊണ്ടിരിക്കവെ
കാശിയിൽ കണ്ടതാണുവെളിച്ചമേതുകൊണ്ടിരിക്കവെ’

കൃഷ്ണവണ്ണത്തിന്റെ തോട്ടത്തിലെ കിണറിന്റെ ചുറ്റുമു
ള്ള കല്ലടവകളിൽ ഒരു കൂട്ടം യുവതിമാർ ജലപാത്രങ്ങൾ വെച്ചു

* കാശിയിൽ കണ്ടതാണുവെളിച്ചമേതുകൊണ്ടിരിക്കവെ

എടക്കിടെ 'കളികള' എന്ന പൊട്ടിച്ചിരിച്ചുകൊണ്ട് അരിസെ
ലായി എത്താ സംസാരിച്ചിരുന്നു. മാതാപിതാക്കളെ അതു നോക്കി
ശ്രദ്ധ കേന്ദ്രീകരിക്കാതെ അവർ സ്വഭാവികമായിത്തന്നെ
എവരും അവരുടെ ആഗ്രഹങ്ങൾ മനസ്സിലാക്കാതിരുന്നു. ഭൂ
മിയിൽ കൈയ്ക്കു കൈയ്ക്കു വെച്ചുകൊണ്ടു വന്നു ഒരു ഉയ
ന്നു കയറുകയെ കണ്ടിട്ട് എല്ലാവരും കൂടി 'വയലായ, മാഗീഫ്'
നീ കൂടി വന്നാലെ ഏഴ് കൈകളുണ്ട് എന്ന് ഉച്ചത്തിൽ പറഞ്ഞു
കേട്ടത്— (കളികളെപ്പറ്റി) "ചന്ദ്രനാഭനാഭൻ പറഞ്ഞു പോയ ഏ
ഴ് സഹോദരിമാർ നമ്മുടെ അടുത്തു വന്നു എന്ന് ഏഴ്
പേരുണ്ട്"

അതായത് — (ചിരിച്ചു) 'നിങ്ങളുടെ കയ്ക്കു ഏഴ് കൈകൾ
കൂടിയാണ്, അല്ലെങ്കിൽ ഏഴ് പേർ ഉണ്ടാണ്' എന്ന് ഉ
ച്ചത്തിൽ സമസംഖ്യയിൽ കേൾക്കുക എന്ന ഭാഗ്യം എന്താ
യെന്നു അർത്ഥം സൂചിപ്പിക്കുക

ശാസ്ത്രീയമായിട്ട് — 'മതി, മതി, നിങ്ങൾ പണ്ടിതരം
അർത്ഥം, വയലായ, മാഗീഫ് നീ എന്താ ചിന്തിച്ചു'

നോക്കിക്കൊണ്ടു നിൽക്കിയിട്ട് — 'ഞാൻ എല്ലാം അറിയാം. ഒരു ജ
നസംഖ്യയെ ഉണ്ടാക്കുന്നതിൽ മാത്രം വെച്ചു കൊണ്ടു
പോയതല്ലാത്തതാണ്. ആദ്യം, സമ്പാദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടു
പോയതല്ലാത്തതാണ് കണ്ടു വന്നു വീടു കെട്ടുപിടിക്കുന്നതിൽ
കൂടി മകൾ, കാര്യം അവർ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വന്നു വന്നു'

അതായത് — (അസ്പഷ്ടമായിട്ട്) 'ഇപ്പോൾ ക
ലാശിനികൾ വെച്ചു സമസംഖ്യയെ എല്ലാമേ കാട്ടുവാ
നായി അവർ കലയെക്കൊണ്ടു പോകുന്നു'

കൂടി കളിയായ ഗംഗ — (അസ്പഷ്ടമായിട്ട്) 'നന്നായ മാത്രം
അർത്ഥം ഉണ്ടായതാണ് അവർക്കു കലയ്ക്കു കലയ്ക്കു മേൽ
നോക്കി കൂടി വിധം കണ്ടു വന്നു എന്താ വെച്ചു കൊണ്ടു
വന്നു മാത്രം കലയെ 'കലയെ' അർത്ഥം ഉണ്ട്, അവർ വെച്ചു

നമുക്കു മറ്റൊരു നഗരം കെട്ടിപ്പിടിക്കേണ്ടതാണ്. ഇല്ലാത്ത
പ്രദേശത്തുള്ള വൃദ്ധരും, പട്ടിക വർഗ്ഗത്തിൽ ഉൾപ്പെട്ടവരും
കുറ്റം ചെയ്തവർക്കും മറ്റും ശിക്ഷിക്കേണ്ടതാണ്. നമ്മുടെ
കുലമുഖ്യർ ചർച്ച ചെയ്തപ്പോൾ തന്നെ നമ്മുടെ നഗരം
മറ്റു നഗരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കേണ്ടതാണ്. നമ്മുടെ
നഗരം മറ്റു നഗരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കേണ്ടതാണ്.
നമ്മുടെ നഗരം മറ്റു നഗരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കേണ്ടതാണ്.
നമ്മുടെ നഗരം മറ്റു നഗരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കേണ്ടതാണ്.
നമ്മുടെ നഗരം മറ്റു നഗരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കേണ്ടതാണ്.
നമ്മുടെ നഗരം മറ്റു നഗരങ്ങൾക്കു മുകളിൽ ഉയർന്നു നിൽക്കേണ്ടതാണ്.

[illegible]

‘നിന്റെ അച്ഛനോ? നി ആരെന്ന്? ഞാൻ ഭൂമിശാസ്ത്രത്തിൽ നിന്നു മേന്മ പഠിച്ചുകൊണ്ടു ഇവിടെ വന്നതാണ്’ താഴെത്തു ആരേയും കണ്ടില്ല എന്നാൽ ഭയപ്പെടേണ്ട, ഒരു സമയം ഞാൻ നിന്റെ അച്ഛനെ അറിയുവാൻ കഴിയും. പറയൂ; അദ്ദേഹം ആരാണ്?

കുമാര— ‘എന്റെ അച്ഛൻ സമ്പ്രദായമാണ്’ ഞങ്ങളുടെ താമസം ഇവിടെയാണ്’

‘നാസ്തികത്വം നോക്കൂ! നോക്കൂ! സമ്പ്രദായം ഞാനറിയും. അദ്ദേഹത്തെ ഞാൻ ധർമ്മത്തിലേക്കു വഴികാണിക്കും. പക്ഷേ, ഇപ്പോൾ അവർ അവരുടെ വന്നിരിക്കും. ഭയപ്പെടേണ്ട, ഞാൻ അദ്ദേഹത്തിന്റെ സ്നേഹിക്കുന്നതാണ്’.

കുമാര ശങ്കരകാണ്ടു കറേ നേരം യാത്രയാക്കും സംസാരിച്ചിട്ടില്ലെങ്കിലും അയാളുടെ പൊതുസ്വഭാവമായ മുഖവും തന്നെ നോക്കിയിരുന്ന ദോഷനാണിനെയും അവളിൽ ഭയവും ജനിപ്പിച്ചു. അതിനുള്ള ‘വയ’ എന്നു മാത്രം പറഞ്ഞു അവൾ മുഖം അയാൾ പിന്നാലെയും നടന്നു.

അവർ കടലിൽ എത്തിയപ്പോൾ, കുമാരന്റെ അച്ഛൻ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു.

കുമാര— (അച്ഛന്റെ അടുത്തെ കാട്ടിച്ചെന്നു) ‘ആരെ അച്ഛനെ പോയിക്കുന്നു. അയാൾ പറയുന്നത് വന്നവരെല്ലാം എവിടെ? ഞാൻ അച്ഛനെ വളരെ തിരഞ്ഞു; എന്നിട്ടും കണ്ടില്ല. ഞാൻ ഇടിവെട്ടു യാത്രയ്ക്കിന്റെ അടുത്തുവെച്ചാണ് പറയുന്നില്ലെന്ന ആ ആളെ കണ്ടത്’

കുമാരന്റെ അച്ഛൻ — ‘നീ ആരു ഭൂമി പോകരുതായിരുന്നു. ഞാൻ വന്നവരെ കണ്ടു. പുത്തനായി വന്നിട്ടുള്ളതാണോ? നോക്കൂ’ ഉപേക്ഷം പറഞ്ഞ ആ വൃദ്ധൻ പറഞ്ഞു കേൾക്കുന്നു.

ആദ്യ കുമാരന്റെ അച്ഛൻ ഇത്ര വൃദ്ധനെന്നവിധം കാണപ്പെടുമ്പോൾ എത്ര കഷ്ടതയെ പറ്റിയു നിന്നു മുന്നെ ആ കഷ്ടതയെ

കണ്ടുനിൽക്കുന്ന അദ്ദേഹത്തിന്റെ ഉപകാരം കൂടി മാറ്റമുണ്ടാകയാ
 ബഹുമാനപ്പെട്ട ഉദ്യോഗസ്ഥൻ മുഖത്തു ചിരിച്ചു. "സന്ദേശം
 നല്ല ചക്കയായ നൽകുകയും ചെയ്തതാണ്" എന്നും മുമ്പു
 ബാധിച്ച സന്ദേശം തന്നെ വളരെ വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടതിന്നു സ
 സ്ഥിതിക്കു കൂടുതൽ കൂടുതൽ കാരണത്തുകക്കിയിരുന്നു എങ്കിലും
 സ്ഥിതിമാറ്റം വരുത്താൻ ബാധിച്ചു. ആദ്യത്തെ ചിന്തയായ ആ
 ചിന്തയെക്കുറിച്ചു സന്ദേശം സന്ദേശം കാണത്തക്ക വെളി
 മൂലം ധാരാളമുണ്ടായെന്നു. ഈ വ്യത്യസ്തമായി സമീപം നി
 തിരുന്ന ഒരു വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള ആ യുവാവിനെ നോക്കി ഒരു
 നാലാം നിയമം അനുസരിച്ച് 'കാലം' ഉദ്യോഗസ്ഥനായി
 ട്ടുവന്നു? എന്നു വൈകാരികതയെ പരത്തുമ്പോഴെങ്കിലും അയാ
 ടിന്റെ മുഖപ്രസാദം നല്ലതായി

പ്രസാദം — "അതേ, ആ വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള യോജനം. അ
 ഈ വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള വ്യത്യസ്തപ്പെട്ടിട്ടുള്ള?"

സന്ദേശം അയാൾ പറഞ്ഞതിൽ അത്രയൊന്നും, മിന്നുന്നതി,
 'കാലം വളരെ വൈകിപ്പോയി, എന്തു ചെയ്യും?' എന്നുപ്ര
 കാശ് വെച്ചുവെച്ചു.

'അദ്ദേഹത്തിന്റെ സങ്കടം? അയാൾ എന്തുചെയ്തിരി
 ക്കും?' എന്നുപ്രകാരം ആലോചിച്ചു കലല മുഖത്തു ചെന്നു
 അദ്ദേഹം സമീപം നിൽക്കുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം 'അകത്തുപോ,
 സന്ദേശം അയാൾ പറഞ്ഞതിൽ' എന്നു കോപമാവത്താൽ
 പറഞ്ഞു അവന്റെ തിരികെ അയച്ചു.

കലലയുടെ പതാവ് കറേ കഴിഞ്ഞതില്ലെന്നു മടങ്ങി വ
 ന്നു. വെളിച്ചം പുതുതായി വന്ന ആ യുവാവുണ്ടായിരുന്നു. ഡി.
 കാലം ചിലപ്പോഴായിട്ടും കണ്ടുകൊണ്ട് അദ്ദേഹം കൈ മുത്ത
 മൂലകാലാടാനായിട്ടും കണ്ടുകൊണ്ടു. അവളുടെ അപ്പൻ മടങ്ങി
 വന്നു വളരെ അകത്തു നിൽക്കുന്ന പാതയെക്കൂട്ടിക്കൊണ്ടുചെയ്തി
 ന്നു. അയാൾ അയാൾ പറഞ്ഞു. അദ്ദേഹം അയാൾ

എന്ന എടുത്തു പര ചയിക്കുന്നിട? ഈ ചെറിയ താമി കണ്ടു
 തുടർത്തു ആശ്ചര്യത്തോടെ തുറന്നു, പ താമിനെ നോക്കി ഉപ്ര
 കാകം പറഞ്ഞു. 'ഹരി, അത്! എനിക്ക് പ്രവൃത്ത ചെമ്പാൻ
 ഗ് ദമുണ്ടെല്ലോ അതു വാ ചാരിച്ചു വൃന്ദന കരുതേ!'

അദ്ദേഹം മകളുടെ നോട്ടത്തിൽനിന്നു തെന്തില്ലാകവാൻ
 ശ്രമിച്ച് 'അങ്ങ നെ നോക്കരുതേ' എന്നു പറഞ്ഞു പുത്രി ത
 നെ പ്രത്യേകിച്ചു നോക്കുന്ന സൗജന്യമലയാളം അമലോടി
 പ്രകാരം പറയുന്നത് അദ്ദേഹത്തിന്നു ഒരു ചട്ടമായിരുന്നു. ത
 ന്റെ നോട്ടത്താൽ അദ്ദേഹം സുഖക്കേടാവാൻ സഹനിയെ
 നെത്തന്നാലായിച്ച് കാല അതി യ്ക്കു എന്നാൽ ആ വൃദ്ധൻ
 മകളെ തലോടി അമലം നല്ല കിയാണെന്നും എവ ടെപ്പോയാ
 ലും തനിക്ക് മാനം ടേ കാതി കിടന്നില്ലെന്നും മാത്രം പറഞ്ഞു

ചിരോദ്ദേശം വിവാഹത്താൽ ഒരു മരുമകനായി തുട
 ത്തി. കാലയുടെ ശക്തി, ബുദ്ധിമുട്ടും വശാധം പറഞ്ഞിര
 ന്ന ഗംഗിയുടെ അമ്മയായിരുന്നു. കാല ചെറുപ്പം ചെന്നു
 കണ്ടിരുന്ന അവളുടെ സമയമായ കാശിക്ക് തന്റെ സമീപയ
 ഗംഗിയുടെ കപ്പംബത്തിലേക്കു വ വാഹം പെരുക്കൊപ്പാൻ അ
 ശേഷം സൗജന്യമായെന്നു പ്ര ഈ വിവാഹം മടക്കേണ്ടതി
 ന്നു കഴിയുന്ന യന്ത്രം ചെമ്പാൻ അവളുടെ പിതാവിനോട് അ
 ചെങ്കിപ്പനും അവൾ കരുതാവുന്ന എന്നാൽ ഈ സംഗ
 തി വളരെ മുന്തിരുന്ന തീർച്ചയായിരുന്നു. തുറകാണ്ട്, ഉദ്ദേശ്യം
 പെന്ന് അതിൽ എടുത്തു ചാർ കാലം ചെലവി എന്നു വാ ചാരി
 ച്ച് അവൾ യാതൊന്നും ചെയ്തല്ല

കന്യകാക്ക പ്രധാനമായതും അവർ അത്ര തും ആഗ്രഹ
 ത്തൊട്ടുണ്ട കാല കൊണ്ടു കിടന്നതായ ആ സ മയം വിവ
 സം അടുത്തുപോയി വ വാഹം ചെന്ന സൗജന്യ സമയ
 വാഹം ചെയ്ത, വ വാഹം വിവരങ്ങൾ ഒരു ഉദാഹരണം മാത്രം
 കരുതുന്ന വാഹം കാൽ, ആ വിവരങ്ങൾ കിടക്കിപ്പോ ചെന്നു

[illegible]

[illegible][illegible]

புதிதாய்வுகள் மூலமாக கிடைத்த தகவல்கள் கீழ்க்கண்டவை:

നമുണ്ട്. അത് ഉല്ലാസം അനുഭവിക്കുന്നവർക്കായി കലാപ്രദർശനം ആയി സമ്മേളനങ്ങൾ നടക്കും, ഇത് കാലം മുമ്പെ സാധനം ഉണ്ടായിരുന്നെന്ന് അവർ ഒരു അനുഭവത്തെക്കുറിച്ച് സംസാരിക്കുകയും ചെയ്യും.

ഗംഗയുടെ തീരത്ത് - 'ഇത് വലിയൊരു ദൈവതാണ്' എന്ന് കൂടെയും ഇവരുടെ കാക്കൽ വീണ് വലിയൊരു കൂടെയും '111 കടലിൽ വലിയൊരു ഗംഗയുടെ തീരത്ത്'.

കാലക്രമം വന്നു വന്നു ചെന്ന് ആ വൃദ്ധസ്ത്രീയുടെ സ
ഹിതം ഇന്നു അവളുടെ നോട്ടത്തിലും വാഗ്വേഷങ്ങളിലും എത്രമാ
ത്ര വ്യസനമനുഭവിക്കുന്നതാണെന്നു നോക്കി, കാശായുടെ മോശം ആ
വളെ അടുക്കെ വിചാരിച്ചു. ഇങ്ങിനെ വാങ്ങരു 'സാധുക്കൾ'
നകൽ അമ്മ അവളെ കണ്ടുകൊണ്ട് നിന്നു. അവളെ എത്ര
കൂടെ ചൊല്ലാതിരുന്നു. (അമ്മയുടെയും കാലയുടെയും
വിവരങ്ങൾ, അവർ ഇത്ര നിന്നു കെട്ടിക്കൊണ്ട്)

ഏതോ 200 ചാഴ ആരണങ്ങൾ കടന്നു പോയതുകൊണ്ട്
 ഏതാ 400 കി.ഗ്രാം, ആ വൃദ്ധസ്ത്രീ, അവളുടെ മൃതപാത്രം ക
 ണ്ടുപോയതുകൊണ്ട് 200 കി.ഗ്രാം ആരണങ്ങൾ കടന്നു പോയതുകൊണ്ട്
 200 കി.ഗ്രാം ആരണങ്ങൾ കടന്നു പോയതുകൊണ്ട് 200 കി.ഗ്രാം
 ആരണങ്ങൾ കടന്നു പോയതുകൊണ്ട് 200 കി.ഗ്രാം ആരണങ്ങൾ

கருமிபி... 'சுவாமிநாதர்' என்ற பெயரில் அறியப்படுகிறார். இவர்
 இவ்வூரில் பிறந்தார் என்பது உண்மை.

[illegible]

ൻ പറയുന്നതുകേട്ട് മണ്ണുലാക്കിയതാണെന്നിപ്പോൾ അദ്ദേഹം
 ക്കു വളരെ ഗ്രാമപഞ്ചായത്ത് സഹായികൾ നൽകിയതാണ്. ഇ
 ത്തുകേട്ട് എല്ലാവരും കലയെ നോക്കിയിരിക്കുന്നു.

പുതുച്ചേരി താലൂക്കിന്റെ താലൂക്കിൽ താലൂക്കിൽ മിറാസിക
 ും വെറിയായതെല്ലാം പത്തുപതിനായി മുൻകാലത്തു തന്നെ കല
 യുടെ അപ്പൻ അദ്ദേഹം ഉണ്ടായതന്നെ എങ്കിലും അദ്ദേഹം ഒരു
 സ്ത്രീസഹായിയെന്നതുകൊണ്ട് അതിൽ സർക്കാർക്കൊരുപാ
 ന്നില്ലാത്തതും പാർലാമെന്റിലായി നിന്നു എന്നാൽ എല്ലാ
 പ്രധാനപ്പെട്ട വിജ്ഞാപനം അദ്ദേഹത്തെ അന്വേഷിച്ചു കേൾ
 ക്കപ്പെട്ടിട്ടു സംഭവിച്ച അദ്ദേഹം സ്ത്രീസഹായികളെ പ്രകൃതി
 തീരെ ശരി അദ്ദേഹത്തിന്റെ കഠിനതയെ നല്ല വിവരം. അ
 ധ്വേശം വലിയ നൊമ്പരത്തോടെ കറുത്ത നയനങ്ങളുള്ള ആ മ
 ഘത്തു സാധാരണയായിട്ടുള്ള ബുദ്ധിഗൗരവം കാണപ്പെട്ടു.

ന-ാം അദ്ധ്യായം.

“കുറിയെന്നൊക്കെയും സാധാരണയായതാണെന്നിരിക്കെ അതുകേട്ടുകി
 ത്തുകിടന്നിരിക്കെപ്പോലും അതുകേട്ടുകിടന്നിരിക്കെപ്പോലും അതുകേട്ടുകി
 ത്തുകിടന്നിരിക്കെപ്പോലും അതുകേട്ടുകിടന്നിരിക്കെപ്പോലും അതുകേട്ടുകി

രാത്രി മുഴുവനും പിന്നെ ദിവസത്തെയുള്ള ആലോചനകൊ
 ണ്ടുകഴിഞ്ഞു. ജനങ്ങൾ നാനാ ദിക്കുകളിൽ നാനാ വന്നുകിട
 ന്നവരുടെയും കൂട്ടരുടെ സ്നേഹത്തോടുകൂടി, അസുഖം, സ്ത്രീസ
 ഹിതം, പ്രത്യേക സ്നേഹത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖ
 ത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖ
 ത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖ
 ത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖത്തോടുകൂടി, അസുഖ

എന്ന വശമല്ല. വരും മുമ്പെങ്കിലും ഉണ്ടായിരുന്നു. കലയകൾക്കു
 വേണ്ടിയുള്ളതായതുകൊണ്ടും അവയുടെ കൂടുതലും പല പ്രകാരത്തി-
 ലും സഹായിക്കുന്നതു കണ്ടു വളരെ തൃപ്തിപ്പെട്ടു ബാല്യകാലം മു-
 തൽക്കുണ്ടാക്കുന്ന അവർക്കു് പരിചയമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു
 ചാത്രപല്ല അവർ ചുറ്റും ഉള്ള മലകളുടേയും കുന്നുകളുടേയും മേ-
 തങ്ങൾക്കുണ്ടായിരുന്നു. അവർ കൂടിയിട്ട് മേൽ മു-
 ന്നൊന്നു ചുറ്റും മണ്ഡലം പാട്ടുപാടുന്നത് കല സാധാ-
 രണ കേന്ദ്രമല്ലാമെന്ന്. അവർ പണി ചെയ്യുമ്പോൾ ത-
 മരുത്തു സംഭാഷണത്തിൽനിന്നായിരുന്നു അവർക്കു് ദേശവ-
 തലാനും മുഴുവനും മനസ്സിലായിരുന്നത്. അവർ, ബാല്യം
 വളരെ മുമ്പെ വ്യവസ്ഥ പലയും കാരണങ്ങളാലുണ്ടായിരുന്ന
 വലിയായ വളകളുള്ള വലകളെങ്കിലും വിട്ടുകൾ പഴത്താൽ
 കൊമ്പത്തും മെരുവും ചെയ്യുന്നത് വളരെ മനസ്സാക്കിയെന്നു
 കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കുകയും തന്റെ ബാല്യമുള്ള സമയകളായ തല-
 യും അവയുടെ സോദരന്മാരും ആ വേലക്കാൽ ഉണ്ടാ എന്ന-
 ന്നിവിധം ഭൂമിക്കും ചെയ്യും അവയുടെ വൃദ്ധനായ പി-
 താവും കലയുടെ മേൽ താല്പര്യമുണ്ടായിരുന്നു. അവർ
 യാതൊരു വേലയും ചെയ്തിട്ടില്ലെങ്കിലും മാത്രയിൽ വിശേഷ-
 കണ്ണം ചേർക്കുകയായിരുന്നു. തലയുടെ അമ്മയുടെ കാ-
 ലായിരുന്നു ആ വൃദ്ധൻ മാത്രം കണ്ടു പഠിക്കുകയും
 ശ്രദ്ധിക്കുന്നതും. എന്തുപ്രകാരവും അവർ അവനും വ-
 ന്നാൽ അവർക്കു ബാല്യം പ്രകാരം കട്ടുന്നത് ഉറപ്പായിര-
 ന്നു എന്നാൽ അവർ അവനെ വളരെ കൂട്ടാക്കിയെന്നല്ല.
 ചാത്രപല്ല തലയുടെ മുഖംവീട്ടിയു നടക്കാമെന്ന്. അവനും
 കാണണം ചേർപ്പിൽ അവർ മനസ്സിലു. അവയുടെ കൂട്ടത്തി-
 ല്ലെന്നും മനസ്സിലു. എന്നുപോയതു കണ്ടുകൊണ്ട് മേൽ മ-
 ള്ള 'വളരെ അധികമുണ്ടാ' എന്നു ചേർക്കു മിരിക്കും. നിത്യ-
 പാഠങ്ങൾ കൂടുതൽ സഹായം നൽകിയതുകൊണ്ട് ചാത്രപല്ല
 മ. ൧൦ അവർ വലകളെ കൂട്ടിയ പാഠങ്ങൾ സഹായം

ഇം സി. എസ്. ചെമ്പുശ്ശേരിയുടെ അദ്ധ്യക്ഷതയിൽ ചർച്ചയും ചടങ്ങും
പെട്ടു.

[illegible]

‘വെട്ട, വെട്ട, മാങ്ങ! തന്നെ എന്റെ മാവിപ്പത്ത
 പ്രാപ്തം!’ പണ്ടൊരിക്കലും കൂലി കൊടുത്ത ആകനാൽ ക
 ളെല്ലാതിന്നു ഇത്രയും പ്രതിജ്ഞയോടുകൂടി ഒരു വടക്ക
 യോടൊപ്പം വാങ്ങി ചീത്തം അക്കരയാടി അന്ന കണക്കു
 ക്കുന്നത എന്നാൽ ഇപ്പോൾ ഞ്ഞ മനോഹര മൃത കണ്ഠ, ക
 ലയയെഴുത്തു, ഇഷ്ടം സംസാരിച്ചു ‘ഞാൻ ഉപേക്ഷ പരമ
 തായതന്നെ കിടപ്പും ഉൾക്കൊള്ളുന്നതെന്നു മുതൽ, പ്രാപ്തം
 പാശ്ചാത്യ മനസ്സു. എന്നാൽ ഞാൻ കടമ പൂർത്തമാക്കി വേ. യി
 ഞ്ഞു’

4709 US - 10000 2nd St. N. Minneapolis, MN 55412

உயரகூலியுள்ள பெருமை. அப்படி உயர்ந்த அளவுக்கு உயர்ந்த
மனம். என்னால் உயர்ந்தவர்களைப் பற்றியும், உயர்ந்தவர்கள்

[illegible]

ഇവർ മറ്റുള്ള സെന്ററുകളും 2.5 ലക്ഷം കാണുവാൻ തി
 ന്നുക്കൂടെ വിവരങ്ങൾ നൽകാൻ സാധിക്കുന്നതായി അനുസരിച്ചു വര
 ന്ന ചട്ടപ്രകാരം, അന്യായം, അനാർജ്ജക നാശനഷ്ടങ്ങൾ ഉണ്ടാ
 കൂടാതെ ഉപയോഗിച്ച് വാങ്ങുന്നതിനായി അനുബന്ധ പ്രകാരം അനുബന്ധ
 ന്ന നാലു ലക്ഷവും രൂപകൾ വരുത്തുന്നതിനായി നൽകുന്നതാ
 ള്ള, അനുബന്ധ പ്രകാരം കഴിവാതെ കൈമാറുന്നതില്ല എന്ന
 വാഗ്ദാനം നൽകുന്നതായാണ് ചാവറ ആരംഭം നൽകുന്നത്.

[illegible]

ആ സമയം ദ്രോകമുണ്ടെന്നുതല്ലാതെ മറ്റൊരു മാറ്റവും കാണാത്തതു നാൽ, പല പ്രാവശ്യവും താൻ നായ മരണവട്ടം എന്നാൽ അവന്റെ ശ്രമം നഷ്ടമാകുമെന്നുവെല്ലാത്തതും സകല ജനങ്ങളും കൈകൊണ്ട് മറ്റാരുമില്ലാത്ത അവനെ പരിഹസിക്കുകയും, 'കഷ്ടം! അവൻ അവളെക്കൊണ്ട് തീരെ നാണക്കപ്പെടുകയായിരിക്കുന്നു. മാത്രമല്ല പേർക്കുമുള്ള ദ്രോകമുണ്ടെന്നുവെന്ന് വെളിച്ചപ്പെടുത്തി, മാത്രമല്ല വേണ്ടുന്ന ബലമെന്നതാണ് ഉത്തരം' എന്നു പ്രായം ചെന്ന സ്ത്രീകൾ പറയുകയും ചെയ്തു.

വളരെ പ്രാവശ്യം ഈ ഉപദ്രവം സഹിച്ച് കഴിയില്ലെന്നു അവൻ അവനാണെന്നു ചെന്നുപറഞ്ഞിട്ടുള്ളതും അതേപ്രകാരം താഴെ പറയുന്ന ദ്രോകമുണ്ടെന്നു ഒരു വിധം ഉണ്ടായി. —

‘മുതലിനെയും മറ്റും പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്തു’

ഇതു കേട്ടപ്പോൾ ചിലി വീഴും ആവശ്യമായി.

‘മുതലും നക്കുകയുമായി എന്തു സംഭവമുണ്ടാകും? പുണ്യമായിട്ട് വെച്ച് മനസ്സാൽ പരിഹസിക്കുകയും, നിന്റെ കലശലായ പല്ല അയക്കുകയും ചെയ്തു’ എന്നു ഒരു പ്രശസ്ത അധിപതിയായി.

കാല ഇതുകേട്ട് വളരെ കഷ്ടമായി. അതാവ് ഈ പരിഹാസം ശരിക്കും സഹിച്ചു എന്നറിയാനായ കടക്കത്തുകാരനായ റിപ്പോർട്ടർ ഉടനെ അവന്റെ സമയവും വന്നു. അവൻ, തന്റെ അതാവെന്നേക്കാൾ ബുദ്ധിമുട്ടി എന്തു കാരണത്താൽ ലോകം സാമൂഹ്യമായിട്ടുള്ളതായ ‘ഗണപതി’ എന്ന നായകനെയും ഒരു ദ്രോകത്തിൽ ഉപയോഗിച്ചാൽ അവൻ വളരെ കഷ്ടപ്പെട്ടു. അവനാണു സ്ത്രീകളുടെ ഉപദ്രവം അസഹ്യമായപ്പോൾ, അവൻ പ്രകാരം ചെയ്തു :—

‘മുതലിനെയും മറ്റും പരിഹസിക്കുകയും ചെയ്തു’

അതാവ് തന്റെ പേരുപയോഗിച്ചാൽ തന്നെ അതാവ് തന്റെ നായകനായ അതാവനെ ഉപയോഗിച്ചു എന്നു തന്നെ കേൾ പരിഹസിച്ചു എന്നു വെല്ലാവിട്ട് തന്നെ.

ത്തെയും. കാര്യങ്ങൾ വിചിത്രമായി ചിത്രീകരിച്ചു സന്ദർശനം സാധനങ്ങൾ പ്രാസത്തിൽ വിളിച്ചുകൊണ്ടു നടന്നു വന്നു.

ഒരു വലിയ ഭവനത്തിന്റെ പ്രാന്തത്തിൽനിന്നു തന്നെ ശബീര പുഷ്പത്തുളളവരും കീഴ്വരകൾക്കും ഗോപുരങ്ങൾക്കും ഒരു ബ്രഹ്മണൻ, ചെരിപ്പുവെച്ചു മറച്ചുപിടിച്ചു വന്നുകൊണ്ടിരുന്ന ഒരു ഏഴുതൂണുകൊണ്ടു കെട്ടിയ വസ്ത്രം ഒരു തൂണുകൊണ്ട് 'അല്ല' നീ ഏതെ വന്നത്?' എന്നു ചോദിച്ചു, ഏഴുതൂണുകൊണ്ട് കൊണ്ടുവന്നു പോയി. അങ്ങനെയൊരു ഉടനെ മറ്റൊരു സഞ്ചി കയ്യിൽ, ചിലന്നു വെച്ചു കയ്യിൽ നൂറുകൾക്കും പത്തുകൾക്കും കറുപ്പൻ കൊണ്ടുവന്നൊരു സ്ത്രീയേയും അവളുടെ വഴിയെവന്ന ഒരു പച്ചക്കറിയുമായും നോക്കി ഹസിച്ചും ഭവനത്തിന്റെ സമീപത്തുള്ള വൃക്ഷങ്ങളുടെ താഴെ കിടന്നുവെച്ചിരുന്ന ഒരു തോട്ടക്കുന്നോടു വെടിവെക്കുന്നതും സൂക്ഷ്മമായി വശ്യപ്പെട്ടു.

അങ്ങനെയൊരു — നിന്നു നിന്നു സന്ദർശനത്തിനും സമ്പത്തിനും കാര്യങ്ങൾവെച്ചു. എന്തെന്നുവെച്ചാൽ ചെറിയ തൂണുകൾക്കും വെളിച്ചം.

ഗോപുരക്കാർ — 'എന്ത്' ചോദ്യമോ?'

അങ്ങനെയൊരു — (എല്ലാം അറിഞ്ഞു കൊണ്ടിരിക്കട്ടെ) 'ഓ' എല്ലാം പാസ്സായി?

അപ്പോൾ ഒരു കൂട്ടത്തിൽ വീട്ടിന്റെ ഉത്തരവു വന്നുവന്നു. എല്ലാവരും ചെരിച്ചുവെച്ചു തുടങ്ങി. വന്നു നിന്ന ഉടനെ വന്നുകൊണ്ട് 'ഓ! ഓ! ഗോപാല! ബാബി സാദരമായി' എന്നു വിളിച്ചുവെക്കുന്നതു.

തോട്ടക്കാർ വെളിച്ചത്തോടു കൂടിയിരുന്നില്ല. ചിലന്നു അറിയുന്ന വെളിച്ചത്തിൽനിന്നു അറിയുന്ന നാമയ കൂടെ കൂടെ താഴെത്തറയിലെത്തി, പലതരത്തിലുള്ള അറിയുന്ന കാര്യങ്ങളെ വിശദീകരിക്കുകയും ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി. അറിയുന്നതും താഴെത്തറയിൽ പാത്രം വെച്ചുവെച്ചു വന്നുകൊണ്ടിരുന്നു.

[illegible]

മാർഗ്ഗമായി— 'ഇല്ല അക്ഷരം നേരെ മാത്രം'

മാതൃഭൂമിയിലൂടെ അദ്ദേഹം - 'അമ്മ നന്നായി വഴിപാട് കഴിഞ്ഞു. അമ്മയുടെ വഴിപാട് കഴിഞ്ഞു'.

[illegible]

“ഹാ! ഇതു കർമ്മയല്ലേ?” എന്നു ചോദിച്ചു. സാറമ്മ

[illegible]

ഇപ്പോൾ വലിയൊരാൾക്കുവേണ്ടി വിചാരിച്ചുവെങ്കിലും പെട്ടെന്നു തളമൊന്നായി ഒരു നാൾ കടലിൽ ധ്രുവത്തുവെച്ചു. ഇങ്ങനെയൊക്കെ അവളുടെ ശത്രുക്കൾ മനസ്സിലായി അതുകൊണ്ടെന്നാൽ, ഒരു ദിവസം അവൾ വളരെ സമയത്തോടെ 'സൂര്യസ്തോത്രത്തെ മുകളിൽ വെക്കുകയോ? ഇന്ന് ഇതാവശ്യമുണ്ടോ?' എന്നറിയാതെ ചോദിച്ചു. ഇതു കേട്ട ഉടനെ ഡാബ്ബി 'നിന്നെ സൂര്യസ്തോത്രത്തെക്കുറിച്ചുതാലോ?' എന്നു ചോദിച്ചു.

ഇതുകേട്ടപ്പോൾ കടലത്തു ചെന്നു വെച്ചവർക്കു വിരുന്നൊന്നു കൊടുക്കുവാനായിട്ടുണ്ടെന്നു തീരുമാനം പാഞ്ഞു. "അതുകൊണ്ടു വിട്ട് എറിക്കുകയുണ്ട്" അതിന്നു ചുറ്റും താളമുണ്ടാണു."

അപ്പോൾ അവളുടെ വിശ്വാസ്യമായ കഴിവുവലയ തുല്യനായവർക്കു ഏതു മോഹം! സ്നേഹം, വിചാരം മുഖേന ഇവർക്കു അവ എങ്ങനെ സൂചിപ്പിച്ചു. കടലയുടെ അവലോകനം, എട്ടുപത്തുനൂറുകൊണ്ട്. ആ നൂറുവർ ദൃഢപാതയ്ക്കൽ ഇരിക്കുന്നവർക്കു ചോദിച്ചു: "നിന്നെ അറിയുമോ? നിന്നെ വായ്പ്പാൻ ശീലമുണ്ടോ?"

കടല - (ദീർഘകാലത്തോടെ, കുറച്ചു ശീലമുണ്ട് എന്നു മനസ്സിലാക്കിയിട്ട്) ഇങ്ങനെയൊക്കെ, അപ്പോൾ ഇതൊക്കെ കേൾക്കുകയും വാങ്ങുകയും ചെയ്തിരിക്കുന്നതാകുന്നു, എന്നു മുഖത്തുനിന്നു അവയെ വിശ്വസിക്കുക."

'നിന്നെ വായ്പ്പാൻ ചിലിപ്പിച്ചത് ആരാണ്?'

കടല - വിശ്വസ്യ, ഞാൻ കടലാലത്തു മണ്ണിൽ എത്തിക്കുകയുണ്ടു. അപ്പോൾ അപ്പോൾ എന്റെ കൈകൾ വാങ്ങുകയും കൈകൾ വായ്പ്പാൻ അറിയുകയുണ്ടെന്നു, 'ലക്ഷ്മി വായ്പ്പാൻ അറിയുകയുണ്ടെന്നു' എന്നായിരുന്ന പാഞ്ഞിരുന്നു.

'ലക്ഷ്മി ആരാണു?'

കടല - 'ഞാൻ അവളുടെ മനസ്സിലാക്കുന്നു. മലയാളം

ധം അപ്പൻ എന്നെ ലക്ഷി എന്നു വിളിക്കാറുണ്ട്. കറേക്കാരും മുപ്പു ലക്ഷി എന്നൊരുവൾ ഉണ്ടായിരുന്നു എന്ന് അപ്പൻ പറഞ്ഞു തന്നിട്ടുണ്ട്. ലക്ഷി എന്നർത്ഥം നിശ്ചലനെന്നാൽ എപ്പോഴും പറയും. എന്നെന്നാൽ കലമുഖിപ്പം ലക്ഷി വിവചിതാ അല്ല? ഇതു നല്ല സോദല്ലി?'

ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞത് അവൾ മുഖം മറച്ചു ചിരിപ്പാൻ തുടങ്ങിയപ്പോൾ ആ ശാസ്ത്രി അവളെ ലാളിച്ചു അവളുടെ സാധുക്കൾ കണ്ടു് അല്ലതല്ലെന്ന്

പുത്രകുരുപുത്രായി അപ്പൻ ഇത്ര പരിപയത്തോടും സ്നേഹത്തോടും ഇടവിടുന്നത് എല്ലാ നടവക പ്രാണരക്ഷ വരോധരായുരണം. ഈ സംഗതിയായ ഗംഗാ അതികലശലായി തെറ്റാൻ പറ്റിയ കാര്യങ്ങൾ തന്റയും അന്തരഭുക്തിയും കൂടെയൊല്ലാൻ 'തെറ്റിയതാണ്', അധർമ്മകാര്യങ്ങളും അവൾ ചെയ്തും മറക്കുവാനാണ് സാധുതയെ നടിപ്പുന്നത്, അവൾ പ്രവൃത്തികൾ വേഗം മറക്കുന്നത് അധികാരനേരം അപ്പന്റെ അടുത്തു ചെന്ന് തിന്നിക്കൊണ്ടു നന്നു പറയാനാണ്; എന്നു ഞ്ഞെടുത്തു ഇളം കാരോളം പ്രായങ്ങൾ ഗംഗിയുടെ മുന്നിൽ കലശലായി കാര്യമായ വളരെ ലാളിച്ചിരുന്ന ഗംഗിയുടെ മായ ആവൃത്തിയ്ക്ക് പുത്ര മുക്തി അന്ത്രായങ്ങൾ കൂട്ടാക്കാതെ ഇപ്രകാരം പറഞ്ഞിരുന്നു. 'അവളെ സ്നേഹിച്ചുകൊള്ളൂ സാധുക്കളേ! അവൾക്ക് അപ്പനില്ലല്ലോ.'

ഗംഗിയുടെ അമ്മയെ പറഞ്ഞു ഫലിപ്പിച്ചാൻ പ്രയാസമുണ്ടായിരുന്നില്ല അന്യവചനങ്ങളാൽ എളുപ്പത്താൽ മറന്നു കാര്യം എന്ന ഈ സ്ത്രീക്ക് സമാധിപ്രായങ്ങളെ തപ്പുവാൻ കഴിയാത്താൽ മറ്റ് മറ്റൊന്നു മറ്റൊന്നുള്ള ശ്രമമുണ്ടായതെന്നു. അതിനാൽ പുത്ര മുക്തി ഉടവാടാതെയുള്ള ആവലാധികൾക്കാണ് മറന്നു കൂടാത്തീന്ന് ഈ സ്ത്രീ തന്റെ ദൃഢമായ ഭക്തിവിധാന അമ്മയുടെ കണ്ഠാബന്ധത്തോടുള്ള അശ്രുധർമ്മയെപ്പറ്റി പലപ്പോഴും

[illegible][illegible]

കമ്മ്യൂണിസം നിലനിൽക്കുന്ന ഒരു രാജ്യത്തിൽ ജനങ്ങൾക്ക് ഉപജീവനത്തിനായി പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനായി ജനങ്ങൾക്ക് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്. അതിനായി ജനങ്ങൾക്ക് പ്രവർത്തിക്കേണ്ടതാണ്.

കാലം 'അയ്യപ്പ മഹിമ' എന്ന പേരിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്നത് ?

ചോദ്യം—“നർക്കർ ഉന്നയിച്ചത്; അല്ലാതെ എന്തെന്ന്? എല്ലാ പ്ലേയർ സഹായിയുമാണ്! നർക്കർ മെറ്റേസോളി എന്ന ഒരു തുടർസ്ഥം, നീ, സമുപദേശങ്ങളിൽ, റ്റുസ്സെൻ”

മലയാളം ഒരു സ്പെഷ്യലൈസ്ഡ് സാഹിത്യം മേടിയിട്ടുണ്ട്. (കുറുപ്പിന് വെറും പാലാട്ടം) 'കഷ്ടം ഇന്നലെ രാത്രി എനിക്ക് തപ്പ്' കഥകളെക്കുറിച്ച് ഉണ്ടല്ല, സിംഹാസനം എന്ന കാരണം ബാധിക്കുന്ന 'പേരിന്' മേതു അല്ലെന്ന് കമറഞ്ഞു പറഞ്ഞു. 'പേരിന്' സമ്മതമില്ല, എന്നു തപ്പു പട്ടണി കിട

൧. ഏതൊരു സാമൂഹ്യ പ്രയത്നവുമായും
 ചെറിയൊരു കമ്മ്യൂണിറ്റി അതാതിന്റെ നേതൃത്വം
 സ്വീകരിക്കണം. അങ്ങനെ അതാതിലെ സീനിയർ കമിറ്റി
 മെമ്പർമാർ അതിന്റെ അഭിപ്രായം ചില പ്രശ്നങ്ങൾ
 സംബന്ധിച്ച് ചർച്ച ചെയ്യാൻ കൊടുക്കുന്നതാണ്. അതാണ്
 അതിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം. അതാണ്
 അതിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം. അതാണ്
 അതിന്റെ പ്രധാന പ്രവർത്തനം.

ഈ നേട്ട കൂടെ, സർവ്വതോമുഖമായി മുന്നോട്ടുപോകുന്ന
എന്ന അറിവാണ് രാഷ്ട്രസഭയിൽ കണ്ട ഉടനെ മറുപടി
വരുമ്പോൾ ഉണ്ടായിട്ടുള്ളത്.

ജഥ— 'ചോദ്യം, ആ ചാതിരിയല്ല, അതു സാക്ഷമുണ്ടോ? അതു കട്ടി കപടം കട്ട പൂനുള്ളതല്ലേ? അതിന്നു നിന്റെ ഭാരതാവ് വരില്ല'.

കുടുംബം (കാർട്ടൂൺ) ൧: ഇതു വേണമെന്നതിൽ താൽപര്യം ഉണ്ടെന്ന് വ്യക്തമാക്കിയിട്ടില്ലാത്തതുകൊണ്ട് അതിനെക്കുറിച്ച് അന്വേഷിക്കേണ്ടതാണ്.

உதாரணம் — (கூலியின் சம்பளம்) கனம் உறுப்பினர், எம்

വളരെ അധികം പണയ്ക്ക്, 'ആരും തല്ലാതെ നിന്നെ കൊല്ലാൻ പോകാം എന്നാൽ പോകെ? ഇതൊന്നും അങ്ങനെയൊന്നും പറയരുത്. 'കൈയെ അറിയിപ്പിക്കാത്തവരെ എന്നെ നോക്കൂ? നീ വീട്ടിൽ പോയി അവിടെ പറയുന്നതെല്ലാം ചെയ്താൽ, പിന്നെ പ്രശ്നം കിട്ടുമെന്നു ശങ്കിക്കേണ്ട'.

'എത്ര പൊട്ടത്തി' എന്നു പറഞ്ഞ് ഇതുവരെയും മിണ്ടാതെ നിന്നിരുന്ന സ്വർഗ്ഗ പൂർവ്വം ചൊല്ലിക്കൊടുത്ത കീഴ് കാലയുടെ സമയം ചെന്നു, 'അങ്ങനെയൊന്നും പറയരുത്' എന്നു പറഞ്ഞു.

സ്വർഗ്ഗമായ ഹരിണി 'അങ്ങനെയൊന്നും' എന്നു പറഞ്ഞ് അടുത്ത ചെന്നു കലയുടെ കൈ പിടിച്ചു അടുത്തു ചെന്നു അടുത്തു കൈകൊണ്ടു മറന്നിരുന്നതായ കൈകളുടെ അവസ്ഥ കാണുക സാധിക്കുന്നു.

എത്രയെന്നു പറഞ്ഞാൽ കലയുടെ ശബ്ദം അവിടെ ഉള്ള സ്തംഭം തിരിയെ വട്ടംപോയിട്ടു അവളോട് അടുത്തു വന്നു അങ്ങനെയൊന്നും പറയരുത് എന്നു പറഞ്ഞ്. സ്വർഗ്ഗം വീക്ഷാതി ഇദ്ദേഹം സ്വർഗ്ഗം സമ്പന്നിരുന്നതിനാൽ, കൈകൾ കൈകൾ ഉറപ്പാൽ പിന്നെ, മനസ്സിലാക്കാൻ കഴിയാത്ത ശക്തിയുണ്ടായിരുന്നു. തന്റെ ചന്ദ്രവർഗ്ഗം വളരെ അധികം കൈകൾ എന്ന് അദ്ദേഹത്തിന് സഹായിച്ചെന്നു കൈകൾ തന്റെ അടുത്തു പ്രത്യേക കൈകളായിരുന്നു. അദ്ദേഹം വിചാരിച്ചു വരുകയും ചെയ്തു. അതു വിചാരിച്ചവരും വാലു കല സമീപത്തുള്ള വന്നുവരുത്തുവാൻ വന്നുവന്നു. അതുകൊണ്ടു അദ്ദേഹത്തിന് വല്ലവണ്ണം മറന്നുണ്ടായിരുന്നു. മറ്റൊരു ദോഷങ്ങൾ കലയെക്കുറിച്ചു വന്നുവന്നു. അവൾ വല്ലവർക്കും പ്രശ്നം കണ്ടെന്നുള്ള ശങ്ക കലയെക്കുറിച്ചും അതിനെക്കുറിച്ചായിരുന്നു. എന്നാൽ അദ്ദേഹം സമീപത്തുള്ള അധികം കലയെക്കുറിച്ചു താൻ വന്നു ഗ്രന്ഥമായിരുന്നു ചെയ്തു.

ടെ കഴിഞ്ഞുവായി എന്തായാലും സോഫിയാക്ക് അവരും ചുറ്റപ്പെട്ടു പോയി. കൗല വളരെ കണ്ണിതപ്പെട്ടുവെങ്കിലും ഉടനെ കാശി വരുന്നതുകണ്ട് പ്രസന്നമുഖയായി സമീപമുടേ സ്വീഡൻ ചെന്നു. അപ്പോൾ കാശി കോവരത്താടെ ബാലയ്ക്കു വിട ക്കിതിനെ ചോദിച്ചു 'നി എന്തിനാണ് ആ അധികപ്രസംഗം നിന്റെ ആശയങ്ങൾ കൊടുത്തു നന്നെ വിദ്യയേറേ കെട്ടിയത? അവളെ ഞാനപ്പോൾ കണ്ടു. നന്നേ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോവാൻ എനിക്കപ്പോൾ തക്കില്ലല്ലോ ഞാൻ ഈ കൂടെ വന്നത് നന്നെ മാത്രപ്രധാനമായ ഒരു വിദ്യ കേൾക്കുവാൻ അതിലേക്കാണ്' അതിലേക്കാണ് എന്ന് ഈ കൂടെ വന്നത്, ചെവിടാൻ, മുടവുമാർ, വിധവകൾ ഇവല്ലാത്തവരെല്ലാവരും അവിടെ വന്നു. കൂടി കൗല, ഈ കണ്ണിതപ്പെട്ടവരും പരസമുഖത്തിന്റെയും സാക്ഷരന്? നിന്നെ സൂചിപ്പിച്ചു?

കൗല — 'എനിക്ക് എവിടെക്കും പോയെ, വീടുവിടെക്കേതാ സൂചിപ്പിച്ചത് മതി എന്താ, എവിടെ വളരെ കണ്ണിതാ തോന്നുന്നു. ഞാൻ ആരെയും ചോദിക്കാത്തതുകൊണ്ട് ചോദിച്ചിട്ടു പോയി? ഇവിടെ വന്നെങ്കിലും എവിടെ തോന്നിട്ടില്ല കൂടുതൽ എന്റെ ഗ്രാമത്തെയും ചോദിക്കില്ലെന്ന് ഞാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു.'

കാശി — 'പക്ഷാത്കരത്തിൽ നിന്നെ ആരും കണ്ടുകൂട; എവിടെയോ, എന്തോ, ചില തകരാറുണ്ട്. ആപ്ത, സമയം കളയേണ്ട വസ്തു. കഴിഞ്ഞിട്ടുനിന്നുണ്ടു മുഹൂർത്തം എടുത്തു, ഇതും ഇതും നീ കെട്ടിക്കൊ, നിന്നെ നല്ല ചേച്ചിയെ' ഇത്ര കൂടും ആരോടൊന്നുകൊണ്ടുകൂടി നിന്നെ എത്ര തോന്നുകയുണ്ട്? വേഗം പോണം. നോക്ക് അവരെ തോളിക്കൊ.''

കുമാര — 'അവർക്കെന്താ ആഗ്രഹമാവാം?'

കു ൨൦ അദ്ധ്യായം.

* இரண்டாம் பகுதிக்கு 24 வாரங்களுக்குள்

விவசாயத்துத் துறையில் கல்வி கற்கும் மாணவர்கள்

உயிர் உயிரியுறவுகளை அங்கீகரிப்போம்

உ. மிதுனாபிடி, புளையத்து, கவலு, கவரங்

• • • • •

* உலகமெங்கிலும் புகழ் பெற்றிருக்கிற கவிஞர்

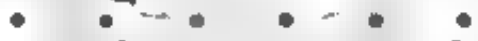
അനൗപചാരിക ചീനകലാപ്രവർത്തനം

[illegible]

* ജനറൽ മാനിഫെസ്റ്റോ സി ചാമ്പ്രട്ട് കോൺഗ്രസ്സ് + ക)സംഗ്രഹം
പു. ഭൂ.

[illegible][illegible]

പോയതന്നെ! എന്തുചെയ്യാം! അതെന്നു വിധിയല്ല ആ കഷ്ടാവസ്ഥയിൽ എനിക്കെല്ലാം നഷ്ടമായെന്നു തന്നെ തോന്നുന്നു. കല ദാത്രനെ ശ്രദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള അവളോടുകൂടിയിരിപ്പാൻ എനിക്ക് ആഗ്രഹം വന്നുകാലത്തു വിചാരിച്ചു. ഞാൻ അവളേ കാണാനുളള എന്തെങ്കിലും അവധി കണ്ടെത്തുകയുണ്ടെന്നു. വിവാഹദായം സമ്പൂർണ്ണമായി വന്നാൽ അദ്ദേഹം തന്നെ എല്ലാറ്റിനും ഞാൻ നിന്നേ കരുതട്ടെയോ? പറയൂ? ഓ ചന്ദ്രൻ — (വ്യസനത്തോടെ) 'അങ്ങനെയെന്നു. ഞാൻ നാളെ ശിവഗംഗയിൽനിന്നു പോകും. എന്നാൽ കലയുടെ വർത്തനത്തെപ്പറ്റി നിങ്ങളെ അറിയിപ്പാൻ ഞാൻ ആളുകളെ ശ്രമം ചെയ്തപ്പോൾ ഇതുവരെയും ചതിച്ചുപോയ മാത്രം ഉദ്യോഗാലക്ഷ്യം നിങ്ങൾക്കുണ്ടാകട്ടെ. ഞാൻ ഇതാ പോകുന്നു' ഈ യുവാവിന്റെ മുഖത്തു ആശങ്കയും കണ്ണിതലായും വ്യക്തമായി സ്തംഭിച്ചതന്നു.

ഗണേശൻ പഠിപ്പാൻ പോയതെന്നു ശിവഗംഗയിൽ നിന്നു അല്പമേറ്റു ഓരവെത്തിലായിരുന്നു. അവിടുത്തെ പ്രധാന വാക്യാശാലയിൽ പഠിപ്പാനായി നാനൂറോളം പേർ പഠിക്കുന്നു. അന്നേക്കു വിദ്യാർത്ഥികൾ വന്നുകൂടിയെന്നു. അവർ താഴെ സിറ്റിച്ചെന്നു ഭിക്ഷയും നാലും കൂട്ടുകാണിച്ചുകൂടി പട്ടണത്തിലേക്കു ചെന്നു. അപ്പോഴേക്കു സ്ഥലത്തിൽ എന്തെങ്കിലും സംഭവമെന്നു തോന്നിപ്പോൻ ലാളിത്യത്തോടെ അന്വേഷിക്കാൻ നടന്നു. അപ്പോഴേക്കു താഴെ സിറ്റിച്ചിരുന്നവർക്കു സമ്മാനമായി പലതരം ഭക്ഷണവും പ്രദാനം ചെയ്തിരുന്നു. അപ്പോഴേക്കു താഴെ സിറ്റിച്ചിരുന്നവർക്കു സമ്മാനമായി പലതരം ഭക്ഷണവും പ്രദാനം ചെയ്തിരുന്നു. അപ്പോഴേക്കു താഴെ സിറ്റിച്ചിരുന്നവർക്കു സമ്മാനമായി പലതരം ഭക്ഷണവും പ്രദാനം ചെയ്തിരുന്നു. അപ്പോഴേക്കു താഴെ സിറ്റിച്ചിരുന്നവർക്കു സമ്മാനമായി പലതരം ഭക്ഷണവും പ്രദാനം ചെയ്തിരുന്നു.

ഇതു കേട്ട ഉടനെ ഗുണേശൻ തന്നോടു സംസാരിച്ചവനെ നോക്കി പുഞ്ചിരിച്ചുണ്ട്; കോട്ടയായിട്ട് നല്ലവണ്ണം നീണ്ടുകടന്നിപ്രകാരം പറഞ്ഞു—‘ഇന്നലെ രാത്രിയിലെ സകലം ഏതെന്നു വല്ലാതെ കഴക്കുന്നു. പക്ഷേ കഴിഞ്ഞാൽ കൂടി എനിക്കിത്ര ക്ഷീണം തോന്നാറില്ല’

‘ശരി! അതിന്റെ സാമം ഞാൻറേതേ’ നിശ്ചയമുണ്ട്. ഗുണേശൻ സൂക്ഷിച്ചോളൂ’

ഗുണേശൻ—‘നിങ്ങളാരും ചേർക്കേണ്ട, എന്റെ കാര്യം ഞാൻ നോക്കിക്കൊളാം. ഞാൻ അവളുടെ സൗന്ദര്യവും രസികത്വവും കണ്ടു വിസ്മയിച്ച് അകലെ നിന്നിരുന്നു; അത്ര ഉണ്ടായ ഒട്ടില്ല. അവൾ എത്ര രസികത്തി! എന്തു മനസ്സാല്പുള്ളവൾ! അവളുടെ സംസാരം കേട്ട് സമീപത്തു തുണന്നാൽ പക്ഷേ അത് കേവലം അസന്മാതളപ്പോലെ നിന്നിരുന്നു ഞാൻ ദൂരത്തായിരുന്നു. അവൾ എന്നെ കണ്ടിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. എന്നാലും വേണ്ടില്ല, ദൈവത്താണ് സത്യം! എനിക്ക് എന്റെ മനസ്സ് അവളിൽ നിന്നെടുക്കാൻ കഴിയില്ല’

‘അവൾ ജനങ്ങളെക്കൊണ്ടെന്നില്ലേ? അവൾ അവരെ നോക്കിക്കൊണ്ടുന്നത് കടക്കുന്ന കൊണ്ടാണു കലകൾ പിടുത്തം കിട്ടിയത് പിന്നെ അവൾ അത്രയും വിട്ടു എന്നു വരില്ല അവൾ കരേ മുമ്പു ജനിപ്പിച്ചതല്ലെങ്കിൽ ഒരു രാജ്യം പാടിപ്പാനും അതു നശിപ്പിക്കുവാനും ഉദ്യോഗാലുള്ളതല്ല. അവൾ മറ്റു സ്ത്രീകളെപ്പോലെല്ല’

ഗുണേശൻ—‘അല്ല, അത്ഭുത വ്യത്യാസം, പക്ഷേ അതെ വഴികളില്ലാത്ത സാമന്ത്രി അത്ഭുതം ‘ശിവ’ ശിവ’ അവൾ വളരെ വിട്ടുപോയതെന്നു അവൾക്ക്, അടിക്കളപ്പോലെ പ്രകൃത്തി എടുപ്പാൻ ഒരു സഹോദരീകൾ, ഒരു കൂട്ടം ലോകം ഉണ്ടെത്ര! അവൾ അവൾ വളരെ ധാരാളമായി, സമ്മാനം കൊടു

കം അവർക്ക് ഭാരതത്തിന്റെ, ആകാം അറിഞ്ഞു
കാൽ ഭാരത ഗുണമുള്ളതാണെന്ന് നിശ്ചയിച്ചു. ഇതെന്തു
സൂത്രാണാവോ?

പുസ്തകം സംഭാവനയിൽ ചേർന്ന ഭാരതം — 'ഭാരതം
ഉപദേശം അർപ്പിക്കാത്തതാണ്', സംശയിച്ച സാ
മൂഹ്യ അറിയാത്തവർ ആകെക്കൊണ്ടോ? അവരുടെ സാ
മൂഹ്യവൽ ശ്രമിക്കണം'

'ഭാരതം പ്രശംസിക്കുന്നതാണ്, എന്നാൽ ഗണപതിയെപ്പോ
ലെ പരിഷ്കരിക്കപ്പെടുന്നതാണ് അത്. അതാണ് പിന്നെ
ഭാരതം സംഭാവനയിൽ ചേർന്നത് തുടങ്ങും. ഗണപതി നാട്ടി
ലേക്കുപോകുന്നു, അല്ല? ആകട്ടെ, അത് നന്നായി'

ഗണപതി 'ഭാരതം, എന്നാൽ പിന്നെ അത് അവർക്ക് ചേർ
ക്കുന്നതല്ലേ'

'അതിനാൽ' എന്നു പറഞ്ഞ് ഭാരതം ഭാരതസമൂഹം
യുക്തമാണ് സ്ഥാനത്തിനായ്ക്കായി.

ഗണപതി ഗോത്രം പാവപ്പെട്ടതായി വളരെ പാ
ലിയിച്ചിട്ടുള്ളവരായിരുന്നു. അവന്റെ അപ്പനും മുത്തപ്പനും അ
റിവിനും ഉപവിധാസത്തിനും കേൾവിപ്പെട്ടവരായിരുന്നു. എ
ന്നാൽ ഇക്കാലങ്ങളിൽ സംസ്കൃതപാലിയിലും ആകെക്കൊണ്ടോ അ
ത്ര കണക്കുവെച്ചിട്ടുണ്ടോ? പണ്ടത്തെപ്പോലെ വലിയ കവ്യംബ
ങ്ങളിൽ യഥാർത്ഥ പൂജാർത്ഥ കകളിലോ, ഭക്തിയോടുകൂടിയോ, ക
ന്നായിട്ടുണ്ടോ അല്ലെങ്കിൽ യഥാർത്ഥ പൂജാർത്ഥങ്ങളോ അതിക
ത്തിയോ പരിഷ്കാരം, ചിട്ടപ്പെടുത്തൽ ധരിച്ചു കൊണ്ടും ചെറു
കളോ, ഇക്കാരണത്താൽ ചെല്ലാ ദിവസം കഴിക്കുകയോ
ചെയ്യുന്നുണ്ടോ? പൂജാർത്ഥങ്ങളിൽ ഇപ്പോൾ വിശ്വാസത്തോ
സമൂഹങ്ങളോ കണ്ടാൽ പ്രയാസമല്ല! സംസ്കൃതം പഠിക്ക
ന്നത ഇപ്പോൾ കേവലം പൂജാർത്ഥങ്ങളോടുകൂടിയല്ല! ഇതി
ൽ വളരെ സംഭാവനകൾ ഉണ്ടാകുന്നതാണ് ഉപകാരമുള്ള

ഒരു ഗുണംകൊണ്ടുമാത്രം സ്വാർത്ഥനായി പ്രവേശിക്കുന്ന ഒരു കറുപ്പി
ശാസം! അദ്ധ്വാനത്തോടെയായിരുന്ന ഗണേശന്റെ വൃദ്ധനായ
അച്ഛൻ മകനെ ഇംഗ്ലീഷ് വെട്ടിലാക്കി ചെല്ലിപ്പോയി. ഇംഗ്ലീ
ഷ് വെട്ടിലാക്കി ചെല്ലിപ്പോയി. ഇംഗ്ലീഷ് വെട്ടിലാക്കി ചെല്ലിപ്പോയി.
അദ്ദേഹം മരിച്ചു. അദ്ദേഹം മരിച്ചു. അദ്ദേഹം മരിച്ചു.
മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു. മരിച്ചു.

ക 'കാഴ്ചയി'നുപോകുമ്പോഴാണ് കേരളത്തിന്
കാലതെറ്റിത്തന്നുവെന്ന് പ്രകാശനം'

എന്നു വെച്ചു മാത്രമാണു അദ്ദേഹം ഇപ്രകാരം ചെയ്തത്. മകൻ പഠിക്കുകയല്ലാതെ ജയിച്ചതുകൊണ്ട് പിതാവിനു സഹായമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ഈ പുതിയ പരിഷ്കാരം പുത്രന്റെ മതവിശ്വാസത്തെയും സ്വഭാവത്തെയും എങ്കിലുമെല്ലാം മാറ്റിത്തീർക്കുമെന്നു ശങ്ക ബാദ്രഹമണൻ വ്യക്തം പ്രകടിപ്പിച്ചിരുന്നു.

[illegible]

[illegible]

അഗതി തീർത്തതായും അദ്ദേഹം ചെന്നുവന്നു വാഗ്ദാനം ചെയ്ത
 ആ അവൾ, ഇപ്പോൾ ചത്തവളെപ്പോലെ ആശോചിച്ചു. ആ
 കഷ്ടത അവൾ മായാഞ്ഞു. അന്ധവായ ഒരു, ശത്രുവാൽ കൊല്ല
 തക്കതെന്നു തന്നെ ചത്ത ഉത്തരം കണ്ടപ്പോൾ വി
 ചാരമുണ്ടാക്കുന്നതെന്നു അവൾ, ആട്ടാ! നീ ശത്രുക്കൾ
 കേട്ടെന്നാൽ വീട്ടുകാർ വരുന്നതെന്നുവെച്ചു ഗ്രഹണം ചെയ്ത
 ചോരവാർ മാത്രം ആ സമയത്തു അവൾ പ്രായശ്ചി
 ത്തമായ ചില ഗീതകൾ കേട്ടു. അപ്പോൾ അവളുടെ
 സകല ദുഃഖമൊക്കെയും കാറ്റാൽ പറന്നു പോകുകയും ചെയ്തു. അവ
 ള്ൾ കേ-ൽ, ചൊല്ലാൻ മനസ്സില്ലാത്ത തരം പറഞ്ഞു. അ
 ഓടിച്ചുകൊണ്ടുവന്നതായിരുന്നു — ‘അവളുടെ അമ്മ ആരെ
 ആകുന്നു? കഷ്ട! ഇത്ര ചോരകളെപ്പറ്റി നീ നല്ല കടയെ
 ചെയ്യുന്നവളല്ല! സാധുവാൻ എന്റെ അടുത്ത സാ
 താ ചെരിപ്പുവെല്ല! ഇപ്പോൾ നല്ലൊരു തരമെന്തെ
 ന്നാതെ വിവാഹമാകും. ഗീതകൾ കേട്ടപ്പോൾ നല്ല തര
 മെന്തെന്നു എന്തു ചെയ്യാം! ഇവളെ പറഞ്ഞാൽ തര
 മുള്ളതെന്നതാണ് അങ്ങനെയെ’

ഈ സമയം തന്നെ മറ്റൊരു കാര്യം ഉണ്ടാ
 ക്കുന്നതായി ഇതു കേട്ട ഉടനെ അവൾ നടക്കി, വല്ലാതെ
 ചെന്നപ്പോൾ എന്തെങ്കിലും ആരെങ്കിലും എന്നാൽ അവൾ
 എങ്ങു പോകും? അവൾ എന്തെങ്കിലും ചെന്നപ്പോൾ
 തന്നെ വന്നാൽ ചെന്നപ്പോൾ ‘ശത്രുക്കൾ ചെന്നു എപ്പോൾ
 നോക്കുന്നുവോ, കാര്യം അതുകൊണ്ടു തന്നെ ചെന്നു കണ്ടു വീ
 ണ് സംഭവമൊന്നു സംഭവമൊന്നു ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു ‘അ
 ഏ’ എന്നീ പക്ഷം കൊണ്ടെന്നു വന്നാൽ ചെന്നപ്പോൾ
 ഇങ്ങനെ ചെന്നു ചെന്നപ്പോൾ അത് ചെന്നതെന്നു അവ
 ള്ൾ തന്നെ ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ എന്നായിരുന്നു
 ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ
 ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ ചെന്നപ്പോൾ

കുത്തായന്നു കൊണ്ടുവായിരിക്കുമോ അയാൾ, അയാളും അന്നു വെച്ചപ്പോൾ വന്നുവോ, എന്നിപ്രകാരം വെച്ചാൽ ചിലപ്പോൾ ദീനസ്വരൂപത്തിൽ പെട്ടുകൊണ്ട് 'അമ്മ ഇവയെ ഉദ്ധരിച്ചു' എന്നു പറഞ്ഞു.

'ആ മകളിൽ ഇരുട്ടത്തു നില്ക്കുന്നത് ആരാണ്? ഏഴനീക്കു' കമല ഹിമാസമേതും ഏഴനീക്കു 'അന്നാണ്' എന്നു പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ ജനവാതിലിൽനിന്നു ധാരാളം വന്ന വെളിച്ചം ഗണേശൻ ഒരു മഹാസുന്ദരിയെ കാട്ടിക്കൊടുത്തു. ഇപ്പോഴത്തെ ഗണേശൻ അന്നെ ബാലവധുവിനെ പിടിക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നതുകൊണ്ടുവന്നതായിരുന്നു. ഉയന്ന കൂശാഗ്നിയും കമിംകവലയും തുല്യനയനങ്ങളിൽനിന്നു തടിച്ച വെളുത്ത ഗന്ധങ്ങളിൽനിന്നു മിശ്രിതമാകുന്നതിനാലും ചന്ദ്രാഭിരാമദനയായ കമലയെ കണ്ടപ്പോൾ അവൻ കൈവലം പരിഭ്രമിച്ചു 'നീ കമലയല്ല' എന്നു ചോദിച്ചു. ഇതു കേട്ടു, കമല ആശ്ചര്യഭാവത്തോടെ മേല്പട്ടു നോക്കിയപ്പോൾ, അവളുടെ സാധുത്വവും വിശ്വാസ്യതയും ഗണേശൻ നല്ലവണ്ണം മനസ്സിലാക്കി. ഇപ്പോൾ അവൻ അശ്രുതനെന്നവിധം തിരിഞ്ഞുചോന്നി ഏകിലും ആ പരിഭ്രമിച്ച അധികാരോട് സംസാരിപ്പാൻ അവൻ മനസ്സിൽ ആഗ്രഹം അർജ്ജിച്ചു.

എ - ഓ അദ്ധ്യായം

* 'വന്നുവന്നിട്ടും അല്ലാത്തകാര്യങ്ങൾ
കൊന്നു അർത്ഥപരിഭ്രമത്തോടെ'

ഗണേശൻ വന്നുതൽപ്പിടുന്ന കമലയുടെ കഷ്ടതകൾ ആ

ദ്വൈതവും ദൈവവും എന്നീ രണ്ടു വശങ്ങളിലായി കണ്ഠ
 മധ്യത്തിലായിരിക്കുന്ന ഒരു കണ്ഠത്തിൽ പ്രാണവും
 അപാനവും ഉണ്ടാകുന്നു. അതിൽ പ്രാണവും അപാനവും
 ഉണ്ടാകുന്നു. അതിൽ പ്രാണവും അപാനവും ഉണ്ടാകുന്നു.

ഗവണ്മന്ത് ഒരു ലാസി വേണം. സാധാരണ കൂടുതൽ ചെലവിട്ടു
 കൂടി, കയ്യെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങൾ ചെയ്തു. എന്നാൽ
 കാര്യങ്ങൾ സർക്കാർ തയ്യാറാക്കിയതിൽ വെച്ച്, 'ഉദാഹരണ
 വെട്ടി'യെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തതിൽ വെച്ച്, സർവ്വതോമുഖ
 കടത്തി ദേശാഭിമാനി എന്ന സാധാരണ കയ്യെടുക്കാൻ കഴിയാ
 ത്ത കാര്യങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയതിൽ വെച്ച്, 'ഉദാഹരണ വെട്ടി'യെ
 കയ്യെടുക്കാൻ കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയതിൽ വെച്ച്,
 'ഉദാഹരണ വെട്ടി'യെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തതിൽ വെച്ച്, സർവ്വ
 തോമുഖ കടത്തി ദേശാഭിമാനി എന്ന സാധാരണ കയ്യെടുക്കാൻ
 കഴിയാത്ത കാര്യങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയതിൽ വെച്ച്, 'ഉദാഹരണ
 വെട്ടി'യെക്കുറിച്ച് ചർച്ച ചെയ്തതിൽ വെച്ച്, സർവ്വതോമുഖ
 കടത്തി ദേശാഭിമാനി എന്ന സാധാരണ കയ്യെടുക്കാൻ കഴിയാ
 ത്ത കാര്യങ്ങൾ തയ്യാറാക്കിയതിൽ വെച്ച്, 'ഉദാഹരണ വെട്ടി'യെ

എന്നിങ്ങനെയൊക്കെ തന്നെ പലതരം ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ഇതിനെ പ്രധാനമായും മൂന്നു ഭാഗങ്ങളായി തിരിക്കാം. ഒന്നാമതായി, സാധാരണ ജനങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്ന സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ. രണ്ടാമതായി, സാധാരണ ജനങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്ന സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ. മൂന്നാമതായി, സാധാരണ ജനങ്ങൾക്ക് ഉണ്ടായിരുന്ന സാമ്പത്തിക ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ.

[illegible]

പക്ഷയായെന്നു മാത്രമായതോടെ മാത്രമേ നമുക്കു നിന്നിരുന്നു. ഭാഗ്യമായിത്തന്നെ അവിടുത്തെ അമ്മയേയും, ആളുകളെയും നാടുകൾക്കു അമ്മയെക്കുറിച്ചു മനസ്സിലാക്കുകയും ചെയ്തു. 'കുറച്ചോ? നിന്റെ സ്വന്തം ദൈവം പോയിട്ടുണ്ട്'.

ഭാഗ്യമായി. — (സ്വന്തമായിത്തന്നെ സാവധാനത്തിൽ, 'അമ്മ! ഞാൻ പോകട്ടെ. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും' എന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ മറുപടി.)

കുറച്ചോ. — (അമ്മയുടെ മറുപടി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വന്തമായിത്തന്നെ സാവധാനത്തിൽ, 'അമ്മ! ഞാൻ പോകട്ടെ. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും' എന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ മറുപടി.)

കുറച്ചോ. — (അമ്മയുടെ മറുപടി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വന്തമായിത്തന്നെ സാവധാനത്തിൽ, 'അമ്മ! ഞാൻ പോകട്ടെ. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും' എന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ മറുപടി.)

കുറച്ചോ. — (അമ്മയുടെ മറുപടി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വന്തമായിത്തന്നെ സാവധാനത്തിൽ, 'അമ്മ! ഞാൻ പോകട്ടെ. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും' എന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ മറുപടി.)

കുറച്ചോ. — (അമ്മയുടെ മറുപടി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വന്തമായിത്തന്നെ സാവധാനത്തിൽ, 'അമ്മ! ഞാൻ പോകട്ടെ. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും' എന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ മറുപടി.)

കുറച്ചോ. — (അമ്മയുടെ മറുപടി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. സ്വന്തമായിത്തന്നെ സാവധാനത്തിൽ, 'അമ്മ! ഞാൻ പോകട്ടെ. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും. എന്തെങ്കിലും വേണ്ടിപ്പോകും' എന്നായിരുന്നു അമ്മയുടെ മറുപടി.)

അ ജനങ്ങളെപ്പറ്റിപ്പറന്നു എന്നാൽ ലോകം പലതുകൾക്കു
 അഗതികളായ ഹസ്തങ്ങളെ കണ്ടപ്പോൾ, അവർക്കു പാപം
 തോന്നി അവർക്കുണ്ടാകേണ്ടത് കാണിച്ചു. ഉടനെ അഗതികൾ
 യുടെ അഞ്ചാം വാതിൽ തുറന്ന് അദ്ദേഹത്തെ ഇത്ര ലോകത്തിന്റെ
 കാണുന്നതെന്ന് അന്യോന്യം ചർച്ച ചെയ്തപ്പോൾ ചോ
 ടിച്ചു, 'കണ്ടുകൊള്ളി മേൽ വന്നുവോ?'

അഗതികൾ എഴുന്നീറ്റു, ഗൽഗാടുകൾ, ഗിർജാ മന്ദിരം, നാ
 കരകൾ. അവരുടെ മുഖത്ത് ചെറിയൊരു ധാരാളമായി പ്ര
 കാശിച്ചു. അവർ, നാശാശ്വാസം കോലത്തോടെ ഭക്തി
 നോക്കി, മറ്റു ചോദിക്കുന്ന അമ്മയെ വിട്ടു ചുറ്റുകാരെ നോ
 ക്കു, 'വെറുക്കുന്ന സന്ധികൾക്കു ഇത്ര ലോകം താഴെ നോ
 ക്കാൻ എന്ന തിരിച്ചെ കണ്ടുവന്നുവെല്ലോ. ഇനി എന്തൊരു
 സംഗതിയുണ്ടാകുമോ ഞാൻ ഇവിടെ നിന്ന് പോവട്ടെ മി
 ലേക്കു പോയ്ക്കൊള്ളിൻ.'

അഞ്ചാം - (ഹസ്തത്തോടെ ചിരിച്ച്) 'നന്നെ ആർക്കു
 കടന്നു? അവർ വളരെ കേൾക്കും വന്നുവെല്ലോ മേ
 ലോക്കം മാത്രം നോക്കുന്ന ഹസ്തകടകങ്ങൾക്കു അവർ
 പൊട്ടിച്ചിട്ടല്ല? എന്തിനേക്കു ലോകം മാത്രം അറഞ്ഞോ?'

കാലം ഒരു വർഷം നിർമ്മാണം കണ്ട് വളരെ വെറുപ്പാ
 തോടും സന്ധികൾക്കു ചിരിച്ചു ചിരിച്ചു മേൽ അഞ്ചാം
 ന് വേണമെന്നുണ്ടെങ്കിൽ കണ്ടു എന്തുവിധം ഉപദേശിക്കു
 ന്ന' അവർക്കു മേൽ മാത്രമേ മനസ്സു ലഭിച്ചു. അതുകൊ
 കാരണത്താലുള്ള പണിയാതെത്തോന്നാൻ അദ്ദേഹം മാ
 വക്കുമ്പോൾ അവർക്കുണ്ടാവുന്ന മനസ്സാലോ, അതുകൊണ്ടു
 ഹസ്തകടകങ്ങൾക്കു കാരണമുണ്ട് അവരുടെ സന്ധികൾക്കു
 മറ്റും ഹസ്തകടകങ്ങൾക്കു മാത്രമല്ല മറ്റും വിധാലം, അവർ
 ചിരിച്ചു.

സന്ധികൾക്കു ഹസ്തകടകങ്ങൾ, സന്ധികൾക്കുണ്ടാകുന്ന അവർ

ദക്ഷ. ധന്വന്തരി. തുവചും സുശിഖനായ ഭരണവും ഉണ്ടായതന്നെ
 ഏകദേശം മുപ്പതിനായിരം ശതകൃത്തായ സമാ ഗ്രൂഹായ. ബുദ്ധ മ
 ുപ്പിനും അറിയപ്പെട്ട സുഖദാശങ്ങളാൽ വർണ്ണന ചെയ്ത
 ബാലക ഏതു പ്രയോജനമുള്ള പ്രായത്തിൽ ഉപജ്ഞാനം ചെയ്തിട്ടു
 ന്നവമകിഷ്കം അഥവാ മേൽക്കൂടിന് യാതൊന്നുംകൊണ്ടു തൃപ്തി
 യുണ്ടായ ദ്വ ഏന്നു ചാത്രാദ്യ, ചാവധി തുഴന്താവും ഒന്നരം വെങ്ക
 മ്പുവക കടും ചെല്ലു മേമ്പയ്ക്കൽ ഭരണാവ് അർദ്ധഭരണത്തിൽ യോ
 ജ്യപുഷ്പാർ നന്ദാപുകാര്യം ശ്രദ്ധിച്ചു എന്നാൽ അർദ്ധംതാ
 പ്രകാരം ചെയ്താൽ യാതൊരു വൃദ്ധ അധികം കോപിപ്പാ, ആ പ്ര
 മത്സരമുള്ള കാതന്നു അദോഷം മൃതിചാലങ്ങളാണെന്നു വാ
 രത്തന്നു.

[illegible]

ഇപ്രകാരമുള്ള ആവേശധീകരം ഹരണിവിനയ്യത കേട്ടു
 അവൻ അവൻ മാവ പെറ്റപ്പതും ബാലപ്പട്ടു കാഴ്ചവേദം.
 താലൂക്കു ശാസ്ത്രം കയ്യെടുത്തു സാധാരണയായ ചോദ്യം 'ഇ
 നെന്താവാക്കയാണു എടുക്കട്ടീട്ടുള്ളത്? എന്തെങ്കിലും' എ
 കത്താക്കു ഹരണ ചോദ്യം 'എന്താവാക്കയാണു താലൂക്കു
 ഞാ?' അവൻ എന്താ എന്താ ഞാണുതാലൂക്കുതാലൂക്കു
 കനകമേട്ടാക്കു വീ താലൂക്കു കണ്ണൽ കയ്യെടുത്തു, അവ
 ഞാ വയലൻ എന്താ ആക്കിട്ടാ. അതുകൊണ്ടു അവ
 ന് 'ചോദ്യം താലൂക്കുതാലൂക്കു, താലൂക്കു, താലൂക്കു' ഇവയെല്ലാം
 കേട്ടു ഹരണിവിനയെ നാലു തവണ, വക നാലു കോലാപ്പു
 ചോദ്യം കേട്ടുതാലൂക്കു 'ഹരണിവിനയെ താലൂക്കു' എന്താ
 ചോദ്യംതാലൂക്കു 'ഹരണിവിനയെ താലൂക്കു' എന്താ

പോക്കപ്പോർ പാട് എല്ലൊ എന്ന വിചാരിച്ചു വളരെ മൃഗീക
മൃ കാശി ഹൈ ചന്ദ്രാവ്, തന്റെ ബുദ്ധിസാക്ഷ്യവും വിവേകവും
പുറം തകർത്ത ഒരു മാനുഷനെ തിരഞ്ഞെടുത്തതിലും പി
ന്നെ തങ്ങളുടെ കർമ്മബാധ മൂലം യാതൊരു ന്യായമില്ലാ
ത്തവധം കാര്യങ്ങൾ നടത്തലും പ്രത്യക്ഷമാക്കിയിട്ടു മ
റ്റൊന്നും കൊണ്ട് കാശി നാരു ഭാഗ്യവതിയായെന്നും അവ
ളുടെ ശബ്ദം ആവളെ സ്വന്തം പുറം തെറ്റാലോകത്തിൽ ഒരു
കർമ്മബാധം അവർ വരുത്തുമായിരുന്നു. ആ പുഷ്പീക
ർ തമ്മിൽ സന്മാദം ഉണ്ടാകുമ്പോൾ വിചാര മൂലമകളും
മുഖം

ശാസ്ത്ര പുരസ്കാരങ്ങൾ, കായിക മത്സരങ്ങൾ, ധനപരമായ ഉത്തരവില്ലാത്ത പക്ഷം, ആഭ്യന്തരമായി അത്യന്തം സുഖമാകുന്ന ഒരു മഴയ്ക്കു മലയാളം തങ്ങളുടെ മതാചാര്യരോടു പറഞ്ഞത് സ്നേഹിതകൾക്കായ വീട്ടിൽ പാലോ കിരണങ്ങളുണ്ടാക്കിയതും പിന്നെ സ്ത്രീ, അഭിനയമനുഭവിക്കുന്നവർക്കു കൈമാറിയതും, പ്രസിദ്ധീകൃതമായ കലാകരനായ സുഖമാകുന്ന മലയാളം കലാകാരന്മാർക്കു സഹായിച്ചിട്ടുള്ളതും സമാധാനപ്പെട്ട് സമാധാനപ്പെട്ടതും ഉള്ളതും ഉള്ളതും.

[illegible]

യോ ചെട്ടി സ്വസ്ഥരല്ലാത്തതാൽ പ്രകൃതി വെട്ടാത്തതാകക
 യോ, തലവരൊക്കെ കൂടി ഭരണഭാരത്തിന്നും പരമപരമം ഉടാതെ
 ഉത്തരം പറയുകയാൽ ചെട്ടി 'ഗണ്ഡിഗാക്' ശാസ്ത്രമുണ്ടല്ലോ
 ഡി. സാമന്തപ്പത്മം ചെട്ടി' എന്നു സംസാരമുണ്ടാ
 ന്നോ വ്യക്തപ്രതികരണമെടുത്തോ പാടല്ല കല തോരവാനാ
 ത് സ്വസ്ഥരല്ലാത്തതാൽ, തലവരൊക്കെ ചെട്ടി' എന്നും കാം
 മതിക്കുകയാൽ ചെട്ടി പരമപരമവധകര ചെട്ടിസ്ഥാൻ എ
 ള്ലാവരം അവരതതം 11. ൧൪ വെക്കുകയും ചെയ്തതായിട്ട് നോ
 കുകയാൽ ചെട്ടി നന്നു കണ്ടാൽ, അതന്നെ പരമപരമകാ
 രണാക്കത്തിക്കുകയും ചെയ്തതും. ഉത്തരം ശ്രദ്ധം കരകാ
 ലായിത്തോരവാന കാണാതെന്ന കല ഉണ്ടാകും അതുകൊ
 മ്പത്തുനന്നാപവാർട്ടി ശ്രദ്ധയായില്ല. ഉത്തരം കാണാം
 താൻ സ്വസ്ഥനാണെന്നും ചെട്ടിത്തന്നെ വാഗ്ദാനമെല്ലാ എ
 ന്നുള്ള ഉന്നതവല്ലാതെ കൃത്യമെന്നുവല്ലാതെന്നും. ഉത്തരം
 ന്ന സാമന്ത കലാഭരണഭാരത്താലും തോരവാനായിട്ട് വെട്ടവെട്ട
 ത്തിയതും എന്നാൽ ഗണ്ഡിഗാക്, ചെട്ടി' എന്നും അതിശ്രദ്ധയുള്ള
 താൻ ശ്രദ്ധ ചെട്ടി' സീദ്ധത്തിൽ ഉത്തരം തിരുന്നതുകൊ
 ല് കലകൾ അവരൻ സാമന്ത നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചുവാ
 ന് തരുന്നായി അവർ വല്ല സഹായിക്കുകയും ഗണ്ഡിഗാക്
 ക്കിൽ ചെട്ടിസ്ഥാൻ, അവർ അവര താൻ സ്വസ്ഥനെന്ന
 പോലെ നിശ്ചയിച്ചാൽ തോരവാനും ചെട്ടി' കല വീട്ടി നി
 ിത്തും കരകളെല്ലാ വെട്ടവെട്ടുകയും ചെയ്തും എന്നാൽ ഉത്തരം
 ക് താൻ തോരവാനോട് ലോകപോലും അതൊക്കെയാക്കി
 ന്നല്ല ഉത്തരം ഉത്തരം സംഗതി 'സാധികകാലം എന്ന
 യും ചെട്ടി' 'താൻ നന്നെ ഭരിച്ചതാണ്' 'ആക്കുക
 ന്ന ചെട്ടി' എന്നൊക്കെയാൽ എന്നെ നന്നല്ലാത്ത ഉത്തരം
 എന്നിട്ടുകാലം അവർ വാചാലമെന്നതെന്നും. എന്നാ
 ല് കല വിദ്വാന്മാരും ഗണ്ഡിഗാക് അവളിൽ പ്രശം
 സാധിക്കുകയും. സ്വസ്ഥനായ അതുകാലം വാചാല

ധാരാ ആടുന്നതെങ്ങനെയോ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുകയും പ്രശ്നസാക്ഷരമാ-
 ന്നികൂടിയായിരിക്കുകയും കൂടലു ഇത്ര അനുകൂലമായായില്ലാത്ത കാ-
 ലങ്ങളെക്കുറിച്ചു വ ചാരിച്ചു അവൻ അതിശയപ്പെട്ടു. മാതാ-
 വ പഠിപ്പാഴും സൂചിപ്പിച്ചുകൊണ്ടും ഇവർ സമ്പ്രദായിപ്രകൃ-
 യായതുകൊണ്ടായിരിക്കുമോ പരിഷ്കാരത്തിനു മറ്റുള്ളവരെപ്പോ-
 കല ആഗ്രഹിച്ചല്ലാത്തത്? അവർക്ക് പാസ്കവത്തിൽ യാതൊ-
 രനിലും അനുരാഗമില്ലെന്നുണ്ടോ! കൂല മറ്റുള്ളവരെപ്പോലെയ-
 ല്ലെന്നുള്ള പ ചാരം ഗൗണങ്ങൾ ഞായറുശ്ചയാലായിരുന്നു. എന്നാ-
 ല് കറുത്തുകാലം നല്ലവണ്ണം സൂക്ഷിച്ചതിൽ പിന്നെ കൂലയുടെ
 മുഖത്തുനിന്നു സ്തരിച്ച സ്വൈരവും ഉദാസീനതയും സാധാരണ-
 മുള്ളതും സ്വന്തം സോദരികളുടെ ഭൂഷണത്തിനുള്ള ഉൽഭൂതമു-
 യവയെന്നും അമ്മയെ അവർ പഠിപ്പിച്ചു തിരിച്ചിരിക്കുകയാണെന്നും
 അവന്നു മനസ്സിലായി. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ 'കൂലസോദരി-
 ലെക്കു ബഹുമാനിക്കില്ല. പക്ഷേ ദയയോടെ നോക്കുന്നവരോട്'
 അവർക്കു നന്ദിയല്ല അവർ മുഴക്കമുള്ളവളാണ്. അവർ
 സാധാരണ ഭരതസോദരിമാരെപ്പോലല്ല. മേലാൽ ഉപകാരമുള്ള
 പ്രകൃതികൾ ഭാര്യയെന്ന അവർ അവളെ പഠിപ്പിച്ചിട്ടുണ്ട്. എ-
 ന്നു ചെറുപ്പം! അവർക്ക് അപരം സ്നേഹമില്ല. കേവലം അനു-
 നാദമല്ലാത്തതാണ് അവർ അവരെക്കുറിച്ചുള്ളത്. എന്നിപ്ര-
 കാശം അവർക്ക് അമ്മ ആവലാധി പഠിപ്പിക്കുന്നു.

ഒ . ൨൦ അദ്ധ്യായം .

* 'ഭവദാതാമഹ'..... .. യദിഹപുത്രസ്തദന്തരവി

മൃഗാദിച്ഛാർത്ഥമോജ്ഞിനമഭിശാകന്തിനമഭിശാഭാണാനിഹ്വ'

* * * *

† 'ഹന്ത! മവേദ്യമഹമ്മദാമഹേന്ദ്രാദി

മൃഗാദിച്ഛാർത്ഥമോജ്ഞിനമഭിശാകന്തിനമഭിശാഭാണാനിഹ്വ'

* * * *

‡ 'പാരിഭംഗനിർവ്വസിതജാതമഹാരം

പാപഹരജാതമഹാരം

പാപഹരജാതമഹാരം

നി പാപഹരജാതമഹാരം'

പ്രയാസമുള്ള എല്ലാ പ്രവൃത്തികളാ സോദമിമാർ 'കുലയെ വിദദ്ധവയാക്കാനാഹ്' എന്ന് ഒഴികഴിവു പരഞ്ഞത് അധർഷ്കാർത്തിരിച്ചു വെക്കാനുണ്ടെന്നും അന്യന്മാരോട് പരയുമ്പോൾ 'സാധുക്കളി ചാർമ്മയില്ല' എന്നു പറഞ്ഞത് 'എന്തുകൊണ്ടാണു ചെന്നതല്ലാം തങ്ങളാണെന്ന' അവരെ ചാർമ്മയില്ലാത്തതാണെന്നും ഗണേശൻ അവസാനം മനസ്സിലാക്കി ഒരു ദിവസം സന്ധ്യയ്ക്ക് കുല മനസ്സിലാക്കി ലോകം അനുകൂലമായിരിക്കുന്നത് അവർ അസംഗതാ കണ്ടു. താൻ ഭർത്താവെന്നു എത്ര ശ്രമിച്ചിരുന്നുണ്ടെന്നു എന്നു കടലൈയ്ക്ക് വാസ്തവത്തിൽ നിശ്ചയമുണ്ടായിരുന്നില്ല ഈ വസ്തുത കൈവശത്താൽ ചാർമ്മ അവർക്കു മനസ്സിലായി. കുലയെ, ചാർമ്മയെന്നാൽ ഒരു ദിവസം മനസ്സിലാക്കി, അക്കാലത്തായി ജാപീയമുണ്ടെന്നു തോന്നി. നികുലയെക്കൊണ്ട് അധർഷ്കാർമ്മയെക്കൊണ്ട് വിശദമായി വ.

* ഭവദാതാമഹ. കന്തിനമഭിശാകന്തിനമഭിശാഭാണാനിഹ്വ. ‡ പാരിഭംഗനിർവ്വസിതജാതമഹാരം

കീഴ്, ക്രിയിൽ വന്നുകൂടിയിരുന്നു എങ്കിലും അവരുടെ കൂട്ടത്തിൽ പെന്ന് പേരുവാൻ അവർക്ക് ആഗ്രഹമുണ്ടായില്ല. അവർ, തന്റെ ഭവനത്തിനും വടിക്കും മദ്ധ്യേ ദേവാലയത്തിനും കെടുത്തു ശീതളമായൊരു കോണിൽ കണ്ണിതമാവത്തോടെ ഏകാന്തയായിരുന്നു. താൻ ആത്യന്ത ജ്ഞാതാൽ പീഡ തരുന്നും അവർക്ക് അറിവില്ലായിരുന്നു. അധികനരും വേലി തുറന്നുപോയി, കറുത്തുകൊണ്ട് അവരുടെ ഉത്തരവാധി, ആരോ അടുത്തു വരുന്നുണ്ടെന്ന് അവർക്കു തോന്നി. ഏന്മാൽ ക്ഷണാധിക്യത്താൽ ശിരസ്സുയർത്തുവാൻ പ്രാപ്തിയില്ലാതിരുന്നതിനാൽ അവർ തൊടപ്പെട്ട സായം മന്ത്രം ആശ്ചര്യ ഭാവത്തോടെ ഏഴനീറു ഏന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ മാർവ്വായുള്ള ആ സ്വപ്നം അതലമുതിരായും ആ വചനങ്ങൾ അതി സഭയെ ആലോചന അവർക്കു തോന്നി.

‘എന്ത്’ സമുച്ചിതം! നീ എന്താണ് ചെയ്യുന്നത്?’

താൻ ഇതുവരെ പരിശുദ്ധിച്ചുവന്ന ഭക്താവിനെപ്പോലും കണ്ടുപോൾ കമലയുടെ നയനങ്ങൾ ഭയത്തോടും ആശ്ചര്യത്തോടുംകൂടെ വികസിച്ചു.

‘കൂറന്ത കാണിക്കൂ! ഞാൻ നിന്നെ തിന്നില്ല സമീപം വരു, തൊടുനോക്കൂ. നിങ്ങളുപറിയുണ്ട്, ശരീരം ചുട്ടുന്നു’

‘ഇതുകേട്ടു, അവർ അത്യന്തരുത്തോടെ വിശാലാക്ഷിപ്രം വിഷ്ണു തുറന്ന ഗർഭാശൻ അടുത്തുവന്ന സമയം ഇങ്ങിനെ സംഭവിക്കുന്നതോടെ പറഞ്ഞത് മുഖം മറച്ചു പോകുവാൻ ശ്രമിച്ചു. ‘എന്നു തൊടരുതെന്നും ഏന്തോട് സംസാരിക്കരുതെന്നും അറിയാമല്ലോ.’

ഗർഭാശൻ - (തടുത്തുനിർത്തി) ‘ഇതൊക്കെ ആകാണു നിറോട് പറഞ്ഞുതന്നത്? വിശ്വദീപ്തം കാണിക്കൂ. അകത്തുപോയി സൂക്ഷിപ്പിക്കുക. പറ്റാത്തതെന്ന് പറഞ്ഞു നി

മരുത്താട്ടു മത്താപ്പാലം കണ്ടപ്പോൾ വിചാരിച്ചതെന്നു എനിക്കു നല്ലതായതുകൊണ്ട്, അതാണു നിന്നെ തിരിച്ചറിയുന്നതെന്ന്.

കമല — 'എന്നേ തിരിയേ?'

'അതെ! ഇന്നു മുഴുവനും നിന്നെക്കണ്ടാൻ ശ്രമിച്ചു. ഞാൻ കണ്ടില്ല' എന്നു പറഞ്ഞു ഗണേശൻ മലകൊല്ലു കലയുടെ മുമ്പാകെ കലയെ വിട്ടുപോയി. ഏതായാലും വലിയൊരു അല്ലത്തോളം കഴിഞ്ഞതിൽവന്നെ കല ഗണേശനെ നോക്കി കണ്ണീരോടെ ഗർഭത്തോടു ഇങ്ങനെ ചോദിച്ചു. 'മാവേട്ടവേട്ടപ്പാലം നമ്മളും എന്നോ പറ്റിക്കാക്കല്ല? ഞാൻ ചോദിച്ചത് ശരിയായതെന്നു എന്ന് വിചാരിക്കാകല്ല?'

ഗണേശൻ — 'പറ്റിക്കാക്കല്ല? നിന്റെ തലയിലേതൊക്കെയോ?'

കമല — 'അതൊ മെത്രയല്ല ഞാൻ? എന്തൊക്കെട്ടോ ചോദിക്കുകയല്ല?' ഇത്രയും പറഞ്ഞപ്പോഴാണ് അവൾ സംസാരിപ്പാൻ ശക്തിയില്ലാത്ത കരഞ്ഞുകൊണ്ടു കയ്യാൽ കാണിച്ചു കൊണ്ടും സഹനാലവും ഏതെങ്കിലും പരിണാമം ഉണ്ടാകുന്നതായിരുന്നു അവൾ അറിയാതെ ചാത്തു തുറന്നിരിക്കുന്ന പാത്രങ്ങൾ കണ്ണിനരികിലൂടെ നോക്കുന്നതായി തോന്നുകയായിരുന്നു. എങ്കിലും അവ കാണപ്പാൻ കഴിയാതെ സ്വപ്നമായിട്ട് കയ്യാൽ കാണിച്ചു കൊണ്ടും അവളുടെ പ്രിയപ്പെട്ട കലയെ അനുസ്മരിപ്പിക്കാൻ അവൾ സ്വയം മറന്നു, തന്റെ പ്രിയനാഥനോടു സ്നേഹത്തോടെ നാമധ്യം സംഭാഷിച്ചു.

കമല — 'അപ്പോൾ എന്ന കാണാനേ വരുന്നില്ല'

ഗണേശൻ — 'ഞാൻ അവരെ ഉണ്ടാക്കിയതല്ല. അവർ എന്തെങ്കിലും കാരണത്താൽ വന്നെന്ന്. അതും പറ്റിക്കാക്കല്ല. പറ്റിക്കാക്കല്ല എന്നതാണ് എന്തിനാണ്' അതു പറഞ്ഞപ്പോൾ

ആ താൽപ്പര്യമുണ്ട്. ഈ യുവാവിന്റെ സാമ്പത്തിക സാധ്യതകളെയും മനസ്സിലാക്കി, അയാളുടെ കൂട്ടിക്കാണാക്കിയ ഒരു വകുപ്പാണ്. അതിന്റെ വില കണ്ടിട്ടാണ് എന്ന് കാൾ കാലയെ ആദ്യമായി പറഞ്ഞു.

ആ യാത്രയ്ക്കുപോകാൻ പറ്റാത്തവർ വീണ്ടും വന്നു. അയാളുടെ ഉപയോഗ പദ്ധതി കാലയെപ്പറ്റി. അയാളുടെ യാത്രാ ശ്രമങ്ങളിൽനിന്നു ഏതാ ഒരു അസാധാരണശക്തി വെളിപ്പെടുത്തിയെന്നും അവർക്കു തോന്നി. എന്നാൽ ആ യുവാവ് പോയതുകൊണ്ട് ചിലർ, അയാൾ, പണ്ട് മേൽ പറിച്ചുകൊണ്ട് മേൽമേൽ കാൽ കണ്ടുവെന്നും അയാളുടെ വാക്കുകളെക്കുറിച്ചു വിശ്വസിക്കുന്നവരും അയാളെക്കുറിച്ച് ചിലർക്കു വെറുപ്പുണ്ടെന്നും പറഞ്ഞു. കാലയുടെ കൊണ്ട് ചിലർക്കു ദൈവത്തിന്റെ വാക്കുകളെക്കുറിച്ച് വിശ്വസിക്കാൻ പറ്റാത്തവർക്കു കൊണ്ടുപോയ, ഗുണമേന്മയുള്ളവരായി അവർക്കു പരിചയിച്ചു. ഈ സംഗതി വളരെ വാക്കുകളാക്കിയായി എങ്കിലും അവർ അതൊന്നും കൂടാതെ നില്ക്കുന്നവരുടെ കാലം അനുഭവിക്കുന്നവരുടെ വളരെ കാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ച് സൂചിപ്പിച്ചു എന്നാൽ ചിലർക്കുവേണ്ടി തന്നെ പരിചയിപ്പാൻ കഴിയാതെ കൂട്ടിച്ചേർത്താൽ സോദിപാലം ചായയും അയാളെക്കുറിച്ച് കണ്ടു കണ്ടു. അയാൾക്കു ചിലർക്കു തന്നെ. ഗുണമേന്മ കാലയെപ്പറ്റി അയാൾക്കു ചിലർക്കു കണ്ടുവന്നതെന്നു അവർക്കു മനസ്സിലായി. എന്നാൽ അവരെ സാധാരണക്കാര്യങ്ങൾ വല്ലാത്തതും നോക്കേണ്ടതിന്ന് കാലയ്ക്കു പ്രാപ്തമല്ലെന്നായിരുന്നു.

അയാൾ വന്നുപോയവർക്കു കണ്ടുവന്നതും പ്രധാനമായിട്ടുള്ളതും വിചാരിച്ചുവന്ന കാര്യം എന്നുവന്നു. അയാൾ വന്നതിന്റെമേൽകണ്ടുകൊണ്ടും തിരിച്ചറിയുന്നവർ സമ്പ്രദായം മിതമായും സാധാരണപാണ്. ആ സംഭവത്തിൽ സൂചിപ്പിച്ച കണ്ടുവന്നതും, കണ്ടുവന്നതും.

എന്തെന്നുവെച്ചു. പലരാളിനേക്കാൾ അനേകം നാഴ്കളിൽ
ലേക്കു വെളി കെട്ടി പുറപ്പെട്ടു. പുണ്യസ്ഥലങ്ങളിൽ വെച്ചു ഭി
ഷഗ്നന്മാരും യോഗികന്മാരും കീഴ്ത്തപ്പെട്ടവരും എല്ലാവരും
തന്നെ അന്നുതന്നെ അവയെ എന്തു കൂട്ടം ഭിക്ഷുസ്ഥലത്തു
ന്നെ അതിവേഗമായിട്ടെടുത്തു. ഇത്തരമുള്ള അതിവേഗ
സ്ഥിതിയും അപ്പോഴത്തെ പ്രാദേശിക അനേകരും ഇവി
ടെ ഗോദവിയിൽ ഇറങ്ങുമ്പോൾ വലിയൊരു വാനത്തിൽനിന്നു
ഇങ്ങനെ ഉരുപ്പാതയെന്നപോലെ ഒഴുകിച്ചെന്നു. അതി
നെയെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ടു നിൽക്കുന്നവർ വീഴുകയും അകത്തുനി
ന്നും അവയെപ്പോലെ ഉരുത്തിയെന്നു് ഒരു ലോലമായ വെട്ടു
ത്താഴ്വരയെപ്പോലെ കാണപ്പെടുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇത്തര
മുണ്ടാകുന്ന ഒരു പ്രാദേശത്തെ ഭിക്ഷുസ്ഥലത്തെ ചേർക്കുക.

ശിവഗുഹയിൽനിന്നു വളരെപ്പുറം ഭിക്ഷുസ്ഥലത്തു കെ
ല്ലാത്തതും ചോറാണു് കലാഭട്ടൻ മേൽക്കൽ ആശാസിച്ചതിന്
വളരെപ്പുറം ചോറുണ്ടെന്നു കാണുകയും അന്നുതന്നെ അവരും
പുറപ്പെട്ടു. അവർ കാൽപ്പാടും ചാഴു സമീപവും ഉണ്ടായെന്നു
അറിയുവാൻ അവർ വളരെ ചെറുവതിനായി കണ്ടതും ഒരു സം
വർത്തവും പണ്ടെ ഉണ്ടായ സംഭവവും ചേർന്നു മേൽക്കൽ വി
ന്നോടിപ്പോകും യാത്രകളിൽ നന്നുണ്ടാകുന്ന സമയത്തും
നന്നുണ്ടാകുന്ന യാത്രകളുടെ അവസാനത്തോടു ചേർന്നു തമ്മിൽ
എത്ര ദൂരത്താ! അന്യസാദാചാരം ചെയ്തവരായിത്തന്നെ
കാലം ചെലവു കലാഭട്ടൻ ചേർന്നു കാര്യങ്ങളായതെല്ലാം അവ
ർക്കെന്നപോലെ എന്തു വിചാരിച്ചു എന്ന അവർ പ്രകാശി
പ്പിക്കും. വിവരമായതൊന്നും ഗ്രാമകാലകൾ കണ്ടതാണു്
അവരുടെ സംഭവമായ പ്രകാശനം ഉപേക്ഷിക്കുകയും
ചെയ്യും.

അതിനുമുമ്പാകെ പ്രാദേശത്തു് യാത്രാസമയം
കൊണ്ടു ചെന്നിരുന്നവർക്കു കയർ കൂടാതെ ചോറുണ്ടാകും ആ
പ്രാദേശത്തെ വഴി കണ്ടു നന്നു കൊണ്ടു ചെന്നു ക

കാ. ഏതളത്തുവന്നു വെള്ളം തേകുന്ന ശബ്ദവും ധ്വനി
 ന്നുള്ളതായ ഒരു ശബ്ദങ്ങളും പലതരത്തിൽ ഇടകളുടെ ഉട
 ചിയിട്ടുണ്ട്. ചാത്തു കിടന്ന സമതലമുള്ളതായ വാസ്തവ
 ശബ്ദം, നന്നായ ചാത്തു ശബ്ദവും, കോക്കുപ്പിടുന്ന സമതല
 ശബ്ദവും തമ്മിൽ സമാപ്തം ചെയ്തു, വരുന്നതായതും. കി
 ണ്ടുകൾ സമീപം സ്ഥലവേലം സമ്പ്രദിക്കും അതസമൃദ്ധി
 യായ് വന്നുവന്നിരിക്കുന്നു. മനുഷ്യശബ്ദവും വ്യക്തമായി കേ
 ള്ളതായതും. വരുന്നതായ് വന്നുവന്നതും തെളിക്കുന്നവർ
 പലതരത്തിൽ സമ്പ്രദിക്കും കോക്കുപ്പിടുന്നതായതും നോ
 കി യാസ്തവമായി ചാത്തുവന്നതായതും. 'ദാഹം കി
 ക്', 'നിന്നു' എന്നും തായ് വരുന്നതും. ഈ വെള്ളത്തി
 ന്റെ ഗുണമെന്ന 'എന്നു വന്നതും കാളകളുടെ വേഗം ന
 ടത്തുവർ വരുന്ന 'എന്നു' എന്ന ശബ്ദവും സമീപസ്ഥ
 ലക്ഷ്യത്തിലെ കനകളിൽനിന്നു ചാത്തുവന്നു. 'എ
 ന്റെ' വാക്കുപോലും കേൾക്കുന്നതായതും. 'എന്തെ, വാക്കു ! ന
 ന്നതായതും വായ്വന്നതായതും' അതായ് വന്നതായതും സ
 മൃദ്ധിപ്പോലും എന്തായതും നന്നായിട്ട് എന്ന് പ്രസ്താവിക്കു
 ന്നതായതും അതായതായതും കേൾക്കുന്നതായതും അതായതായതും
 തുടങ്ങുന്നതായതും വാക്കു വരുന്നതും. തീർത്തതായതും വ
 തയ്ക്കുന്നതും സമീപത്തായിട്ടുവന്നതും, അതായതും തുടങ്ങുന്ന
 തായതും, വന്നതായതും, കോക്കുപ്പിടുന്നതായതും കേൾക്കുന്നതായതും
 മി തുടങ്ങുന്നതായതും അതായതായതും തുടങ്ങുന്നതായതും
 അതായതായതും, കനകളായിട്ടുവന്നതായതും തുടങ്ങുന്നതായതും
 അതായതായതും വന്നതായതും വന്നതായതും കേൾക്കുന്നതായതും
 തുടങ്ങുന്നതായതും, അതായതായതും വന്നതായതും കേൾക്കുന്നതായതും
 തുടങ്ങുന്നതായതും, വന്നതായതും വന്നതായതും 'കേൾക്കുന്നതായതും'
 തുടങ്ങുന്നതായതും, വന്നതായതും വന്നതായതും 'കേൾക്കുന്നതായതും'
 തുടങ്ങുന്നതായതും, വന്നതായതും വന്നതായതും 'കേൾക്കുന്നതായതും'
 തുടങ്ങുന്നതായതും, വന്നതായതും വന്നതായതും 'കേൾക്കുന്നതായതും'
 തുടങ്ങുന്നതായതും, വന്നതായതും വന്നതായതും 'കേൾക്കുന്നതായതും'

കുറേ സമുദായങ്ങൾ കണ്ടു താവിടെ വന്നുപോയതു വേണ്ടുന്നതു നടന്നു, താമ്പട്ട, ലതകളാൽ കൂടപ്പെട്ടതെ മോരമുണ്ടു വേദാഭാഗാതാർ എന്തി ആ മോരമുണ്ടു വാശംകൂട്ടിയന്നു 'ടി, ടി, ടി' എന്നു വെള്ളം ഉറപ്പി വീണതന്നു. ഉള്ളമലക്കു എന്തി. തോക്കു നല്ലൊരു ബാലവരയാത ശിതമുവാച്ചു അവക്കു എന്തി. പൂക്കുവും താഴത്തെ ജലാശയത്തിലെ സമുദായം അവയുടെ ഭാഗം താടക്കുവും ചെയ്തു. ആതു സീതയുടെ സ്നാനശാലയും കേൾക്കുന്നതിന്നു ആകൃതിയിൽ അംഗമായ, കൊത്തുവെച്ചതു താഴെ വാശാർ വന്നതും വാശാശാലയിൽ അതോ ചെയ്തുകൊണ്ടുവരുന്ന ആ വാക്കുകൾ സീതയുടെ ശിതമുവാവെ നോക്കിയപ്പോൾ. ആ ജലപ്രദേശത്തിലെ വൃക്കകൾ വെട്ടുന്നതു വന്നതുമൂലം ചിലപ്പോൾ വഴിവാക്കുക വേണ്ട കാര്യംകൊണ്ടുവന്നിരുന്നു. കര കൂടെയിട്ടെന്നു 'ടോ! ടോ!' എന്നു വാഗ്ദണ്ഡം കാണിത്താലു ആ സ്ഥലത്തു നിന്നു ചെല്ലുന്ന ആഗമനം തുടങ്ങുന്നതിന്നു ദേശക്കാരുടെയും മറ്റും പ്രയത്നമുണ്ടു വന്നപ്പോൾ ഏതാ ഒരു കാഴ്ചകർ ഒരു ഭാഗം വെച്ചപ്പോൾ അതിൽനിന്നു കടന്നു വന്നതുകൊണ്ടായിരുന്നു, അവക്കു കൈവശം അവയുടെ പ്രത്യേകമായിട്ടുള്ളതന്നു മനസ്സിലാക്കി. താമ്പട്ട ശാശനക്കാരും ശിശുക്കളായവരും ആടുന്നതു കേൾക്കുന്നവർക്കും നല്ല ഭാഗത്തും കൊടികൾ ഉയർത്തി വെള്ളം പ്രവേശിപ്പിച്ചതും കർമ്മകൃത്യംകൂടി വേഗത്തിൽ പണയം ചെയ്തും കാര്യം ഉയർത്തുവാൻ കണ്ടു, സമീപം അതോ വെച്ചു വെച്ചിട്ടുള്ള വെച്ചു കാണുന്ന എല്ലാ കർമ്മകൃത്യംകൂടി വെച്ചു വെച്ചു 'കൈവശ! സമീപംകണ്ടു! താമ്പട്ട സമീപംകണ്ടു! എന്തി! മറ്റൊരു കണ്ടു!' എന്നു പ്രാർത്ഥിച്ചു. താമ്പട്ട പൂക്കു കണ്ടു കേൾക്കുന്നതിന്നു എന്തി. കേൾക്കുന്ന, ആതു അവയുടെ കേൾക്കുന്നതും

വെക്കു സമീപം താമ്പട്ട, വെച്ചു താമ്പട്ട, വെച്ചു താമ്പട്ട കൂടി ഉയർത്തി. താമ്പട്ട വെച്ചു വെച്ചുവെച്ചു വെച്ചു താമ്പട്ട

കോയാ തട ന കളഭഭയോ തീർത്തൊഴൊ, വഞ്ച കൾ റിത്ത മ
 ക്കണം തൊറ്റൊന്നുവാൻ പ്രദിക്കും. വരക കോലകുറ്റാൽ
 പവർക്കൊക്കെ വരവാനെ എപ്പോഴൊ അതൊന്നും സമയം
 നന്നു ചെറു കാല കളയാക്ക ദാഹ വെർ പരത്തു നെ
 കുന്നതും പരവായ തന്ന സാധാണ ഒരു തീർത്തൊഴൊ
 കെ സാധാണൊഴൊ, ഇതിലൂ സ്ത്രീകളുകൾ വരവാനെ എ
 യൊ കളെ ഉണ്ടായെന്നല്ല എന്നാൽ ഇവരിൽ കാല കള
 ഒത്താവുന്നതെന്നു. കാലി, മാലിഖി മുതലായ ബാലകാ
 രി കളെക്കുറിച്ചൊ ചെറുപ്പം തന്നെ. നാൽ, സാധാ
 ക ഒരിക്കലും അസമയമായി വന്നല്ല. എപ്പോഴൊന്നാൽ
 സമ കൾ കാണെ, സാധാണ, ഒത്താവുന്നതെന്നു ചെറുപ്പത്തി
 കൾ ചെറുപ്പംതന്നെ തന്ന ചെറുപ്പംതന്നെ വരവെ അ
 തോടെ കളിക്കുവാനെ ആകട്ടെ കിണറിൽനിന്നു വെ
 ഡ്ഡെ വെട്ടെ. കോലകുറ്റ കളാൽ, പരവായെ വെട്ടു സം
 കളാലും വെണ്ടതില്ല, സാധാണ സമയംതോടെ സമയ
 ക്കും ഇവർ സമയം വെട്ടു വെട്ടു വെട്ടുവെട്ടുവെട്ടു കോ
 കളാലും അപ്പോൾ കളാക്കെ നന്നു കളെക്കുറിച്ചെന്ന
 കളികളുടെ കളെക്കുറിച്ചു വെട്ടുവെട്ടു കളെക്കുറിച്ചെന്ന
 കളെക്കുറിച്ചെന്ന. സാധാണ സമയംതോടെ സാധാണ
 വെട്ടുന്ന ശബ്ദ കേട്ടു സമയംതോടെ കാലകളെ സാധാണ
 സംസാരിച്ചു ആ സമയംതോടെ സമയംതോടെ കളെക്കുറിച്ചെന്ന
 കളെക്കുറിച്ചെന്ന സമയംതോടെ സാധാണതോടെ, കളെക്കുറിച്ചെന്ന
 ചെറുപ്പംതോടെ സാധാണ കാലകളെ കളെക്കുറിച്ചെന്ന സാ
 വർ വെട്ടുവെട്ടെന്നു. ചെറുപ്പംതോടെ സമയംതോടെ വെട്ടു
 കളെക്കുറിച്ചെന്ന

വ്യ - ൦൦ അദ്ധ്യായം.

—*—

എന്നിഹകാനനവരാസ്താൻ യോഗി

എന്നിഹിഹലോകസുരീയേ

ജന്മമതാനന്തരമിത്യ മൂന്ന

കന്തികേതുനവരാസ്താൻ *.

ഈ യാത്രക്കാരുടെ സഹോദരങ്ങളുള്ള ഭാര്യ സ്ഥലങ്ങളിൽ ചേർക്കേണ്ടതിന്ന് കോട്ടയോളം എടുത്തതിൽപിന്നെ തങ്ങളുടെ യാത്രയുടെ അവസാനസ്ഥലമായ ഭിശ്വസ്ഥലത്തെത്തി. തന്റെ നാലുപുത്രങ്ങൾ കൂടെ കൂടെയും ത്രോത്രോത്രാലങ്ങളിൽ വന്നു ചന്ന് വേഗത്തോടെ കടന്നു നഗരത്തിന്റെ കരകൾ കടന്നു സാഹസ്യത്തിലധികം ആകർഷിച്ചു. മാതാപിതാക്കൾക്കായി വീട് ഉണ്ടെന്നു വന്നശബ്ദവും അത്ഭുതത്തിൽ കേട്ടിരുന്നു. പലതരത്തിലും ഇല്ലാത്തവരായിത്തീർന്ന ശബ്ദത്തോടെ മറ്റൊരാളെങ്കിലും ഉണ്ടെന്നു നഗരവും ഉണ്ടെന്നു നിങ്ങളുള്ള കല്ലുകളാൽ കെട്ടപ്പെട്ട അന്തരം അപ്രത്യക്ഷമായ ചെറിയ ചെറിയ കാണാമെന്നു. ഇല്ലാത്തവരായിത്തീർന്നു കറുത്ത മൃഗം, നീല വിശാലമായി കടന്നു, കോലാപാലത്തോടെ നില്ക്കുന്ന നന്ദിശാലാലംബം ഉണ്ടെന്നു പ്രകാശം ചെയ്തു. കേൾക്കുന്ന നീതിമതിയിൽനിന്നു കറുത്ത മൃഗത്തോടെ എങ്കിലും, ഒരു അന്ധകാരമായ വൃക്കവാടികയെന്നു മറ്റൊരു സ്ഥാപിക്കപ്പെട്ടവന്നത് കാലത്തന്റെ സമീപം, നിന്നിരുന്ന സ്ത്രീകളുടെ സംഭാഷണം ശ്രദ്ധയോടെ കേട്ടു. അവരായി ചിലർ നീതിയിൽ അതിർത്തികളും മറ്റു ചിലർ നാലു നഗരങ്ങളുടെ കേൾക്കും ശബ്ദം ചില പ്രായം ചെന്നവർ നീതി മുമ്പെ വന്നു. നീതിയുടെ കൂടെ അന്ധ ശബ്ദത്തോടെ 'ഹരി' ഹരി!

കാലം ശക്തമായും ചെയ്തെന്നു. 'നന്നെക്കു എന്തു നന്മയിപ്പുവാൻ? നീ അവന്റെ ദൈവ വിരോധി വെക്കുന്നതെന്നു പറഞ്ഞു' എന്നു എടുത്താൻ സാധനം കാണി അവധാവനം പുറകു കൈപ്പറ്റാമെന്നുവെല്ലാ' കൈകൾ ചേർത്തു. 'എന്തു' 'സന്മാരികൾ' കഷ്ടം തൊൽ പ്രതിജ്ഞാ കാണുന്നതിൽ ഈ പ്രതിജ്ഞ പഠനത്തോടു' നിന്റെ സോദരിമാർ' എന്നു മുഖമുറപ്പിക്കുന്നു' അറിവുമോ? അങ്ങനെ അവർക്കു സ്നേഹമുണ്ടല്ലോ. അവർക്കു നന്നെക്കൊണ്ടു പ്രകാരം ചെയ്യുകെന്നും' അവർക്കു വായിപ്പാൻ ആഗ്രഹിക്കുന്നു; അങ്ങനെ മനസ്സെന്തെ അറിഞ്ഞിരുന്നു'.

ശ്രീമദ്— 'കഷ്ടം! അങ്ങനെ നിങ്ങൾ എന്നതിനിപ്രകാരം കഠിനം പാപം' ചെയ്താൽ മേലേ മേലേയോ മോറാ പഠിച്ചാൽ അവർ നിങ്ങൾ പറയുന്നവരുടെയൊക്കെയും കൈയ്ക്കു അധർമ്മങ്ങളാൽ എന്നു കൊണ്ടെന്നു സമയമായി വന്നു ചെന്നു തൊൽ ആഗ്രഹിക്കുന്നതു അവർ അവസ്ഥ കാണിക്കില്ല സത്യത്താൽ വ്യക്തപ്പെട്ടതാണു പറിക്കയും പഠിച്ചു കിട്ടുന്നതാൽ പഠനം പ്രകൃതി എടുക്കുന്നതെ? നിങ്ങളെല്ലാവരും അവർക്കുവന്നു, പഠിപ്പിക്കുകയെന്നു പറയുന്നതെന്തിനാണ്?'

ആ സ്മി ഇതുകൊണ്ടൊന്നും സാധനമുണ്ടാക്കി വേണ്ടുല്ലെന്ന് മറ്റു കോണിലും പോയ്ക്കു സ്പന്ദിപ്പിക്കും. അപ്പോൾ ശ്രീമദ്, തന്റെ അമ്മയെ ഇപ്രകാരം കണ്ണിനത്തായ കണ്ടു നന്നെക്കൊണ്ട് സ്പന്ദിപ്പിച്ച് അവരെ സാധനമുണ്ടാക്കി സമയം സമയമായിട്ടുണ്ടാകും. പക്ഷെ വായി കണ്ടെന്നുവെള്ളിൽ മുമ്പിരിക്കുന്നത് തന്റെ പുത്രൻ ചേർക്കുന്നതു കാണുന്ന രംഗം സ്മി ഇപ്പോൾ ആ സായങ്ങളിൽ വേറെ ഒരു ഭാവിയിൽ ചെന്നിരിക്കാൻ തുടങ്ങി. ശ്രീമദ് തന്റെ പുത്രനായ പാതാവും തന്റെ പുത്രനോടുള്ള നല്ലൊരു ഭേദമുണ്ടാക്കി സാധനമെന്നതും അദ്ദേഹം മറ്റൊരു വസ്തുവുമായ പാതാവും വേറെ വേറെ വേറെ

1. അഭിമാനം, ദാരുണമായ ചിന്തകൾ, "തെറ്റിച്ചുപിടിച്ചു" എന്നു പറയുന്നവർക്കുവേണ്ടി സംഭാവനയായ നല്ല ഗ്രന്ഥങ്ങളും വാഗ്ദാനങ്ങളും അഭിമാനം വളർത്തും. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകും. ദാരുണമായ ചിന്തകൾക്കുവേണ്ടി "മനുഷ്യൻ" എന്ന പേരിൽ ഒരു പുസ്തകം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്. അത് വളരെ നല്ല ഒരു പുസ്തകമാണ്. അതിൽ അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

2. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

3. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

4. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

5. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

6. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

7. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

8. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

9. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

10. അഭിമാനം വളർത്തുന്നവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു. എന്നാൽ ഇല്ലാത്തവർക്കുവേണ്ടി ഉപദേശങ്ങൾ നൽകുന്നു.

ഇതെല്ലാവരും സമ്മതിക്കയും ഗണേശൻ്റെ അച്ഛൻ വളരെ സങ്കടത്തോടെ തന്റെ പുത്രൻ ഇത്ര ദുഃസ്വനായി വരുമെന്നും, തനിക്കു പ്രിയമുള്ള ആ ബാലിക അവനെ മറ്റമ്മ പറഞ്ഞതു കേൾക്കാതിരിപ്പാനും സ്വകുടുംബത്തിൽനിന്നു വേർവിടുവാനും ഉത്സാഹിപ്പിക്കുമെന്നും താൻ ഭാരതിപ്പെന്നു പറകയും ചെയ്തു. ഈ സംഭാഷണത്തിൽ പിന്നെ ഗണേശൻ്റെ മറുപടി പുത്രനെക്കാര്യമായും സന്തോഷം ജാലിക്കയല്ലാതെ അവൻ്റെ ദുസ്സഹകര്യം താൻ വിചാരിച്ച സംഗതികളെക്കുറിച്ചു യാതൊന്നും സൂചിപ്പിക്കുകയില്ല ചെയ്തു. ഇത്ര ഗുണശീലമായ അമ്മയെ മുഷിപ്പിച്ചതിനാൽ ഗണേശൻ വളരെ വ്യസനം തോന്നി. “ഈ നടവടി കൂടി സമ്മതിക്കത്തക്കവണ്ണം അവയെക്കൊണ്ടു സ്നേഹമുണ്ട്” എന്നു അവൻ വിചാരിക്കുകയും ഏതായാലും കുറച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ മാമപ്പുറത്തിലേക്കു പോകുന്നതിനാൽ അവിടെ ചെന്നതിൽപിന്നെ പഠിപ്പിക്കാനുവെച്ചു, കുലച്ചുട്ടെ വിദ്യാഭ്യാസത്തെ തല്പാലം നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽപിന്നെ ഗണേശൻ പണ്ടത്തേപ്പോലെ പഠിപ്പിക്കാൻ തുടങ്ങി. അദ്ദേഹത്തിന്റെ അച്ഛൻ ആഗ്രഹിക്കാതെ, തന്റെ കപടബുദ്ധിമൂലം നിന്ദിക്കപ്പെട്ട രാജാവിനോടടുത്തു കണ്ടു പരാധനമായി കഴിഞ്ഞുകൂടി.

ന - ൧൦ അദ്ധ്യായം.

— ൧ —

‘.....സന്നിധിതന്നിരിക്കി
തന്തിപുക്കളെകൂട്ടുസേവിച്ചുനിന്നിന്നിനാൾ’ *

* * * *

‘മൃത്യുക്കൽക്കേൾക്കൊട്ടും നീവചാരമടിക്കണഗംഭീരമാക
തന്നാകട്ടെക്കന്തരവിച്ചതെഴുത്തുതന്നാകട്ടെകെട്ടിട്ടാ’ †

* * * *

‘ശ്രദ്ധാലുക്കളും കരുണാമൂർത്തന്മാരുംകിതാവെഴുത്താ,
തന്നെത്തന്നെക്കിതാവെഴുത്താതന്നെത്തന്നെ’ ‡

കുലച്ചന്ദ്രൻ മനസ്സിൽ ‘കേരളംകൊണ്ടു’ അന്യമന്ദ
ങ്ങൾ എന്നല്ല അവർകൾക്കി അറിഞ്ഞിരുന്നില്ല. അവർകൾ ഏ
ദയത്തിൽ കൃത്യമന്ദസന്ദർഭങ്ങൾ തടയപ്പെട്ട പ്രവാചകങ്ങൾ
നിശ്ചയമായിരുന്നു. അവർകൾ സർവ്വവ്യക്തമായ ശക്തി
എത്രയുണ്ടെന്നു അറിയുന്നതിനായില്ലെന്നു മറ്റൊരു പ്രവാ
ചകം ചെല്ലുമ്പോഴത്തെ ഉഗ്രത എത്രയുണ്ടായിരിക്കുമെന്നു ഗണി
പ്പാനും തക്കമായിരുന്നല്ല. സാധുവും അനാദിമാഷയും ഭയാ
ക്രാന്തയും നാശാശയ്യായ കല ഇതുവരെയും കാലഗതിയനുസ
രിച്ച് സകല ശ്രമങ്ങളും കഷ്ടങ്ങളും ‘ശിരസിയിലിരു’ ക
ണാത്ത് വളരെ താഴ്മയോടെ പൊറുത്തുവന്നു. അൻ അന്തര
നിൽക്കും കാലങ്ങളെക്കൂടി ചോദിക്കാതെ പറഞ്ഞവയെ
ല്ലാം കേവലം ഒരു കോവർകഴുതയെന്നപോലെ അനുസരിച്ചുവ
ന്നായിരും വിചാരിച്ച് അവർകൾക്കു വിസ്മയിച്ചു.

എന്നു കാണുന്നതാകയാലും ഇപ്പോൾ അത്രകുറവുവരുന്നതെ
ന്നുവെങ്കിലും കലയെ മുഴുവനാക്കി. കാലക്രമേണ സമ്പന്നത
യും അവർകൾക്കു മനസ്സിലായി. അതിനാൽ അവർകൾ നീചത്വ

* വഞ്ചനയും. † അന്ധമന്ദം കാണും. ‡ അതും മറ്റൊരുവരും

വും കവച പ്രാപ്തം കട്ടാ കട്ടാ നന്നു് മയിഞ്ഞു നന്നു കവചം കട്ടാപ്രാപ്തം അവതരി നടവടിയിൽ നന്നു് അസാധാരണമായ ഉത്തരം തോന്നിയപ്പു ഏതാൾ ഗണേശനെ സംബന്ധിച്ചുതോന്നാൻ നാപ്രകാശപ്രാപ്തം. എന്തെന്നാൽ അവർക്ക് ഗണേശവെട്ടു പ്രണയമാണു് എന്നു പറഞ്ഞു. തോന്നിയും അവർ അവനെ ഒരു സഖയും സ്നേഹിതാവായി കണ്ടാലും മുമ്പുതന്നെ വിചാരിച്ചിരുന്നു. ഗണേശൻ അവന്റെ അധ്യക്ഷനായതുകാലം എത്രയോ തോന്നുതന്നെന്നാൽ തന്നെ കവചം തോന്നിയത് അവന്റെ നവമി ഈ വിശ്വാസത്തെ ദൃഢീകരിക്കയും ചെയ്തു. ഇപ്രകാരമുള്ള ഒരു തോന്നുവാണെന്നു മറ്റൊരാൾക്കു് എന്നു വിചാരിച്ചു അവർ തന്റെ ചെന്ന ചേർപ്പു നന്നു ആശരസസ്സു് ഉള്ളവൻ ഭൂമിയിൽ എന്നാൽ അവർ ഇടക്കിടെ അസാധാരണമായ കാരണമെന്നു് അവരുടെ വിചാരമെന്നു് ഉപസർപ്പം കവചം ഏതെങ്കിലും ഒരു നവമിതാഗതം മറ്റൊരാൾക്കും അപ്രകാരമായതും, ചേർപ്പു കട്ടാപ്രാപ്തം തന്നെ തന്നിൽ ഇവർക്കുതന്നെ പ്രാപ്തം വാങ്ങം മീയത്താൻ ചെയ്തും മേൽമേൽവരും. വസിക്കുന്ന ഏതൊരു പുരുഷൻ പ്രാപ്തം വരും തക്കവണ്ണം അന്നും ആകാശം വരും ഉദ്യമിച്ചുകൊണ്ടു് ചേർപ്പു അവരുടെ ദൈവികതയ്ക്കു് സാധാരണ ചേർപ്പു തക്കവണ്ണം എന്നു വരികിലും ചേർപ്പാപ്രാപ്തം അവർക്കുതന്നെയായിരുന്നു. ഈ ദൈവികത കണ്ടാലും സാധാരണ ചേർപ്പുകൾ തന്നെയും അവരുടെ സാധാരണ പ്രാപ്തം. ഗണേശൻ ചേർപ്പാപ്രാപ്തം തന്നെ എന്നു വെച്ചാലും കവച അവസാനപ്പെട്ട സമയത്താൽ മേൽമേൽക്കും ഗണേശൻ തന്നെ ഉപകാരമെന്നായിരിക്കും എന്നു വിചാരിക്കുകയും ചെയ്തു. വന്നു അവർക്ക് കേവലം സാധാരണപ്രകാരം അവർക്കു് തന്നെയായി ചേർപ്പു തന്നെയും ഉത്തരം. അതിന്റെ സാധാരണതന്നെ അവർ

പിറയ്ക്കൽ—‘ഇവർക്കെന്തെ ദയയുണ്ടാകും ദൈവകാര്യങ്ങളെക്കുറിച്ചു എല്ലാം അന്വേഷിക്കണം’.

സാതി—‘ആദ്യം ആദ്യം കളവുകാരും എന്തിനെ കലാശിച്ചു?’

പിറയ്ക്കൽ—‘ഓ! ഓ! ആ സാധുവിന്ന് ബുദ്ധിമുട്ടു തന്നെ പുറത്തു ചാടണം വേണ്ടതില്ല. അവർ, താൻ പറഞ്ഞിരിക്കുന്നതെല്ലാം ശരിയല്ല. ഇതൊന്നിപ്പോൾ കാരണം സാതിയെന്നൊരാൾക്കു കാര്യം ഉണ്ടാകും. ശാപമുള്ളതും ശാപമുള്ളതും താൻ മറ്റൊരുതരം വലിയൊരു കല്പനയ്ക്കു കാര്യം ഉണ്ടാകും. കേട്ടു. ആ പാപങ്ങളും പാപങ്ങളും അവന്റെ വശം തന്നെ ഉണ്ടാകുന്നതല്ല. മലയാളം ജീവനും കടകിലാക്കി തന്നിട്ടു കളവു കണ്ടുപിടിച്ചിട്ടുള്ള സാതിയും കാര്യം പറ്റാത്തതില്ലെന്നു തന്നെ അറിയുക’.

സാതി—‘അതായതായി താൻ പറഞ്ഞതും അവർ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു. അവനിപ്പോൾ ആരുടെ മേലാണ് ഓരോരുത്തരും ഉണ്ടാകുന്നത്?’

പിറയ്ക്കൽ—‘ഇതുവരെ ഒന്നും ചെയ്തിട്ടില്ല. ഇരുട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. ചാക്കുന്നവർ. ദൈവമേലും കുന്നു ഇളകിയിരിക്കുന്നു. എല്ലാവരും മനസ്സാലത്തോടെ അങ്ങട്ടിങ്ങട്ടു നടക്കുന്നു. ആരും കരുതാതെ സഹിക്കുന്ന കൈയെങ്ങെന്നു തോന്നുന്നല്ല’.

സാതി—‘എല്ലാം എന്നെ എല്ലാപ്പോഴും, താൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം നടന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ സമുദായമായി വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു തീർച്ചയായും വീട് പറ്റാത്തതും ബുദ്ധിമുട്ടിയതിന്റെ കേവല സാക്ഷ്യം തന്റെ കാര്യങ്ങൾ ചുവട്ടിൽതന്നെ കാണുമ്പോൾ അവൻ പോരായ്മ എത്രയെന്നു നമ്മൾ എല്ലാവരും വിട്ടുനോക്കുന്ന, നല്ല സമ്മാനം തന്നെ ആദ്യ ശങ്കരായുടെ കാര്യമെന്നാണ്? കൂട്ടിയിട്ടു കടക്കുകയാ? താൻ അതായതു ശരിയായ വന്നിട്ടുള്ളതെന്നു അല്ലെങ്കിൽ എന്തു? ആ മുഖം, ഇപ്പോൾ, പൂർണ്ണമായിട്ടുള്ളതല്ല’.

[illegible]

പിന്നെ— 'നാമിസാരമേതെ? ഞങ്ങൾക്കു നായാക്കട്ടെ നന്ദി ക
നം മണ്ണിലായിട്ടു അയാൾ ചാർത്തു പഴുപ്പാക്കത്തക്ക
ചതിപ്പുറമായി പിന്നുവേണം ധരിക്കാറുണ്ടു ആട്ടെ, ഞങ്ങ
ൾ കണ്ടുപോട്ടു' അങ്ങനെ അനവധിക്കാം, ഞങ്ങളിൽ കലർ
ത്തായി തീരെ വ്യത്യസ്തപ്പെട്ട വസ്ത്ര ധരിച്ചുകൊണ്ടു ചാ
വോകുന്നതു കണ്ടു. മായിക്കുന്നല്ലോ പണ്ടും മംഗളാഭി
വേണ്ടു?

മനോരമ ബീച്ച് (മുമ്പിലേക്കു വന്നു) 'ഏകാന്തായാലും സമയാപെ
ടാണുവെന്നു സൂചിപ്പിച്ചു. 'ആ ഭാഗത്തെ വഴി ക്ലാപനന്ത
രൂ' തോന്നാൻ'.

സാതി - 'ചിറ്റ, തൊണ്ട, ആട്ട, നിങ്ങൾ ഇപ്പോൾ പോ
 സ്കൂളിൽ എന്ന കഥകൾ കെട്ടിക്കൊണ്ട്, രാജാജി',
 തൊണ്ട് മാത്രമേ വാഗ്ദാനം. പിന്നെ വെട്ടുകൊണ്ട്
 തൊണ്ടിയിലേക്ക് പോകും. ദീപ്തിയെക്കുറിച്ച് എന്ന സദാശിവ
 താവളത്തിൽവന്നു കാണണം. ഇത് ആ കിരവി അപ്രതി
 ക്കൊടുത്തു' എന്നൊരു വട്ട വെട്ടിപ്പാക്കൽ പറയിൻ. ഗോ
 ലന്ദനോട് എന്നിങ്ങനെ കെട്ടി വേണ്ടവെന്നൊക്കണം പറയിൻ.
 എന്നാൽ അങ്ങനെയൊട്ടെ, പോയി വരൻ'.

സാതിയുടെ സ്വാഭാവികതയെന്ന് കേരളത്തിൽ സംഭാഷണത്തിന്റേതാണ്. ഒരു വിധം ഉത്തരീകാരങ്ങളോ, ഒരു വിവിധീകാരോ, സ്വീകാരപരമായോ കലയോ, അല്ല മറ്റൊരു കലയോ.

അവുന്നതല്ലാം അവരുടെ അറിവോടു കൂടിയിരിക്കും. ചില പ്രദേശങ്ങളിലെ വർത്തമാനങ്ങളും തന്നെ വന്നിയിപ്പാൻ, അവർക്ക് വിചിന്തനമായ ഭാഗങ്ങളെ അതു എന്നർത്ഥം ആവശ്യപ്പെടാൻ, അത ശക്തിയും സാക്ഷ്യവും ഉള്ളവരുടെ തോന്നും. അതുമായ ഒരു ലോകത്തെ കവച്ചു തെളിയിക്കൽ, ശബ്ദകരമായ കൃഷിയിൽ മുതലായ കൃഷിയിൽ അവർ ചിലപ്പോൾ ഏകദേശം. അന്നു കാണുന്നതെന്ന് അർത്ഥം കാണുന്നതായൊന്നായി വന്നവരെ ഭവനം എന്നു വെച്ച് അങ്ങനെയൊരു കൃഷിയിൽ എല്ലാകാലം അവർക്കു സാധാരണയെന്ന് ഒരു കൃഷിയിൽ വന്നു, ചില ആവശ്യങ്ങളോ വാങ്ങുന്നവരുടെ വരുമാൻ അങ്ങനെയൊന്നായിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാൻ അതിനെപ്പോലെ പറയുന്നവർക്കു കണ്ടാൽ, കേവലം അവർക്കു തന്നെയായ നാട്ടു കാര്യങ്ങൾ അവരുടെ സന്തോഷമായി കേൾക്കാ. ചിലപ്പോൾ സ്വന്തം സന്തോഷമായി അവർക്ക് കാലം കഴിഞ്ഞുവന്നുവെന്ന് ചിലപ്പോൾ അവർക്കു ഉപദേശിക്കാൻ വാങ്ങുന്നവർ ചിലപ്പോൾ. സാധി എടുക്കുന്നവരും അവരുടെ കേൾക്കുന്നവരും എന്നു പറയാൻവിട്ടു, കാലം കഴിഞ്ഞു അറിയിക്കുന്നതിൽ അതവിടത്തായ കാലമായിട്ടുള്ള അതാവ, ന്നുവെട്ടാൻ സന്തോഷമായിട്ടുണ്ടായിട്ടുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുവന്നിട്ടു സാധി ശവശരണമായിട്ടുള്ള ഉടനെ അയക്കുക. അതുകൊണ്ടു ഗുണമേന്മയുള്ളവർക്കു അവർക്കു അതുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു എങ്കിലും അവർ അവരുടെ ശക്തിയിലുള്ളവരും എന്ന് വിചാരിച്ച് ഭയപ്പെടുന്നവരെന്നതിനാൽ, അവർ ചോദിക്കാൻ ആവശ്യപ്പെടാൻ. എന്നാൽ അവർക്കു സോദിയിട്ടുള്ളതായ്ക്കുന്ന ഉത്തരമായിട്ടുള്ളവർ, അവർക്കു ചോദിക്കുന്നവർ സാധിതകാലമായിട്ടുണ്ടെന്നു നിന്നിട്ടുള്ള അവയിൽ അവരുടെയിടയിൽനിന്നും, ഗുണമേന്മയുള്ളവർക്കു അതുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാൻ അതുകൊണ്ടുവന്നിട്ടുണ്ടെന്നു പറയാൻ സാധി ആവശ്യപ്പെടാൻ 'അല്ല' ഇതാണു, ചില

[illegible][illegible]

[illegible][illegible]

ൽ സുപ്രസീകൃത സായിയെപ്പോലല്ല. താനെങ്കിലും നിന്ദാ യോഗ്യങ്ങളായ സുസാധനങ്ങളോടും വെറുപ്പുണ്ടാക്കുന്ന ഒരു ശമതം, മോശ്ചിത്, ജനാലുണ്ടെന്ന് അറക്കത്തു ടെ? അന്യരുടെ മോശ്ചിത്യാണോള ഗ്രാമിക്കാർ ശക്തിവ ന്നാൽ, പ്രകൃതി തങ്ങളെ മിതയുള്ളവരെ സ്നേഹിക്കുകയും സ്നേഹിക്കുകയും ചെയ്യും. തങ്ങളെ ഉന്നത പദവിയിൽ കൊണ്ടുവരുന്നവരെ അവർ സ്നേഹിക്കാതിരിക്കില്ല. തങ്ങൾ സിംഹാസനത്തിൽ കേറിയപ്പോൾ ഇങ്ങനെ സ്നേഹിക്കുന്നവരെ വ്യസനപ്പിക്കും വിധം അവർ ജന്മത്തു നടക്കല്ല. ന.ശ്വര മായും സായിക്ക് 'സ്നേഹം എന്നതെന്നെന്ന്' അറിയേണ്ട കൂട്'

മാനസികം ഒരു കോമ്പ്— 'മന്നാരുന്മാ! പറയുന്നതെല്ലാം വെ ടിപ്പായി ചെയ്യാത്താരുടെ പറഞ്ഞുവെല്ലാം. എന്നാൽ അ ന്യരും അന്യരെ വിസ്മയിപ്പിക്കുവാനുള്ള അഗ്രഹവും മന സ്സുവിധമുള്ള സ്രീകൾ ഇല്ലാതെ വരുത്താ എന്ന എന്നൊ ന്നവിധം ഒരു പക്ഷെല്ലാ നോക്കൂ, ജയിക്കുവാൻ എ ന്ന നോക്കും. നൂറിൽ തൊണ്ണൂറൊമ്പതു പേരും സാ ന്തം അർത്ഥവിനേതാരുടെ ചിന്തയെ സ്നേഹിപ്പാറുണ്ട്. അ ന്തെ, അകത്തുചോവാം' വീടാക്കല്ലെ'

സായ ശവഗംഗയിൽ വന്നത് പ്രധാനമായിട്ടവിടുത്തെ ക്രമാനുസൃതമായും കാണുന്നതായിരുന്നു. പ്രാധാന്യമുള്ള ഈ ഉത്സവത്തിന് നാനാദിക്കിടനിന്നും പുരുഷാർക്കും വന്നു കൂടിയെന്നും. മഹാ നല്ലവണ്ണമുള്ള പട്ടണത്തിൽനിന്നു ക റച്ച കൂറുള്ള ഭാഗമണി ഘോരത്തിലേക്കു കൊണ്ടുവന്നു. മി ശ്വാശാഭനവന്നു കൂട്ടാൽ അർത്ഥമില്ലെട്ട ഈ മോശമം സാ ധാണ കരിങ്കളെക്കാൾ ഇരട്ടി വലിപ്പമുള്ള രണ്ട് മോശതിക കൂട്ടാൽ വലിക്കപ്പെട്ടിരുന്നു. അവ, അവസരപരമായവസ്തുധാരിക കൂട്ടായി മോശ്ചിത്തും പശുചിത്തും ആകൃത ത്വൽ മോ ശകാണുണ്ടാക്കപ്പെട്ട സാധനങ്ങൾ വഹിച്ചിരുന്നു. പട്ടണത്തി

അദ്ദേഹം മലയാളം എഴുതിയ കവിതകൾ വായിക്കുകയും അവയെക്കുറിച്ചു ചർച്ച ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം മലയാളം എഴുതിയ കവിതകൾ വായിക്കുകയും അവയെക്കുറിച്ചു ചർച്ച ചെയ്യുകയും ചെയ്തു. അദ്ദേഹം മലയാളം എഴുതിയ കവിതകൾ വായിക്കുകയും അവയെക്കുറിച്ചു ചർച്ച ചെയ്യുകയും ചെയ്തു.

നൂറുകൾ ഉദിച്ചവർ. വഴി വാടകക്കൂടെ തിരക്കു തുടങ്ങി. നാനാവധത്തിപ്പെട്ടു ഓലസസ്യങ്ങളിൽ, പുല്ലുതലി, മണ്ണുതലി, ആടുകൾ എന്നു പലതരം മൃഗങ്ങൾ കൊണ്ടുവന്ന ദുര്യ സകല വസ്തുക്കളും യാതൊരു വ്യത്യാസവും കൂടാതെ കൊടുക്കപ്പെട്ടു. വഴിവാടകൾ ചെറു ചവിട്ടപ്പാൽ വളരെ ശബ്ദമുണ്ടാവുകയും വാഹനങ്ങൾ തുടങ്ങി കേൾക്കുകയും ചെയ്തു. മൃഗങ്ങൾ ഭ്രാന്തത്തോടെ നാലുപാലെ നടന്നു മുമ്പോട്ട് കെട്ടിയ പാലാളങ്ങൾ വടക്കുതിരി ശക്തമായൊരു വലയ മുമ്പോട്ടുപോയും ഉള്ളിൽപ്പെട്ട ഉടനേഹിപ്പാലം അടുത്തടുത്തായിട്ടു കേൾപ്പി എന്നീവിധ തേരികൾ ഉണ്ടായിരുന്നു. ചെട്ടി 'ഗോവന്ദ' ഗോവന്ദ' എന്നു പറഞ്ഞു. താഴെ

[illegible]

ഭാഗ്യമി — ‘പാശാപുഷ്പങ്ങളാ? അവർ ദൈവ ബലൂടെ ഭൂതമാ-
 ളാണ്? അവരെപ്പോലെയല്ലേ ഭക്തന്മാർ. അവർ മനുഷ്യരെ
 പ്പോലെ കാണുകയാണ്’.

കുമാര — (ആഗ്രഹത്തോടെ) ‘എന്നാൽ പൂഷ്പവാടകകളിലും താ-
 പ്തകളിലും ജലാശയങ്ങളിലും താമസ മ്ല’ മനുഷ്യരിൽ കൂടുന്ന
 പാശാപുഷ്പങ്ങളാ?

ഭാഗ്യമി — ‘ഓ ഹോ! അവ മരിച്ചവരായ ഭൂതന്മാരുടെ പ്രേത-
 ണ്ടാണ്. അവ നമ്മളെ ഉപദ്രവിക്കും. എന്നാൽ മറ്റേ
 അധികാരം അവയെ അകറ്റിക്കളയും. മറ്റേതെങ്കിലും
 ദൈവതമുള്ള ദൈവൻ നാലാളെക്കൊണ്ട് എടുപ്പാൻ കഴിയു-
 ന്ത ഒരു കല്ലു മൂലം പട്ടണത്തിന്നുപുറത്തുനിന്നും’ ഇങ്ങനെയൊ-
 ണ്ട് അവയെ മാറ്റിക്കളയുക. സമരങ്ങളുടെ പ്രേതങ്ങൾ എ-
 ഞ്ഞാൽ അവയെ സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തി കൊടുത്തു
 മൃതിയെ അറുപതു മുതലായവകളെ മുന്നറിവിപ്പാൻ മാത്രം
 വരികയും ചെയ്യും’.

കുമാര — ‘കന്നുകൂട്ടം തെരുവുള്ളും മരുപോലെ സൂക്ഷിച്ചുവെക്കു-
 ന്താളെങ്കിലും എങ്കിലും, ആരും അടുപ്പാൻ പാടില്ലാത്ത
 മൃഗമായി, മറ്റേ ലോകത്തിലെ ജനസംഘത്തെ കൂട്ടാക്കാതെ,
 നഷ്ടം, ആകാശം, കൊടുങ്കാറ്റ്, മറ്റോ നാദികൾ, എന്നു-
 വയുടെ ഭയം ആധിപത്യം വഹിച്ചുകൊണ്ട് വിജയവേഗം മ-
 നോദ്ധവസ്ഥകളെക്കുറിച്ചു ഭ്രമിക്കുന്നത് വിധിയാണെന്നുമാ-
 ണ്ട് ഞാൻ വിചാരിച്ചത്’.

ഭാഗ്യമി — (ചിരിച്ച്, മറുപറ്റി) ‘അതങ്ങിനെതന്നെ. എ-
 ന്നാൽ മലകളിലെ ദൈവങ്ങൾ വേറെയാണ്; അവ, മനുഷ്യ-
 ണുടെ ഉടയിൽ സമ്പ്രദായത്തെപ്പോലെയാണ്’. സാധുവാ-
 യ കുമാര ഇതാനും മറുപറ്റിലായാണെ അത്യന്തം പരിഭ്രമിച്ചു.

൧൦-ാം അദ്ധ്യായം.

“ചാമല നിന്നിപ്പോകെപ്പോയി മവെഴുമവൻ
 ഉപന്ന മണ്ണുനടന്നാൽ
 ചാമലമകൾക്കൊരുകയെത്തുംതരമെന്തിവരകി
 പ്രിയനൊന്നുതന്നെകിട.
 കയറമൊന്നിനിതാർകയെത്തുമിതാ
 വിധമുഖിക്ക്
 കവിതകുറിപ്പ്
 * * * * *
 ഇവർക്കുടനന്താപത്തെ
 കളവതിനെതാഴെചാക്കുകാണിയിൽ
 പരമോത്തമാനുഷിയി
 മൃതനമരകത്തിനെക്കളഞ്ഞിടം *

സംസ്കൃതായപ്പോൾ ജനങ്ങൾ പിരിഞ്ഞു തുടങ്ങി. സ്രീകുളം പുത്തമ്പലം കട്ടകുളം അമരവരുടെ ഗ്രാമങ്ങളിലേക്ക് കറുപ്പിന്നമിട്ടുപോയി പരന്ന കെട്ടുതാനത്തിൽകൂടി ചോരുന്ന കൂ കണ്ടപ്പോൾ, കുലച്ചുരുട്ടെഴുത്തും അമരവെ പിന്നടന്നു. എല്ലാവരും മുമ്പിൽ, കറുപ്പു പ്രായം ചെന്ന ഒരു പുരുഷൻ, തന്റെ തോളിൽ ഒരു കട്ടകൾ സുഖമായിരുന്ന ഒരു കോട്ട കെട്ടി പിന്നാക്കമിട്ടു നടന്നു. അയാളുടെ വഴിയെ തലയ്ക്കൽ പൂക്കൾക്കുളം കയ്യിൽ പച്ചക്കുടും കരമ്പും എടുത്ത് ഒരു സ്രീയും ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർക്ക് മാത്രമിറങ്ങ ക്ഷണത്തിന്നു വിശിഷ്ടഭോജനവുമായ പച്ചക്കറച്ചുണ്ടല്ലോ എന്നു വിചാരിച്ച് വളരെ സന്തോഷമുണ്ടായിരുന്നു അവരുടെ സീലം കരിമ്പിന്റെ തല പിടിച്ചാൽ ശ്രമിച്ചുകൊണ്ട് സന്തോഷത്തോടെ നടന്നിരുന്ന ഒരു ബാലിക, അവസാനം വഴി അധികമുണ്ടെന്നു കണ്ടിട്ട് കരിമ്പന്റെ തല പിടിച്ച് ‘ലാലി എത്രയുണ്ട് അമ്മേ?’ എന്നു ചോദിച്ചു കുലച്ചുരുട്ടെ കണ്ടപ്പോൾ ആ ചെറിയ ബാലകയോടു വാത്സല്യം തോന്നുകയും തന്റെ സമാജ്യമായ മലപ്രദേശത്തിലെ മക്കളുടെ മൃതന്താഴ്ത്തൽ സമ്പ്രദായം പാട്ടുകൾ പാടി ഉറക്കി

[illegible]

ജ്ഞാതാ വസ്ത്രാഗ്രാങ്കാഞ്ചി കാന്ദുകാജ്ഞാപ്താപായാ
പുത്രീയുടേ ശരണ്യുക്തി വാത്സല്യത്തോടെ സ്വീഡം വിളിച്ചുനി
ത്ത. ഉത്തരകണ്ഠാപ്പാൽ തന്നെ ഒരു തോന്നിയ ആ നവലി
ക തന്നെക്കാൾ എത്രയോ മാഗ്യവതിയെന്നു കാലം തോന്നി.
എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ അവളുടെ മാതാവ് എവിടെ? സാമു
ല്ലാസം ഒരു കടിമിലേക്കു പോകുകയായിരുന്നു എങ്കിൽ ഉക്തി അ
ധർമ്മം അജ്ഞായന്നാ പ്പ് സ്വതന്ത്രയും മാഗ്യവതിയുമായി ന
ല്ലാർ എത്ര ആഗ്രഹമുണ്ടായിരുന്ന!

ഗൃഹമുത്തരപ്പാൽ കുലവും ഭാഗീമയിയും തമ്മടെ ഇപ്പു
സ്ഥലമായ നദീതീരത്തെയെ വൃക്കപ്പുറത്തു ചെന്നു തിരിച്ചു ഇ
വിടെ നദി, ദണ്ഡുവളരെ കെട്ടിപ്പണഞ്ഞു വേരുകൾക്കു തട്ട
കുറുപ്പു തന്നെ നാൽ അനേകം ചുരികളും മറ്റുമായി. ഭാഗീ
മയി വേരളത്താൽ കെട്ടിത്തു വിടവാക്കിയുകൊണ്ടുവന്ന ത
ന്നെ സമയം അതിർത്തിപ്പാടോടെ വലിച്ചു ഇങ്ങനെ ചാ
ഞ്ഞു “വേര, വേര, കുലം! ഞാൻ മരത്താൽ പ നാപ്പാത്തേക്കു വ
രു ലോകം മുഴുവൻ തന്നാലും ഉട. എന്നെ ഇവടെ വെച്ചു കണ്ണ
വിടിച്ചാൽ ഞാൻ സമ്മതിക്കില്ല” ഇവയെ വസ്ത്രാഗ്രാങ്കാ
ആ വലിയ വൃക്കത്തിന്റെ പ നാപ്പാത്താൽ മറഞ്ഞു നിന്നു.

ഭാഗീമി — (സംഭ്രമത്തോടെ) ‘നാൽ അന്താവിന്റെ പ്പോ
ലത്തു വരുന്ന ആളെ അറിയുക!’

കുല തലയായി അവളുടെ ഹൃദയം അന്താവിനെ കാക്കുകയാൽ
അന്താവിന്റെ ഇപ്പുകാരം മരിച്ചു നിന്നതു തെറ്റാണെ
ന്നു വിചാരിച്ചു അവൾ ഭാഗീമിയോട് പല പ്രാവശ്യവും
തന്നെ വിട്ടുവരണം താപിച്ചു

ഭാഗീമി — ‘ഞാൻ മരിച്ചു എങ്കിൽ നിന്റെ അന്താവിന്റെ
സ്നേഹിതൻ എന്നു കാണണമെന്ന് എന്നെ ആഗ്രഹിച്ചു’

കുല — ‘എന്തുകൊണ്ട്, ഭാഗീമി, എന്തുകൊണ്ട്? അന്താവി
ന്റെ വല്ല മറച്ചുകൊണ്ടാണെന്ന് എന്നാൽ തന്നെ നാൽ
പ്രാവശ്യം കണ്ടുകൊണ്ട് അന്താവിനെ കാക്കുക’

[illegible]

കുമാരി_ 'അയാൾ നന്നോട് സംസാരിച്ചതോ?'

[illegible]

കാലം— 'ആരോടും പറയില്ല എന്നതാണിത്ര സങ്കടം? അയാൾ നിന്റെ ചുമട്ടുകാരനാണെങ്കിൽ അയാളോടടുത്തുതന്നെ പറഞ്ഞുപോകട്ടെ? അതല്ലയാണോ കാരണം? '

[illegible]

[illegible]

അതേവണ് അതന്നാൽ ഞാൻ പ്രസംഗിക്കു മുമ്പേ മറുപ്പ്, ധർമ്മം മുറിക്കുപ്പ്, വേഗം നടന്നു, മുമ്പിൽ പോകുന്ന അക്കമ്പായ മൂക്കു മുഴുവൻ എന്നും എന്റെ പ്രദാനം വല്ലാതെ ചിട്ടയുണ്ടെന്നു ഉദ്ദേശിച്ചിട്ടുണ്ടാർ എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു. എന്തെന്നാൽ എന്റെ മനസ്സു ശരിയായ നീക്കമില്ലെന്നു മാത്രമല്ല ആ കത്ത് വലുതായതുകൊണ്ടു എന്റെ മറ്റേ സന്ദർശനം പോന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു.

കുറിപ്പ്: 'അദ്ദേഹം മാഗീഡെ' ഉണ്ടത്ര മേൽക്കൽ ആ കത്ത് തന്നെ ചുട്ടു വേണം ഉപയോഗിക്കുവാനാൽ 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു. നന്നോട്ടു സന്ദർശനം സമ്മതിക്കുക മാഗീഡെ, എന്നു പ്രസ്താവിക്കുന്നതായി ഉദ്ദേശം ചെയ്യുന്നതാണു്. 'അതേ' എന്നു വേർപെടുവാൻ വല്ല പ്രത്യേകതയോ ചെയ്യുന്ന. 'ഉപയോഗിക്കുന്നതാൽ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം. 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം. 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം.

കുറിപ്പ്: 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം. 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം. 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം. 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം. 'അതേ' എന്നു ചുരുക്കെഴുത്തു, അതിൽ അർത്ഥം പ്രയോജനം പ്രദാനം ചെയ്യുന്നതാൽ എന്നാണു് അർത്ഥം.

പ്രഥമ-ാം അദ്ധ്യായം.

‘നിറഞ്ഞ വിശ്വാസമൊത്തൊത്തൊരിക’

പറഞ്ഞിടുന്നൊരുവർക്കുസാരം

അങ്ങു നിന്നങ്ങിനെകെട്ടുസാരം

പറഞ്ഞിടും.....

ഗൗരിയുടെ കല്യാണാശംഭാഷം കൊണ്ടായിത്, ചാശിയുടെ അടുത്ത വടക്കെക്കൊട്ടത്ത ശിവഗൗരിയുടെ ഉദ്യോഗമുള്ള ഒരു വെറുത്തതിൽ വെച്ചായിരുന്നു ശാസ്ത്രി, ബാപ്പാൾ ഒരു ‘സദിർ’ കൂട്ടുകയും’ സംഗീതത്തിൽ പ്രാത്യയുള്ള അറോകം പ്രീതിയെ മാർപ്പാതം മുതലായ ഭാഗങ്ങളെക്കുറിച്ചു ‘പ്രത്യേകമായി ക്ഷണിച്ചു വരുത്തുകയും ചെയ്തു. പൂർണ്ണവൃത്താസരോ മതഭേദം വിചാരിക്കാതെ ഇപ്രകാരം ക്ഷണിച്ചു വരുത്തിയ അസംഖ്യം ജനങ്ങളിൽ സ്വയം ഉണ്ടായിരുന്നു.

സായം അർദ്ധരാത്രിയായിരുന്നു. ചന്ദ്രൻ പൂർണ്ണനായ നന്ന കറുകൊണ്ടു തൊട്ടത്ത ഒരു മാവുകയുടെ വിശുദ്ധാലാലിത്ത സുവർണ്ണമായി ഇളകുകൊണ്ടിരുന്നു. പൂക്കളെക്കുറിച്ചു ചരിച്ചുവന്ന പ്രകാശത്തായകളുടെ ഇടയിൽ പലിയൊരു കല്ലുതേൽ ഒരു സ്ത്രീ ഇരുന്നു. സ്വീപം നിന്നിരുന്ന ഒരു പുരുഷനോടു വളരെ ശ്രദ്ധയോടെ സംസാരിച്ചിരുന്നു. എലത്താലും മറ്റും ശബ്ദിക്കപ്പെട്ടിരുന്നവകിലും വീണയെടുത്തു പാടുന്ന ഒരു സ്ത്രീയുടെ സാരമായിരുന്നു അധികം ഉച്ചത്തൽ കേട്ടിരുന്നതെന്ന് എതിനെതിരികെ, സായിയോടു സംസാരിച്ചുകൊണ്ടിരുന്നവരും മാത്രമായിരുന്നു. അതാത് ഉച്ചത്തൽ പറഞ്ഞു ‘അതാ’ എന്നു തന്നെ പറഞ്ഞു. ‘അതാ’ എന്നു പറഞ്ഞു.

[illegible]

മുപ്പലക്ഷം അഥവാ കഷ്ടത വരുത്തണമെന്ന് എനിക്കാഗ്രഹമുണ്ട്. ആ കാല വർദ്ധിപ്പിക്കാത്തവർ, അവരുടെ അസ്വസ്ഥതയും മൂൺ കോണിച്ച്, തട്ടത്തിൽക്കൂടി നേരെ എന്തെങ്കിലും നഷ്ടം നേടുന്നവരായിട്ടു കണ്ടാൽ ഒരു അമ്പലത്തിൽ എന്തെങ്കിലും ശക്തി വരുത്താം.

മാതാപിതാക്കളുടെ അത്ഭുതം — (ചരിത്രം) 'ആദ്യം, അന്ത്യം സാമീപ്യം നിങ്ങൾ അവരുടെ അടുത്തുകാളും നിങ്ങൾക്കു വളരെ നീടുമുള്ളതുകൊണ്ടും എന്തെങ്കിലും വളരെ വളരെ സ്വന്തം' ചിലർ ഇവയെ തമ്മിൽ വളരെപ്പറ്റുകയും സംസാരിച്ചശേഷം സാധി പൊട്ടിച്ചു മിശിണി പരത്തുക. 'അത്' പണവും വലിയ അമ്പലത്തുളള മാതാപിതാക്കളെ ആശ്വസിപ്പിക്കുന്ന ഗണേശനെക്കൊണ്ടു കർമ്മം ചെയ്യിക്കണമെന്ന്' നിങ്ങൾ ആഗ്രഹം സാധിക്കേണ്ടതാണ് കഷ്ടത പൂർത്താക്കുവാൻ വേണ്ടി എന്നെ കൈയടക്കാതിരിക്കാൻ ഏ? എന്നാൽ അതിന് നിങ്ങൾ പറയുന്നവരിൽ പറ്റി പലർ അവർ ആദ്യത്തെ മട്ടക്കമ്പൽ ദേശ്യസ്ഥിത്വം പോകുമ്പോൾ മാത്രം അവരുടെ സർവ്വതും ഉപേക്ഷിക്കണം, അവർ എന്തെങ്കിലും ഉപേക്ഷിക്കാൻ വാല്ലാതെ നാൽ പക്ഷമെങ്കിലും സർവ്വതും ഉപേക്ഷിക്കാൻ വിചിന്തിച്ചുകൊണ്ട് അന്ത്യം വിശ്വസിക്കാൻ വേണ്ടി എന്നെന്നാൽ അവരുടെ ചോരയിൽ തെളി വെക്കുന്ന ഗ്രാമമുണ്ടാകുന്നു ആ അംശമുണ്ടല്ലോ അവർ കടക്കുന്ന താലൂക്കിന് കേൾക്കുന്നതും ആശ്വസ്തകരമായൊരു മിക്കും ഇവർ അവരുടെ ചോരയെ പരത്തുകയും ചെയ്യാൻ അവർ കർമ്മത്തിൽനിന്നു പിരിഞ്ഞുപോവാൻ ശ്രമിക്കും അവർക്ക് ആ അംശമുണ്ടെന്നു എന്നാൽ ഇതുകൊണ്ടാകാം ഗണേശൻ തൃപ്തിയാർജ്ജിച്ചു. ആദ്യം തട്ടത്തിൽ നിൽക്കുന്ന എന്തിനായി. ആ ശക്തി നേടുന്നതിന് നഷ്ടം കഷ്ടത ആവശ്യപ്പെടുന്നവർ ഗം സാധ്യമാകും അവരുടെ ചോരയെ.

സാധി, ഒരു പ്രധാനപ്പെട്ട വാണിജ്യ കരകൾ, അതിൽ
 സ്ത്രീകൾ അവരുടെ വ്യാപാരങ്ങളെ നല്ലവണ്ണം, ഉപയോഗിച്ചു
 നയിക്കൽ ഈ ഉദ്യമം നല്ലവണ്ണം കാണാൻ കഴിഞ്ഞു എന്ന
 ഒരു ജനവാതിലിന്റെ 'കൂടെ' ഇവരുടെ സാധനങ്ങൾക്കു് ആദ്യം
 കേട്ടുനിന്നിരുന്നു.

കാശിയുടെ വീട്ടിൽ ഒരു അടയ്ക്കത്തത്തിനാൽ ശാസ്ത്ര
 കരുത്തു കലയായ്കൂടി വരുവാൻ ഈ വ്യക്തിയെന്നാൽ
 ഗംഗയുടെ വിചാരം കഴിഞ്ഞ ഒരു രണ്ടു വാക്കുകൾക്കു്,
 കലയെക്കു് തന്റെ സമീപയ വീട്ടിൽ ചെന്നു കാണുവാൻ കഴി
 ഞ്ഞു. ഈ ബാലികാർക്കു കറുപ്പുകാലായി തമ്മിൽ കണ്ടുല്ലാ
 യിരുന്നതിനാൽ, ഇപ്പോൾ കണ്ടുകൊണ്ടു വളരെ സന്തോ
 ഹിച്ചു, ഒരു തരം കൂട്ടായ ഉടനെ ഒരു കോളാ പിടിച്ചു്
 വീട്ടുകൾ പണയപ്പെട്ട് കണ്ടു നേരെ സംസാരിച്ചു ചിറ്റുന്ന
 കിപോയ അപ്പോൾ സാധനങ്ങൾക്കുവേണ്ടിയിരുന്നു. ശിര
 മുള്ളതൻ പെമ്പകാദിസാക്ഷികളുടെ സൗകര്യം വരുത്തുകാണു്
 നോയി വീശിയിരുന്നു കറുപ്പുകാലം മുറമ്പു രണ്ടു സമീപം ത
 മ്മിൽ പിടിച്ചെത്തുതപ്പിടുന്ന കലയുടെ വീട്ടിൽ ബാലകം
 സംഗതികൾ നടന്നിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. കാശി വരുത രംഗ
 സഭയുടെയും കേട്ടുപോയുകാണു സമ്പന്നം അപമാനം
 ബദ്ധപ്പെട്ടു കലയ്ക്കു ഗംഗയുടെ വിചാരത്തെയും കഴിയ
 ന്ന വിധമല്ലാ വളർച്ചയ്ക്കു ത്തിന്നെ, തന്റെ അന്തരം ന
 ല്ലനിയുള്ള അനേകം ചോദ്യങ്ങൾക്കു് പ്രീതിയുടേതും കാശിയുടെ
 തോൽവുകാണു മുഖം മറച്ചിരിക്കുന്ന മറുവടി പറഞ്ഞു 'അ
 ജ്ഞാ! അദ്ദേഹം എത്ര നല്ലതാണ്' എന്നാൽ ഇവരുടെ ഉണ്ടായ
 ചില കാര്യങ്ങൾ അവരുടെ പ്രകൃതി മനോഹര എന്നു് അതും ശ
 കിക്കുന്നു ഏകനായി എന്നോടൊന്നിച്ചു കലാപാലം, അദ്ദേഹം
 എന്നിക്ക് വളരെ തൃപ്തി തരുന്നുണ്ടു് എന്നാൽ എന്തുതുകാണു
 എന്നിട നിശ്ചയമില്ല, മറുതുവട മുറുവകെ എന്നാൽ നല്ല
 അമ്മയെന്നു തോന്നുന്നു ആ സമയത്തു് കലാപാലം സാധന

[illegible][illegible]

നോക്കൂ എന്ന് എത്ര കേൾക്കുമ്പോൾ എനിക്കുതന്നെ കേൾക്കാൻ തോന്നി! ഉത്തരത്തിൽ എന്ന് കേൾക്കുന്നതിനായി എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലൂടെയും ഏതാരുമില്ലാത്തവരുടെയും എന്റെ കൈകൾ കയർത്തുവെന്നു മാത്രമല്ല അവർക്കുപോലും എന്തെങ്കിലും കാര്യം അറിയാത്തവരുടെയും മുമ്പാകെ കാൽ തുടർത്താൻ ഉടൻ കടന്നുവന്നു! കേൾക്കുന്നതിനായി എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലൂടെയും എന്താരുമില്ലാത്തവരുടെയും എന്റെ കൈകൾ കയർത്തുവെന്നു മാത്രമല്ല അവർക്കുപോലും എന്തെങ്കിലും കാര്യം അറിയാത്തവരുടെയും മുമ്പാകെ കാൽ തുടർത്താൻ ഉടൻ കടന്നുവന്നു! കേൾക്കുന്നതിനായി എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലൂടെയും എന്താരുമില്ലാത്തവരുടെയും എന്റെ കൈകൾ കയർത്തുവെന്നു മാത്രമല്ല അവർക്കുപോലും എന്തെങ്കിലും കാര്യം അറിയാത്തവരുടെയും മുമ്പാകെ കാൽ തുടർത്താൻ ഉടൻ കടന്നുവന്നു!

കാലം - (സമയം) കേൾക്കുന്നതിനായി എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലൂടെയും എന്താരുമില്ലാത്തവരുടെയും എന്റെ കൈകൾ കയർത്തുവെന്നു മാത്രമല്ല അവർക്കുപോലും എന്തെങ്കിലും കാര്യം അറിയാത്തവരുടെയും മുമ്പാകെ കാൽ തുടർത്താൻ ഉടൻ കടന്നുവന്നു!

കാലം - (സമയം) കേൾക്കുന്നതിനായി എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലൂടെയും എന്താരുമില്ലാത്തവരുടെയും എന്റെ കൈകൾ കയർത്തുവെന്നു മാത്രമല്ല അവർക്കുപോലും എന്തെങ്കിലും കാര്യം അറിയാത്തവരുടെയും മുമ്പാകെ കാൽ തുടർത്താൻ ഉടൻ കടന്നുവന്നു!

കാലം - (സമയം) കേൾക്കുന്നതിനായി എത്ര ബുദ്ധിമുട്ടുകളിലൂടെയും എന്താരുമില്ലാത്തവരുടെയും എന്റെ കൈകൾ കയർത്തുവെന്നു മാത്രമല്ല അവർക്കുപോലും എന്തെങ്കിലും കാര്യം അറിയാത്തവരുടെയും മുമ്പാകെ കാൽ തുടർത്താൻ ഉടൻ കടന്നുവന്നു!

തായിരുന്നത്. ഒരു ക്രിസ്ത്യാനന്റെ കൗശലങ്ങളുള്ള അറവർക്ക് വളരെ മറ്റു സാധിനമുണ്ട്. സാധാരണ അറവളുടെ മാതിരിയല്ലുള്ളവരെക്കൂടാതെ പോലെ മറ്റാരുമില്ല. അറവളെ അത്ര നിസ്സാരമായ വിചാരിക്കുന്നില്ല. അതല്ല എനിക്കിത്ര മനസ്സിലാക്കേണ്ടതല്ലേ? അറവളെ നിന്റെ ഭർത്താവിന്റെ അടുത്ത കാര്യങ്ങളായിട്ടാണോ? അറവർ അവിടെ താമസിച്ചുവോ?

കുമാര താഴെപ്പോയി, അവിടെ അത്ഥി സമുദായത്തെ നോക്കി വെണ്ടി വളരെ പ്രയത്നങ്ങൾ ഉണ്ടായിരുന്നതിനാൽ, താഴെ അറവർക്കുള്ള പാത്രം പാത്രം

അതേ സന്ദർഭത്തിൽ ഈ സംഭാഷണാനന്തരം കേൾക്കുന്ന ഓഗീസ്റ്റിന വന്ന കൂട്ടത്തിൽ ചേർന്നു. ചെന്നെ എല്ലാവരും കൂടി നീക്കത്തിലേക്കു തിരിച്ചു.

കുമാര — (പീനീയെക്കൽ വരുത്തുന്ന അത്രയേറെയോടെ ചോദിച്ചു) വീണ്ടും, 'എന്നാൽ ഞങ്ങൾ സായി ആരാണ്?' എന്റെ ഭർത്താവിന്റെ അടുത്തകാലത്തെ ആരെയെങ്കിലും?

ഓഗീസ്റ്റിന — (ഭയമായിട്ട്) 'എന്റെ ഭർത്താവിന്റെ കൂട്ടരല്ലാത്ത മറ്റൊരാൾക്കോ? അവരെല്ലെ നമുക്ക് സമ്പന്നരും ദൈവങ്ങളും ഉണ്ടാക്കുന്നത്? അല്ലെങ്കിൽ, കുമാര! നോക്കൂ! അതേനകം സംഗതപ്പെട്ടപ്പോൾ പറയുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ വല്ലതും മിടുവാൻ പാടുമോ? നമ്മൾക്ക് എന്തായാലും വേണ്ടില്ലെന്നാണ് അറവളുടെ വിചാരം. നമ്മളെ പറ്റി എടുത്തു കൈയെടുത്താൽ, നമ്മുടെ മനസ്സിലെത്താത്ത ബുദ്ധിമുട്ടും മിടുപ്പവും ആകെ തീർക്കുന്നു. ദൈവസേവനത്തിൽ പ്രവൃത്തികൾക്കൊക്കെയും ആവശ്യമായിരിക്കാണ്ടും നമുക്കു യാതൊന്നും ഇല്ലാത്തതല്ല. എന്നാൽ സമീപകാലത്താണ് നമ്മുടെ തടവിൽ നമ്മുടെ പുറത്തുപോയ ഉള്ളിലുള്ളവരുമുള്ള ഞങ്ങൾ സമീപത്തിനെക്കുറിച്ചും എന്തെങ്കിലും വളരെ നന്നായിട്ടുണ്ട്.'

ഓഗീസ്റ്റിന എന്ന് ഉള്ളവർ നോക്കുകയുടെ സുഹൃത്തായ വട

ജിതകർമ്മ നടക്കാൻ ടോർട്ടു വരുന്ന കെടിയമ്പലമുക്ക് ഭവനം ചരിവിലേക്ക് ഇറക്കുവാനെ അവരുടെ സ്വന്തം കലാസംഘം ഉദാത്തത്, നിഷ്പാലിപ്പൂ?

സ്കൂൾ 'സ്കൂൾ' എന്നു പറയാത്തതിന് നിന്നു ഒരുകാരെ
 കണ്ടു. ഭാരതത്തിലായാതെ ഒരു വട്ടം കണ്ടു കണ്ടു. നാ
 മം അതിശയമായി കേൾക്കുന്നു. ഇന്നത്തെ എല്ലാ പക്ഷകൾ
 നിന്നും ഭവിയുടെ തിരിയെന്ന് സ്പോണ്ടിയർ താഴെത്തുടർ
 ഏതെങ്കിലും ചോദ്യങ്ങൾ വരിവാടകളും എടുത്തുകൊണ്ടു പ്രതിരോ
 ധവരുന്നു. അവർ കേൾക്കുന്നതിൽ ഒരു പ്രത്യേകതയുള്ളതായി
 കണ്ടു. സംഗീതത്തിലുള്ള ചാനലുകൾക്ക് 'ഓഡിയോ കോഡ്'യെ
 കേൾക്കുന്നത്, അവർ കേൾക്കുന്നതും ചാനൽ കേൾക്കുന്നത് മേൽ
 ത്വരയോടെ നോക്കുകയും വിവിധ ഭാഗങ്ങളിലെ 'സ്കൂൾ'യെ
 കേൾക്കുന്നതിന് നോക്കുകയും കണ്ടു. പ്രദർശനം വെക്കുക
 യും കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നതും താഴെത്തുടർ കേൾക്കുന്നത്. ഇ
 ഏറ്റവും അവസാനത്തോടുകൂടിയും കേൾക്കുന്നതിൽ മാത്രം നോക്കുകയും
 കണ്ടു. ഇവരിൽ ചിലർ നോക്കുകയും കണ്ടു. ചിലർ കേൾക്കുകയും
 കണ്ടു. നോക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. ഇതെല്ലാം നോക്കുകയും
 കണ്ടു. വിവിധതരത്തിൽ കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്കൂൾ കേൾക്കുകയും
 കണ്ടു. കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്കൂൾ കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.
 കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നു. സ്കൂൾ കേൾക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

கூட— 'என்னுடைய' காலி, இரகசியமாக என்னிடம் வந்து
 'ஓ! என்னிடம் வந்தது உங்கள் வலது கைகளை
 சுழலும், என்னை என்னிடம் வந்தது உங்கள்
 வலது கைகளை'

காமி — 'அவ்வகை தோதலிற் றெ லகை' என்பது இரண்டாம்
அவ்வகை விநாடகம். கையால் 'சொன்னாப' என்றொரு வி
நாடகம் கையாடும். கையாடும் கையாடும் கையாடும் கையாடும்
கையாடும் கையாடும் கையாடும் கையாடும் கையாடும் கையாடும்

[illegible][illegible]

ആദ്യരോമണി വളരെപ്പുഴു ചാർന്നു. അന്നാട് രംഭരോ
 രാത്രി കാണിച്ചു കാണാത്തവിധം കണ്ണു, സാധാരണ രാത്രി
 കെ കോവിയു വന്നു. രംഭരോ സാധാരണയായി പഠനം
 കൈക്കൊണ്ടി വന്നിട്ടു പോകുന്ന കലർന്നിട്ടു വെച്ച്, ഇരുപതു
 കൊല്ലം വലിച്ചു 'കാല മനസ്സ്' ആകുകയാണെന്നു, താൻ
 മിന്നത്തുന്ന നാണയം ദേവിയെക്കൊണ്ടാക്കി അകത്തു കടന്നു,
 'എടുത്തു' പുറത്തുവെച്ച് എന്ന് പാടുന്ന രംഭരോ സാധാരണ
 നായായി വല്ല വെട്ടു കണ്ടതോ ദാസ്യമോ മറ്റോ ചാർന്നു
 പറ്റി കറിക്കാത്തു? ഇതു വളരെ നിമിത്തമായിരുന്ന പേര്
 അതുകൊണ്ടു, പുറത്തു നിന്നുവന്നതുകൊണ്ട് അയാളുടെ ചാർ
 യീനത്തിൽ നിന്നു വെട്ടപ്പെട്ടിരുന്ന ദേവി കോവിയു പുറ
 ത്ത് കെ തല്ല കൊടുത്തു അയാളെ വീഴ്ത്തി പടന്നു അ
 യാൾ കെതം മരിച്ചു മരിച്ചു പോയി മാതാവെന്നോട് കൂട്ടി
 വന്നില്ല. ശുചിമുഖം ശുദ്ധമനസ്സുകളെപ്പോലെ സ്പ്രിംഗ്
 കണ്ടാൽ നോക്കിനിന്നു വെട്ടത്തം പറയുന്നവരെ അവിടെ
 കെ സ്റ്റേജിലു. അവിടെക്കൂടി പാതിവ്രത്യമുള്ളതുകൊണ്ട്,
 കൂടെ നന്നായെ വെട്ടത്തം കൂടി പോകുവാൻ കഴിയും.
 അതാണ് പെണ്ണങ്ങൾ അരിയെക്കിട്ടാണുവാൻ ഇങ്ങനെ പാ
 ടുന്നത്. —

‘അനുകൂലമായൊരു നാളെക്കഴിഞ്ഞു
 സുഖമായിത്തന്നെ അന്നിതന്നു ചാർന്നുവെട്ടിച്ച്
 മുന്നിലുള്ളവരുമായിട്ടു കൂടെക്കൂടെ
 പിന്നിലുള്ളവരുമായിട്ടു കൂടെക്കൂടെ’ * *

കാല മനസ്സിൽ വളരെ കണ്ടതോടെ മനസ്സിലും പെ
 ന്ന. അവൾക്ക് ചാർന്നുവെട്ടിയായ കോമനായുടെ തുടർച്ച.

ൽ 2൦ പ്ലഡെ സ്കല വ ചാരത്തും തൂന്നു വറവുൻ വരണം
 ഓഗ്രമമേണയത്തേ. അതിനാൽ ഓരോ നാടകം നേരെ
 ഞ് നൂറുപ്രതി അത്രയും വീക ക്ഷേപ്താനും കച്ചവടം
 സമീപാർ ശക്തി നല്കി. സഹായിപ്പാനും പ്രയത്നം അവ
 റ്റുക്ക് എല്ലാ സംഗതകളും വിധിക്ക് അധീനമാണെന്നു തോ
 നി 'അയ്യോ ഞെറുവേ!' എന്നു ചത്തത് അർദ്ധം ആ കേരള
 മായ അപമാനമുള്ള ഭവിയ്ക്ക് വീണ്ടും പ്രജസമുദായത്തിൽ കൂട,
 പീഠനാഗവേഷം ലഭിപ്പിക്കുന്ന ചാരതൻ 'അയ്യോ കൈവടാ'
 ചാരതൻ വെട്ടുകണ്ടകൾ' എന്ന പേരും സമുദായ നേതാക്കളും
 ചത്തത് ഇപ്പോൾ കച്ചവടം ഏതും മറ്റൊരു ഉദ്യമത്തിൽ
 കൈവടാ വ്യക്തമായി അപമാനമാണെന്നതായ രാജാ ഭയം
 കൾ പാലയ നാടി. എന്നാൽ അർദ്ധം ഉടനെ ആ കര
 സമുദായത്തെ വെട്ടുകണ്ടകൾ അവർ സന്തോഷ്യതല്ലാ
 നെ വധം സഹനമെന്നു ലക്ഷ്യമാർപ്പവും അർ. നാമകരമുള്ള
 കണ്ടകളും അനന്തരത്തിൽ ചെറിയ പാലം നോക്കിക്കണ്ടപ്പോൾ
 തെൻറെ കൈവടാ ഭവിയെല്ലെന്നും അയ്യോമെന്നിന്ന് സഹായ
 പ്പാൻ കഴിമുഖനും അവർക്കു കൈവടാ വന്നു. ഇവരെല്ലാം
 കണ്ടപ്പോൾ കല സന്തോഷ്യയായ ചാരതൻ വരും പ്രകാരം
 ചാരതൻ 'ഉണ്ണി' അവിടന്ന വെട്ടെ ഉണ്ണി അവിടന്ന' എ
 നെന്ന അർദ്ധം എന്തെങ്കിലും കണ്ടകൾ വെട്ടെ അയ്യോവ
 കൈവടാ—ശക്തി മേലും ഭവിയെക്കണ്ടകൾ ചോലെ കാണുന്നു
 പാലം ഭവിയെക്കണ്ടകൾ ഭവിയെക്കണ്ടകൾ വെട്ടുകണ്ടകളെന്നും അയ്യോ
 മെന്ന. എന്നാൽ ചാരതൻ വെട്ടെ കണ്ടകൾ വെട്ടെ എന്ന സ
 മുദായം കച്ചവടം വെട്ടുകണ്ടകൾ. അവിടത്തെ സഹാ
 യ അയ്യോ കണ്ടകൾ കണ്ടകൾ' ചാരതൻ അതിമോഹാ
 യ വീടും പ്രജസമുദായം ശക്തികളായി നൂറുകൾ കല വെട്ടെ
 അയ്യോ മേലും പ്രയത്നം മേലും സഹസമാധിപ്പേറ്റിയെന്ന
 വെട്ടെ കണ്ടകൾ വെട്ടെ സഹസമാധിപ്പേറ്റിയെന്ന ഭവിയെ
 കണ്ടകൾ അയ്യോ കണ്ടകൾ കണ്ടകൾ വെട്ടെ കണ്ടകൾ വെട്ടെ

ലെ ദോഷവും ലേശങ്ങളിലും മസ്സപ്പി ലായിരുന്നില്ല. ശ്ലൈശ്ശേധനയും ഔദാര്യമുള്ള കമലതന്ത്ര ചുറ്റുമുള്ളവരുടെ സജ്ജനങ്ങൾ മാത്രമെ നോക്കുമുള്ളൂ. അവർക്ക് ലേശം സ്വസ്ഥതയ്ക്കുണ്ടു മാത്രമല്ല തനിക്കു സ്നേഹമുള്ളവർവേണ്ടി എന്തു ചെയ്യാനും മടിയുള്ളു. ഭാര്യയെ പഠിപ്പിക്കാമെന്നു പലപ്പോഴും ചെയ്തു വാഗ്ദത്തങ്ങൾ അനുസരിക്കാതെന്നതന്നെ സഭാ ഭാരം കഴിക്കുകൾ കണ്ടുപിടിച്ചാൻ കഴിവില്ലായ്മയെന്നതാണു് ഗണേശൻ് അവസാനം അവളോടൊത്തമിച്ചുകിട്ടാൻ അസൗഖ്യം തുടങ്ങി. അവർ അടുത്തു ചെല്ലുമ്പോൾ ഉണ്ടാകുന്ന സന്തോഷത്താൽ അവളുടെ നായനങ്ങൾ മണിയങ്ങളും മുമ്പെ പ്രസന്നമാകുന്നു കണ്ടു്, അവൻ് ശകാരികളുപുട്ട വിധം നോന്നി. ഗണേശൻ് കമലയുടെ പ്രകൃതിതന്ത്രമെന്നാണു് കണ്ടു്. "മാമാന്യമുള്ളതാണെന്നു് അറിയുകൊണ്ടു് സുഖഭക്ഷണം ഭവിക്കു ആദ്യംതന്നെ വിട്ടു അത്ര സമീപിച്ചു് തന്റെ ശ്രദ്ധയെ പ്രദീക്ഷിച്ചിരിപ്പാൻ ഇടയാക്കിയതുകൊണ്ടു് തന്നോടു വളരെ ദോഷവും ജനിച്ചു

പ്രവചനം അദ്ധ്യായം.

—*—

‘താമരപ്പൊളി വന്നൊളം വെച്ചൊളം’

* * * * *

‘അവിളിച്ചു നോക്കുംകൊണ്ടിരിക്കിട്ടു ചന്ദ്രൻ

സ്തരിയോടുകൂടിത്തൊഴുത്തൊന്നു ചെല്ലുന്നതിന്നു

കൊന്നിന്നൊന്നൊന്നു ചെല്ലുന്നതു ചെല്ലാ

ളത്തുകിട്ടാൻ വിശ്വാസം ഉണ്ടാകുമെന്നൊരു’

സായിയുടെ വരവ് വിനോദകരമായൊരു സംഗതയായതിനാൽ അവളെ ഏല്പാടത്തും കാണുകയും ചെയ്യപ്പോൾ ഇടവിടാതെ പകർച്ചയും ചെയ്തിരുന്നു. സായി പരസ്യമായി തന്നോടു കാട്ടിയ ശ്രദ്ധയ്ക്ക് സ്നേഹിതാക്കളൊക്കെയും തന്നെ അഭിനന്ദിച്ചു. ഇവർക്കാണ് ഗണേശൻ വളരെ സ്നേഹത്തോടുകൂടി സമീപം വെച്ചു. ഗണേശനെ സായിയോടൊത്തു കണ്ടു എന്നു പറഞ്ഞുകൂട്ടി ആകലയായ സാധുക്കളെക്കുറിച്ചും അവരുടെ അർപ്പണാഭോഗസ്ഥിതി കേട്ടുകൊണ്ടു പ്രസന്നം വളരെ വെച്ചു. ഒരിക്കൽ ജന്താവിക്കർ കഥ ആലോചിച്ചു. ജന്താവിക്കർ അർപ്പണ സ്ഥിതിയോക്കിട്ടും അവരുടെ ഹൃദയം വിളർച്ചയായി അവസാനം വളരെ നേരം ആലോചിച്ചതിൽപന്നെ, ‘ജന്താവിക്കർ വല്ലതും സംഭവം മൂലം അന്തർദ്വാരം കറുക്കുകയായി വരില്ല. അദ്ദേഹം വല്ല ഒരു പ്രവൃത്തിയോടൊക്കെയോ കൈതരിയിൽ പെട്ടാലോ, ഞാൻ എന്തു ചെയ്യും?’ ‘ഒരു കൈതരിയോടൊക്കെയോ പെട്ടാലോ’ ‘അർപ്പണ’ എന്നു കൊണ്ടാവട്ടെ. ജന്താവിക്കർ എന്നൊക്കൊന്നാവട്ടെ. എന്നു എന്നെന്നെന്നായിട്ട് വരികയായിട്ട് വ്യവസ്ഥയെന്നു കരുതിയെങ്കിലും അവർക്കു

* ചാണു, പൂതം, താമരപ്പൊളി എന്നിവ.

വരെയു പ്രാപിച്ചു അവർ ആരും കണ്ടുപോയതൽ വരു
സ്തോത്രാലാപനങ്ങൾ കൂട്ടിച്ചേർക്കിപ്പോ അപ്പോൾ രോഗവത്ത
നാനു കേട്ടതിൽപിന്നെ അനന്തരിക വേദം അതു നല്ലവൻ
കഴിയാതെ നില്ക്കു വീണ് 'അപ്പോ' എന്റെ അപ്പോ' എ
വിടയാണല്ലോ' അവിടെ നിങ്ങളെ നോക്കുവാനാകുന്നു? എ
ന്നു ചൊല്ലി വിശ്വാസിച്ചു വരെയു വിശ്വാസത്താൽ ചെല്ലുമ്പോ
ഴേക്കും അദ്ദേഹം വരലോകപ്രാപ്ത ചെയ്താലെന്നു വിശ്വാ
സി യേക്കും അവർ മാത്രമുണ്ടാകുമെന്നു വ്യസനത്തോടെ
ഉറങ്ങാതെ കഴിച്ചു

പിന്നെ ദൈവം പുലർച്ചെ ശബ്ദമുണ്ടായിപ്പോ, വളരെക്കാ
ലമായി വട്ടുചെന്ന വിശ്വാസത്തിലാലു പോകുവാൻ കഴി
യില്ലെന്നു അറിയാൻ ശബ്ദം നോക്കെ ഏഴ് നൂറു
കുലച്ചുടന്നു നങ്കുക്കളെക്കുറിച്ചു കറച്ചുപോലും ആലോചിക്കാതെ
അവർ സുഖമായി ഉറങ്ങിപ്പോയിരുന്നു എന്നാൽ അവർ
അധോമുഖമായി കൂടത്തു വീശിയ കണ്ണുകളോടെ ആശ്ചര്യ
മായി അങ്ങിങ്ങും നടക്കുന്നതു കണ്ടപ്പോൾ അങ്ങല്ലാം ത
ന്റെ കരം നിമിത്തമാണെന്ന് അവൻ തോന്നി കുല,
ശബ്ദം വരുന്നതും കാൽ സാധാരണല്ലാതെ അകത്തേക്കും പുറ
ത്തേക്കും ഉടക്കുന്ന പോയിക്കൊണ്ടെന്നു ഇത്തല്ലാം കണ്ട
പ്പോൾ ഗണേശൻ അവളുടെ സമീപം ചെന്നു 'കരേണ' എ
ന്നു വായന നിറുപ്പാൻ പ്രാപ്തമുണ്ടായില്ല ഇതു കേട്ട ഉടനെ
കണ്ണിനായിൽ നിറഞ്ഞ കണ്ണീർ പൊഴുത്തായി അവർ കൈ
പ്പോലേ കടന്നു ശബ്ദം പിന്നാലെ ചെന്നു അവളുടെ
മുഖമുരുത്തി 'അയത്, അയത്, കുല' ഇങ്ങനെ വ്യസ
നിക്കരുത്' എന്നു ചന്ദ്രൻ സാധാരണപ്പെടുത്തി ഇപ്പോൾ
അവന്നു വളരെ നല്ലൊരു അർത്ഥം ഉറപ്പാക്കുകയും അവളോടു കാ
ട്ടിയ അശ്രുലാപനം വന്നു എന്തി അവർ മടങ്ങു വെല്ലായിട്ടി
ക്കൊ എന്നു അപ്പോ കൈക്കൊണ്ടു തോന്നി എന്നാൽ ഉടനെ
ആ വിചാരം ഉറപ്പു അവർ പുനഃപുനഃ അറിയാ മാ

ഭിന്നത് ചാലഗ്രന്ഥ വടിച്ചു കലക്കി സ്വച്ഛായമായി ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു 'ഞാൻ ജലശുദ്ധം കേട്ടുകിട്ടിയതായെന്നു. ഇവിടെ ഏവിക്കെയൊ കരു ജലപ്രവാഹം ഭരണമുക്തിപ്പെട്ടുണ്ട്. പുകാണത്തിൽ അതിനെപ്പറ്റി പ്രസ്താവിക്കുന്ന ഭാഗം ഞാൻ കാർമ്മവകയായിരുന്നു. ഇതു അർത്ഥാർത്ഥി എന്നു പണ്ടത്തെ ഗ്രന്ഥങ്ങളിൽ പറയുന്ന ജലപ്രവാഹമാണ് ശബ്ദം മാറ്റം മുമ്പെ നീ വേഗത്തിൽ അതെവടെ എന്നു മറുപറ്റിലാക്കണം. നേരെ പോയി, എടുത്തോട്ടു തിരിഞ്ഞാൽ ഒരു പാറകുണ്ടാം അതിന്നരികെ വളരെക്കാലമായി പർവ്വതമുണ്ടുളളിരിക്കുമ്പോൾ ഒരു വനദിവ്യതയുടേ നാമം 'മുണ്ടു' ഈ വടി ചൊണ്ടു തപ്പി നോക്കിക്കോളൂ അറിയാമെന്നതായ മിക്കാം ശരിയെന്നു ചൊല്ലാ ആയിസ്സമുണ്ടാക്കുന്ന ലിംഗവ്യവസ്ഥയായ ഈ ജലപ്രവാഹം അതു മേല്പാട്ടു തിട്ടച്ചു, തിട്ടച്ചു വരുന്നുണ്ട്' അതിന്റെ വായ തുറന്നു വെള്ളം പുറത്തുകുളയാതെ സൂക്ഷിക്കണം. വേഗം വെട്ടു, നാശമെന്നത് എന്തെന്നു കാണാൻ വശമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.

ചാലഗ്രന്ഥ — 'ആവശ്യമുണ്ട്' അദ്ദേഹം കലശലായി മോശം സൂക്ഷിച്ച് കിടക്കുന്നു എന്നു പറയുന്നതാണ് ഞാൻ വന്നത്.

'ആട്ടെ, വേഗത്തിലാട്ടെ വേഗം തീർത്തും കൊണ്ടുവരുന്നിട്ടു പോവാം.'

ചാലഗ്രന്ഥ, പറഞ്ഞ വഴിയിൽ കൂടി പോയപ്പോൾ, ആജലപ്രവാഹം കണ്ടു. വിന്നെ ഇരുപതും അഞ്ചുതെ പ്രകൃതി വിശേഷമല്ലാത്ത പണ്ണശാലയിലുള്ള തിരിച്ചു അവിടെ ഒരു പായയിൽ നാശമെന്നു സൂചന കിടന്നുവന്നു. നാലു പുറത്തുനിന്നും വരുന്നതും അതിൽ കേൾക്കാൻ കേട്ടിരുന്നു എങ്കിലും നാശമെന്ന സൂചനയ്ക്ക് അത് ശ്രദ്ധയോടുകൂടുന്നല്ല. ആരെന്നോ മറ്റൊരാൾ അടുത്തുവന്നു നാശമുണ്ടായില്ല' ആ മോശജലപ്രവാഹത്തെ വെ തീർത്തും കൂടാതെ കൊടുത്തിരിക്കുന്ന പറഞ്ഞു.

‘സൂര്യൻ താഴെത്തന്നെയും താഴെത്തന്നെയും വന്നുവെന്ന് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്.’

നാലാമത്തെ സന്ദർഭം. ‘അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്.’

പത്താമത്തെ സന്ദർഭം. ‘അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്.’

പത്താമത്തെ സന്ദർഭം. ‘അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്. അതുകൊണ്ട് അത് അറിയാൻ ഉള്ളതാണിത്.’

യാണ്. മറ്റു ചിലപ്പോൾ സമൂഹത്തെ ചെറുത്ത ഭാഗ്യമാണി
 യാണ്. ചില സമയം നിങ്ങളെ ഏല്പാഴും കാത്തുനിൽക്കു
 ന്ന കഴിമെടുവാണ്. ദുഷ്ടന്മാർ അദ്ദേഹത്തെ തക്ക വീഡിയോ
 ക്ലിപ്പുകളാണു കോഡുമാനം ചെയ്യുന്ന ഒരു അയക്കത്തോളമായി ക
 ള്ളതാണ്. എന്താൻ മറ്റൊന്നാകരുമെന്നു ഈശ്വരൻ വേ
 മിയാൻ കഴികൂട്ടല്ല സമകാലീനരേ. അതു കേവലം ക
 ലാശമാണ്. മറ്റൊരു കാര്യം കണ്ടാൽ ധർമ്മം കൊണ്ടും നി
 ജ്ഞത മുക്തിദാനം ഇപ്രകാരം നാശനശ്വസ്യം കേൾക്കു
 ന്നതുകൾ നല്ല, സ്വർഗ്ഗങ്ങളാണെന്നു, ശാസ്ത്രീയമായ ഒരു വൃദ്ധവാ
 ങ്കികകൾ നല്ല ഇത്തരം സംസാരിക്കുകയോ, സംഭാവന കൈയെ,
 തക്കിടമകളായ ചെയ്യും. ഏല്പാവശം ഇദ്ദേഹത്തെ അറിവും
 മറ്റൊരു പാമ്പു ഉണ്ടാകുന്നതാണ്

[illegible]

യിലെ വിശേഷവസ്തുക്കളോടു സ്നേഹം കലശലായിട്ടുണ്ട്. ബാലപ്രദമായ ശീതളമാങ്കുരൻ വീളുമ്പോൾ അവർ അചഞ്ചിതാനന്ദം അനുഭവിക്കുന്നു. ഗിരിശിഖരങ്ങളിൽ വച്ചത്രായ്ക്കുന്ന മേഖലങ്ങളും, മോഹനങ്ങളായ കന്യാ ഗണങ്ങളും, ക്ഷീരവണ്ണങ്ങളായ ഖാതിപ്രവാഹങ്ങളും, ശുഭരക്തമായ നദികളും, ദമയന്താടകൂടിയ പക്ഷിപ്പുറങ്ങളും, തങ്ങളെ സന്ധിക്കുന്ന കരുതി അവർ അവയെ ശ്രദ്ധവെച്ചു നോക്കുന്നു. ലേയാടകൾ, പശുക്കൾ, പശുക്കുടാങ്ങൾ എന്നു പത്രമല്ല കൗകുകൾകൂടി അവരെ സന്തോഷത്തോടെ ചുറ്റി നിന്ന് തങ്ങളെ ബന്ധുവെന്ന് പലപ്രകാരത്തിലും കാണിക്കുന്നു. മനുഷ്യർ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നതുപോലെ ഇവരെ അവ ബുദ്ധിമുട്ടിക്കുന്നതുപോലും ഇവർ ഇഷ്ടാനുസരണം അവയെ വിട്ടു പോകുകയും മറ്ററി പല്ല തീർത്തുപത്ര ചെയ്തും മനസ്സുള്ളപ്പോൾ തിരിച്ചു വരികയും ചെയ്യുന്നു. ഈ മട്ടിൽ കഴിച്ചു കൂട്ടുന്നതിലുള്ള രസം 'അറിഞ്ഞവനെയറിയാവു.'

ഹന-ാം അദ്ധ്യായം.

—

'പട്ടലിഴിയാതെത്തന്നെപ്പോലും
കടലകൾക്കല്ലാകയെങ്കിലും' †

നാലായണ സമ്പ്രദായത്തിലെ അഞ്ചിനിഗമത്തിലേക്കു കടന്നുവന്ന ഉടനെ മാമചന്ദ്രൻ ഈ വർത്തമാനം കേൾക്കുക കത്താവിനാ അറിയു പ്പു വേഗം മടങ്ങി. അവൻ മാത്ര മുഴുവനും സമ്പ്രദായത്തെ ശ്രദ്ധിച്ചിരുന്നതുകൊണ്ട്, കലാ വന്ദാപ്പോൾ അവിടെത്തന്നെ ഉണ്ടായിരുന്നു. എന്നാൽ അവൾ മാമചന്ദ്ര

† കണ്ണൻ നമ്പ്യാരെ.

ഒന്നു വളരെ സമയമുള്ളൊരു കാഴ്ചയായിരുന്നു അവർ കണ്ടാൽ വളരെ വെളുത്തുപോയിരുന്നു. എന്നാൽ തന്റെ കസവുള്ള ഊത വസ്ത്രവും മറ്റും കൊണ്ട് അവർക്ക് ധാരാളം സൗകര്യമുണ്ടായിരുന്നു.

അവർ രാമചന്ദ്രന്റെ സമീപം ചെന്നു് ‘അവിടം കഴിഞ്ഞുവെല്ലോ’ എന്നു പറഞ്ഞു. ഇതിന്നു് യാതൊരു സമാധാനം പറയാതെ അവർ മൂന്നു നോക്കിയപ്പോൾ, അവർ വീണ്ടും ഇങ്ങനെ പറഞ്ഞു ‘ഇപ്പോഴേന്റെ ഭൂതൃന്മാർ ബലപ്പെട്ടു പിന്നാലെ ഓടുകയായിരിക്കും. ഞാൻ ഇത്ര വേഗം വരുമെന്നവർ വിചാരിച്ചിട്ടുണ്ടാവല്ല.’

തന്നെ സംസാരിപ്പിച്ചാൽ ഈ സ്ത്രീക്കുള്ള ആഗ്രഹം വിചാരിച്ച രാമചന്ദ്രൻ അല്പം മനോഹസിച്ചു്, അവളെ ചണ്ടു കണ്ടിട്ടുണ്ടെങ്കിലും ഇപ്പോൾ അവർ യാതൊരു ഭാവാഭാസം നടിച്ച് പ്രകാരം ചോദിച്ചു ‘നമ്മൾക്കു കടം ദൂരം ചോദിക്കുന്നു?’

‘വേണ്ട, അങ്ങനെ ഗ്രാമത്തിലോളം ചോദയാൽ മതി. എന്നാൽ നോക്കൂ വളരെ വൈകിപ്പോയി എങ്കിലും നിങ്ങളുടെതുകയെ പേടിയില്ല. ഇതത്രയെ വഴി മനോഹരി കടപ്പാറുണ്ട്. എനിക്ക് നങ്ങളെ ഡിവഗംഗയിൽ വെച്ചു കണ്ട കാഴ്ചയുണ്ട്. എന്നാൽ ഉടുപ്പെപ്പോഴും മാറുന്നതുകൊണ്ട്, ആർക്കും നിങ്ങളെ തിരിച്ചറിവാൻ പ്രയാസം.’

രാമചന്ദ്രൻ (അദ്വൈതാവേശത്തോടെ) ‘അങ്ങനെയൊരു നിമിഷം അറിയാമോ?’

‘സായി യൊന്നും അറിയില്ലെ?’

രാമചന്ദ്രൻ — ‘നിങ്ങൾ സായിയാണോ?’

സാത്താ . ‘അതെ (ഭാരമുള്ളതിലൂടെ) പിന്നെ അതാണെന്നു വാഗ്ദാനം? ഞാൻ അറിയാത്തതാണല്ലോ. നിങ്ങൾ വിചാരിക്കുന്നതിനേക്കാൾ വളരെപ്പരം ഞാൻ നിങ്ങളെ അറി

എന്നാൽ യാതൊന്നും ഭയപ്പെടുക. സായ്ക്ക് സ്ഥായിയുള്ളവരെ ശിക്ഷിച്ച് ഉപദ്രവിക്കുകയല്ല.

രാമചന്ദ്രൻ— 'അങ്ങനെയൊക്കെ പറയുകയാണ്' എന്നു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിയപ്പോൾ നിങ്ങളുടെ അധികാരമെന്നും, അല്ലെ?

സായ്— 'മിണ്ടുക— ആരോടും പറയുക— സ്നേഹിതന്മാരോടും ഞാൻ എല്ലാം ഇന്നു പറയും.'

രാമചന്ദ്രൻ— 'ആദ്യം, ഞാനാണെന്ന് പറയൂ.'

സായ് - (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിച്ച്) 'നിങ്ങൾ നാലുപേർ സന്നദ്ധരായിട്ടുണ്ടെന്ന് രാമചന്ദ്രൻ പറയുന്നു. അല്ലെ? (രാമചന്ദ്രൻ അല്ലെന്നു നട്ടുനീക്കി കണ്ടു ചിരിച്ചു) അതു മറച്ചുവെച്ചാണ് വെളിപ്പെടുത്തിയത്. ഇല്ലെ? നിങ്ങൾക്കല്ലെങ്കിൽ എന്തെങ്കിലും സന്ദർഭമായ കലയെക്കുറിച്ചു വാക്യം പറയുന്നതല്ലേ?

ഈ കേടുപാടുകൾ രാമചന്ദ്രന്റെ ഭാരം പ്രത്യക്ഷമായിട്ടുണ്ടാകും. അദ്ദേഹം ഉടനെ ചെന്നു വെച്ച് അതു സന്തോഷമായി ഇങ്ങനെ പറയുക 'നിങ്ങൾ എത്രത്തോളം ശരിയാണെന്നു, ഞാൻ പറയുന്നില്ല എന്നാൽ നമ്മൾക്കിടയിൽ ശുദ്ധതയുള്ള ഒരു കാര്യം ഉണ്ടെന്ന് കഴിയും, ഇല്ലെ? നിങ്ങളുടെ എതിർപ്പിനെക്കുറിച്ച് നിങ്ങൾക്കു.

സായ്— 'ഉച്ചി, നമ്മുടെ ആദ്യത്തെ കരാർ' അതല്ലെ? ഇപ്പോൾ എന്റെ ഗ്രാമത്തിലെ ഒരു പോലീസ് അധികാരിയുടെ വിശേഷമായ ധർമ്മശാലയിൽ നിങ്ങൾക്കും നിങ്ങളുടെ കൂടെയും ഞാൻ എല്ലാം തെളിയാക്കിയിട്ടുണ്ട്. ഞാൻ കൂലി വേണമെന്നു പറയുകയും നോക്കിയെന്നു സായ്ക്ക് ബോധ്യം വന്നതുകൊണ്ട്, അദ്ദേഹം തന്റെ സഹജമായ ബുദ്ധിമുട്ടുകൾക്കു കാരണം പറയും. വിശദമായി വിവരിക്കുന്നതിനായിട്ടാണ് 'നിങ്ങൾ ക്ഷമപ്രദമായിത്തീരുകയല്ലേ?'

മാലാളൻ — ‘പണ്ടെ ഉണ്ടായിരുന്നതും മതി, ഇല്ലാതിരുന്നതും മതി’ എന്നു പ്രകാരം സൂക്ഷ്മ മനസ്സിലാക്കാൻ പ്രയാസമായ വിധം ഉത്തരം പറഞ്ഞ് തന്റെ മനസ്സു സായി ആടിത്തരികെന്ന് എന്ന് വെളുവായി അറഞ്ഞുകൊണ്ട് അമ്പലം തോക്കിച്ചിരിച്ചു.

സായി — (ഉന്മേഷത്തോടെയും ശരിയെന്നു മാലാളന്റെ വാക്കുകൾ കൊണ്ടിന്നു സന്തോഷിച്ചു, വാക്കുപോയി) ‘നിങ്ങൾക്കു പറ്റും ആ ബലികയ്യെടുക്കു മനസ്സു വെട്ടിപ്പോയി? അവളുടെ കിടപ്പുമായ അപ്പൻ അവളെ വെളി കിട്ടി കൊടുത്തു കളഞ്ഞത് ഇന്നും മറന്നിട്ടില്ലേ?’

മാലാളൻ — അവർ വിചാരമുപോലെ കോവിക്കാത്തു ചിരിച്ചു) ‘നിങ്ങൾ എന്നൊരുതരം താണ്’ കല്യാണം കഴിഞ്ഞാൽ ചിറ്റന്ന കിട്ടിപ്പോയി? അറഞ്ഞുകൊടുക്കുക? അവർ സൗഖ്യമായിരിക്കട്ടെ! ലോകം മുഴുവൻ തന്നെത്തന്നെ അറഞ്ഞുകൊടുക്കുക! ഭാഗ്യവാൻ വെളിപ്പെടുത്തി, നിങ്ങളിൽനിന്നു അറഞ്ഞുകൊടുക്കുക നിങ്ങളുടെ പാപത്തെ എന്തിനൊട്ടും സെലിപ്പു അവർ തങ്ങളെ ചാർച്ച അറിയില്ല’

‘നിങ്ങൾ എന്നിട്ടും അവളുടെ പറ്റും നടക്കുന്നുണ്ടല്ലോ, എന്നു പറഞ്ഞു. സായി തന്റെ ഉൽക്കണ്ഠ മറപ്പാനായി ഉറക്കെച്ചിരിച്ചു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ ഈ ചോദ്യം ആദ്യത്തേതിനെ ആസ്പദമാക്കി ചോദിച്ചതായതുകൊണ്ട് ഭേദപരമായ വെളി മാലാളന്റെ, മാലാളന്റെ പറ്റും വേറെ കണ്ടെത്താൻ കലശലായ കിട്ടി നടക്കുന്നത് കണ്ടെത്താൻ സായിക്ക് തോന്നിയിരുന്നു. എന്തുകൊണ്ട് പറ്റും തന്റെ ശരിയായിത്തന്നെ എന്നറിയാനായ അവർ മാലാളന്റെ സൂക്ഷ്മ മനസ്സിൽ അവളുടെ ചോദ്യം കേട്ടു മാലാളൻ വളരെ ഉറപ്പുവശമായി അവളുടെ ചിറ്റി അവനെ കേൾക്കും അസൂയാർജ്ജനമായി മാലാളൻ മുറിയ്ക്കുന്നത് തന്നെ

യോഹന്നാ 'സാലൂ' കടച്ചു, അവർക്കിനിന്നു വാവാൻ സഹതപകർപ്പുവെച്ചു. എന്നു വിചാരിച്ചു വന്നപ്പോൾ, അവരെ നോക്കി കറുപ്പു കൊമ്പായ് നിന്നതൽപ്പരണ ശബ്ദമായി അയാളെ പാഞ്ഞു. 'നമ്മൾക്കു സ്കൂൾ അങ്ങനെയെ സ്ഥിതി ചെയ്തല്ലോ അയാൾക്കുണ്ടല്ലോ ഇതരമേറ്റം പാത്രം ഒരു കലശ നീക്കുവാലോദ്ധയമാണ്' അവരുടെ അപ്പൻ ൧൭ പൂർവ്വം പിന്നെ കൈകൊണ്ടു 'അയാണു' വായാടനായ സായി എന്തെല്ലാം പറയുമോ എന്നു വിചാരിച്ചു അവർ വല്ലാത്ത കോപത്തോടെ അവിന്നു ഭൂമിസ്ഥലത്തു വെച്ചുണ്ടായ ആ നല്ലൊരു സഹിതി ഉപയോഗിക്കുന്നവരെ ഉപോക്തവും പ്രധാനമായോന്നു വല്ല.

സായ - (അത്രയും നടുക്കൂട്ടി) 'കൊണ്ടാ! അങ്ങനെയോ! (ഓരോ മന്ത്രാർത്ഥ ഭൂമിഭാവം കണ്ട്, ആരംഭം) കണ്ടു കിട്ടിയെന്നു കല്പം അയാൾക്കു ഏതൊരു ഗ്രാമത്തിൽ താമസം ചെയ്തു. ആരെ, കലശ എന്തൊരു കയ്യിലാണെന്നല്ലല്ലോ. പണ്ടെ ഞാൻ പ്രവൃത്തിക്കുന്നത് എന്താണെന്നു എനിക്ക് വെറുപ്പായി അയാൾക്കും (അദ്വൈതം അങ്ങനെയ്ത പരമം, പ്രകാശം) വരു, നവ സാക്ഷരണം' മുമ്പെങ്ങ, അങ്ങനെയെ ഗ്രാമത്തിൽ താമസം ചെയ്താൻ ആസാധ്യവിന്നു വിരോധമായൊന്നാണു പാത്രം ചെയ്ത അവരുടെ ചില ചരിച്ചകാലം ഞാൻ അറിയട്ടെ അങ്ങനെയുള്ള ഞാൻ വി. രാഗം പഠിപ്പാനായി ഭൂമിസ്ഥലത്തു ചെന്ന സ്കൂൾക്കുവെച്ചു അവിടെ കലാപോലെ അയാൾ യോഗ്യരായ മറ്റൊരാൾക്കുവെച്ചു അവരുടെ വന്നു മുന്നേ മറ്റൊരാൾക്കു പാടുന്നതും കേട്ടിരുന്നു സ്രീകൃഷ്ണൻ അങ്ങനെയ്ത ഒരു വിദ്യാലയം കഴിഞ്ഞപ്പോഴാണ് ഞാൻ എല്ലാത്തരം വിദ്യാലയം വെച്ചുവെച്ചു ഉപോക്തവെന്നാണ്'

ഓരോന്നും ഈ വിദ്യാലയങ്ങളായ അംഗ കാരങ്ങളെ കേട്ടപ്പോൾ ഉണ്ടായതുകൊണ്ട് മനസ്സിൽ പരമമായി എന്തായാലും ഏവൻ അവരുടെ സഹായിപ്പിക്കുവാൻ വേണ്ടി ആ ഗ്രാമത്തിൽ

ൽ താസകൂടാതെ മറ്റൊരു ഏതു സ്വകാര്യത, ഏതു കരാറിലാ
 ഓടിക്കുന്ന സാധനങ്ങൾ ശക്തമായ ഒരു കരാറിലാ
 ഏതു

• • • • •

[illegible]

സംഗ്രഹിക്കുകയും ചെയ്തു. 'എന്ത് കഷ്ടമാണ്! ശാസ്ത്രീയ ഓട്ടം ചെയ്താൽ വാതിൽ എല്ലായ്പ്പോഴും ഓടുകയുണ്ടാകും'

[illegible][illegible]

സാധുക്കൾക്കു ബലമുദിച്ചതോത്തൊഴെത്ര കാര്യമാണ്. അവർ ആവശ്യമില്ലെന്നും വാങ്ങിക്കൊള്ളരുത്. ഉദാഹരണമായി അവർക്കുവേണ്ടിയില്ലെന്നാണ്. ഓരോ പരമേശ്വരൻ ഒരു വധവ കൃഷ്ണിയിൽ ചെന്നു. 'സധു ഗുണധർമ്മങ്ങൾ അവയോടു ചേർക്കുന്നതിന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ, 'ഓ, അവർക്കില്ലാത്തവ എന്തൊരു ദൈവമുണ്ട്?' എന്നു ചോദിക്കുമ്പോൾ, 'മുഖാവകാശം' അവർക്കു തപസ്സി കീഴ്ത്തുന്നതിനായി. അവർ എന്തായാലും പണി നഷ്ടപ്പെടുത്തരുത്. ചോദിക്കുന്ന പരമേശ്വരൻ.

മലയ്ക്കു ചാരികൊണ്ടിരുന്ന മോശിമിഴുടെ ശബ്ദം — 'പണി നഷ്ടമായല്ലോ? അവർ ഒരു പൊത്തിനെപ്പോലെ പണിയെടുക്കുന്നു എന്നാണല്ലോ കേൾക്കുന്നത്. എന്താ ഈ പരമേശ്വരന്തിന്നു പക്ഷെ അവർക്കു പണിയെടുക്കരുത്. ഉണ്ടായാൽ എത്ര നന്നു!'

ഒരു സാധുഗാമി (പെട്ടെന്നു) 'എന്ത്? നിങ്ങൾ ഗണേശ പണ്ഡിതനെപ്പറ്റി കേട്ടില്ലെ സാധിതരുടെ വീട്ടിൽ അവരുടെ പേര് ഉണ്ടാകുമെന്നു ചൊല്ലുന്നുണ്ടത്രെ.'

മലയുടെ വൃദ്ധനായ ശബ്ദം — (പൂവും വെറിലും ചോദിച്ചു കൊണ്ട്) 'മറ്റൊരാളായതല്ല. ഇതെല്ലാം അവരുടെ പണയമാണെന്നാണ്. വരുമാനം അവരുടെയൊക്കെ മരുന്നതും കൂടിക്കാഴ്ച കഴിപ്പിക്കുന്നതും. ഗാഢമായ കണ്ണും ചെങ്കിട്ടമുണ്ടല്ലോ സാധുക്കൾ. ഇപ്പോഴിവായില്ലാത്തതു നന്നായി. അവർക്കു ഇനി കണ്ണുശ്ശാശ്ശാശ്ശാ പണിയെടുത്തു കഴിഞ്ഞു മുറിയേണ്ട. മരം ഇപ്പോൾ അഗ്നിയിൽനിന്നുള്ള ആകുലം കലശലാകുമ്പോൾ അത്. കൂടെയൊക്കെ വായില്ലെന്നു അറിയണം.'

ഒരു വധവ — (ദീപശാലയോടെ) 'ഇല്ല പ്രസവം കഴിഞ്ഞതാവട്ടെ ഇവിടെത്തന്നെ താഴെപ്പോകുവാറാണ്' തീച്ചയായാ മരിക്കുന്നത്. കാരണം, ചെറുപ്രാണി, തന്റെ

കുല്ല, ഏതും ദേവം പറയാൻ മിക്കിപ്പോഴും പോയാലോ
 ന്നതിലൂടെ, സായമുടേ ആകാശം കൊണ്ടും ഗ
 ന്നേന്നു വേണമെന്നു വെച്ചുട്ടുള്ള മറ്റൊരു കവിതകൊണ്ടും
 അവർ നന്നെ ബുദ്ധിമുട്ടും സാധുവിനാടു ദൈവത്തോന്നും.
 ഇതുവരെ അദ്ധ്വാനം ചെയ്ത കൃത്യകളാണു് ചൊല്ലിപ്പി
 'ഇങ്ങനെയാണ്' അവർ തങ്ങളുടെ ഭാഗ്യമാധി വരുത്തുന്ന
 ന്ന 'എന്നു പറഞ്ഞു വെക്കുന്ന വന്ന ചാർലി, അധിക
 പ്രകാരം കണ്ടുപിടിച്ചു, വരുത്തലേലം വിന്നാ
 ണം മാറി

ചാർലിയുടെ ശബ്ദം (കോലിപ്പി). 'അവർ ഇങ്ങനെ വ
 യെന്നു' എന്നുപറഞ്ഞുവന്നു അവർക്കു മറ്റൊരു പ്ര
 അവർ പറഞ്ഞു വന്ന കേട്ടു വരികയാണ്' 'ചാർലി
 ന്നത്തുവന്നുപോലും അവിടെ വെച്ചു, കർത്തവ്യം പാ
 ത്രം വെച്ചു ചെല്ലുണ്ടാക്കി, ആവശ്യം നൂറുവണ്ണം കേൾ
 കേൾക്കുവാനും അങ്ങനെയു് പറഞ്ഞുപോയി

അവരുടെ ശബ്ദം പറഞ്ഞുവന്നു മേൽ അങ്ങനെയേ
 കേൾക്കുക ആയാതോയ് വന്ന നിമിത്തം എല്ലാവരും ആസ്പ്രീ
 യെ അഭിനന്ദിക്കുകയും ചാർലിയുടെ ശബ്ദം കൈ വെട്ടിയു ത
 ത്തെപ്പോലെയോ വെച്ചുകയും ചെയ്തു ഇപ്പോൾ 'ഇ
 ന്ന ലക്ഷ്യം ദൈവ നന്മോടു പ്രസാദിച്ചു കൂടും' 'എന്നു ചാർ
 ണാണ് ഇന്നു നൂറുവണ്ണം' 'എന്നു ചാർലിയാണോ ചാർ
 ണം വന്നത്' 'എന്നിങ്ങനെ എല്ലാവരും പറഞ്ഞുവന്നു.
 കരച്ചുകഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ അവരെല്ലാവരും കലണ്ടറുനി
 ലാഭം വെച്ചുവന്നു' ആസ്പ്രീ സംഭവമായ, ഇങ്ങനെ സ
 മാധാനം പറഞ്ഞു. 'അവർ അപ്പോൾ ൧൯൧൨൧൩ ജനുവരി
 ന്നിപ്പോൾ കൊണ്ടുവന്നതായി ഇപ്പോൾ വേണ്ട, എന്താ
 യാലും അതിൽ അവർക്കുണ്ടാകുന്ന വരുത വെച്ചു അവർ
 ടെ ഉണ്ടാകുന്ന പലതുകൾക്കാണ്' അവരുടെ വിദ്യാഭ്യാസവും
 ഗണിതം, ഭൂ ഭാഷയും കണ്ടു, ഇനി അവർ മടക്കി വരുത്തി

ജനാൽ വേണ്ടില്ലെന്നാണോ? എന്തു കാരണം? അവർ
 മറുത്തുവെച്ചോടെയെന്നു ചില വല്ലവർയും ഉപകാരം വേ
 ണമെങ്കിൽ അവർക്കു യാതൊരു പ്രവൃത്തിയും അറിഞ്ഞുകൂട
 ചിത്ത പറയുമ്പോൾ കുറേ സമ്മതിപ്പൂ, ചേലാൽ ഭേദമായി
 ചെയ്യാമെന്നു പറയുന്നതല്ലാതെ, മറുത്തുവെച്ചോടെ, പിന്നെ
 തെളയാ, മുതിച്ചിലോടയാ, കേട്ടു നല്ലിട്ടു. ചിലപ്പോൾ ക
 ട്ടുകൂടെ ശങ്കാമിക്കണമു, അതല്ലാതെ നിവൃത്തിയില്ല.

ഒരു തടിച്ച സ്ത്രീ (വെച്ചിറ യോടെ 'ശര, പറഞ്ഞതു മറുപ്പി
 ലായി 'വടക്കുള്ള ഏറ്റവും വഴതിറിയയിൽ പാൽ എന്ന വ
 ശേഷാല്പാദപാത്രം' അത് അവർക്ക് അറഞ്ഞുകൂട;
 അല്ലെ? ഹാ! ഹാ! ഹാ! അതുകൊണ്ട് അവർ ഗണേശവ
 സ്ഥിതനായോ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരുന്നവരെ അല്പം നോക്കി
 താമസിക്കൂ, അല്ലെ?'

മാഗീതമീയുടെ ശബ്ദം — 'അവർക്ക് ചോദാൻ ബാലാപ്പാ
 ണമാവില്ലാത്തും, ഉദ്ധ്വം?

കാലയുടെ ശബ്ദം (സംഭാഷണ സംഗതി മാറീട്ട്), — 'എന്നു മാ
 വില്ല ഭീമ കിണറിൽ വീണതു കേട്ടല്ലെ? എന്തു പറയ
 യായിരുന്നു! ഞാൻ ഇപ്പോഴവേണ്ടു വേണ ഉള്ള കാര്യം, അ
 വർക്ക് തല്ല കിട്ടാതെ നില്പാനായി അവരുടെ പട്ടാഭയോ കോ
 ണുപോയ ചിങ്ങം'

ഏല്ലാവരും ഉടീ കയീട്ട് 'അവളെത്തു വിട്ടുയിയാണെ
 നെ ചെയ്യാൻ'

കാലയുടെ ശബ്ദം — 'ഭീമയുടെ വൃദ്ധനായ ശബ്ദം വളരെ കോ
 വിച്ചിരിക്കുന്നു. അവളുടെ മേലാലാലയോ മറ്റൊരു കിട
 ണമെന്നു വിചാരിച്ചു, അതെങ്ങ അതു കേട്ടു കേൾപ്പാവാ
 യി മകനെ 'പറഞ്ഞു ചിട്ടിട്ടു' മകൻ, എന്ത് വി
 ട്ടായിത്? അതുകൊണ്ടു വാക്കു കൊടുപ്പാൻ' എന്നെന്നു വെച്ചാ
 ല് അതെന്നു ചില പേർ, അവർ കൊടുത്തല്ല ഭീമ കൊടു
 ക്കില്ലെന്നു പറഞ്ഞു പാടി, അവർക്കു മാത്രം ചിത്തം ചിത്തം

൧൪-ാം അദ്ധ്യായം.

പുരുഷാരുഹി : —

“ നീ ഇതുവരെയും അറിഞ്ഞിട്ടുള്ളതീശരിക്കൽക്കൽ ചിലതെല്ലാം
അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നതോൾ നമുക്കായിരിക്കുന്നു
കുറ്റിർ മുംമുക്കുണ്ടു നമുക്കായിട്ടുണ്ട്. മറ്റേതൊരും . . . ”

‘ അപ്പോ! അപ്പോ! കാൻ’ അതി ശീതളമായ വീടുന്നു.
ചന്ദ്രനാഭിച്ചയന്നിരിക്കുന്നു. ആ ലലിതയെക്കുറിച്ച് നല്ലൊരു കൂ
ത പാറകളും അങ്ങപ്പറ്റത്തെ ചന്ദ്രികാമയമായ ലെതാന
വും നമ്മൾ കാണുന്നില്ല! ഓ! എല്ലാം എത്ര വെളിച്ച
മെന്നോരങ്ങുമായിരിക്കുന്നു! ’

കുലയായിരുന്നു ഇപ്രകാരം പുറത്തു തിണ്ണയിൽ ദീനത
യോടെ കിടന്നിരുന്ന തന്റെ അടുത്തു വന്നെത്തിയത്.
അപ്പോഴാണ് അപ്പോ ആശ്വാസമുണ്ടായിരുന്നു എങ്കിലും ശ
കരായുടേയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല ശിവഗംഗയിൽനിന്നു വന്നിട്ടു
ണ്ടായിരുന്നു അവളുടെ ശല്യം മറ്റൊരു കത്തി വെക്കുവാൻ ഉ
ത്സാഹിക്കുകയായിരുന്നു. അപ്പോൾ സീതാ അവളല്ലാതെ ക
റാതും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല ഇങ്ങനെ ഇറക്കുമതിയായ അവൾ
ക്ക് പുസ്തകങ്ങളെപ്പോലെ ഹൃദയം പലതന്നെ പരിപൂർണ്ണമാ
ണ്ണാനായി കേട്ടു പരിചയമുള്ള നദികളുടെ കളകളു ശബ്ദം, പ
രോഹിതം ശാന്തമായി ചലിക്കുന്ന വൃദ്ധ സമുദായം, വേഗ
ത്തിൽ വീഴുന്ന മാതൃകയുടെ ഉറക്കാരംബം എന്നിവ എല്ലാ
കൂടി കുലയുടെ മനസ്സിൽ അവൾ സ്നേഹിച്ച പുസ്തകങ്ങളെ
പോലെതന്നെ കാണപ്പെടുന്നതി അപ്പോൾ തോളിൽ ശിഷ്യം
വെച്ചു ഇരുന്നപ്പോൾ അവൾക്ക് വീണ്ടും ശൈശവ ശൈശവ
പ്പോലെയെന്നു. ‘ ഓ, അപ്പോ! അപ്പോ! പരിഭവമുണ്ടായ
പ്പോൾ, എന്നിന്ന് ലോകിക വിഷയങ്ങളെപ്പറ്റി എത്ര കറുപ്പാ
ത്രയും അറിയുമായിരുന്നുള്ളൂ, പിന്നെയും എത്ര പഠിച്ചുനോ

[illegible]

എന്തായാലും ഒരു ചെറിയ കമ്പിയിൽ ഒരു കോട്ടയുമൊന്നു വിചാരിച്ചാൽ കിട്ടുമോ? ഈ ചന്ദ്രകാന്തി താൽക്കർ ശാലകളും വെള്ളാടങ്ങളും മുക്കി, നട്ടവയുള്ള കോട്ടയെഴുത്തു ഉറക്കിയ സൂപ്പ്, ചോരലയറക്കി, പ്രകാശിക്കുന്ന എന്തെ വിചാരിച്ചു. ആ കോട്ടയുടെ ചുറ്റും വഴക്കമുള്ള തെങ്ങും വൃക്ഷങ്ങൾക്കുമായ പ്രയത്നം മേൽക്കയറ്റം ഇടൻ സ്ഥിരപ്പെടുന്നതും വിചാരിച്ചു. അവയെന്തെന്നതായെന്നു ന്നന്റെ അമ്മയുടെ പാപ്പിനും. ഇതിനെപ്പറ്റിയ കവിയിലായെന്നു തോർ അക്കാലം കഴിഞ്ഞ് ആരോടൊരാൾ അമ്മയെക്കുറിച്ച് ഉയർന്നു വെള്ളാടത്തു ചെൽ നടക്കുന്നതു തോർ കണ്ടു. അത് ഒരു ഉയർന്ന അതിവേഗമായ സ്പീഡെന്തെ മണ്ണിലായപ്പോൾ, ആ കോട്ടയെ കണ്ടു കണ്ടു വെള്ളാടത്തായെന്നു തോർ ശക്തിയുപയോഗിച്ച് അല്പനേരം അവയുടെ സാക്ഷാത്കാരം ആ പ്രയത്നം ആകാശാശ്വത്തേക്ക് ഉയർത്തിയെന്നു. പിന്നെ അവൾ അമ്മയെ നിയന്ത്രിച്ചെന്നാൽ കോട്ടയ്ക്കും കാട്ടും, ചോരയിൽ തോർ ഇതു മൂലം നിന്നു കണ്ടു ഉടനെത്തന്നെ ആ കമ്പിയിൽ അമ്മയുള്ള ഗ്രാമത്തിലേക്കു തിരിച്ചു നട്ടെന്നു. പക്ഷെ അവിടെ വെച്ചു ഒരു കോട്ടയ്ക്ക് കോട്ടയെഴുത്തും, വൃക്ഷങ്ങളായും ചോരയെഴുത്തായതും ചോരയെഴുത്തും വെള്ളാടത്തും കൂടി താൽക്കർക്കു ഒരു മേൽക്കയറ്റം മേൽക്കയറ്റം കൂടി തോർ കേട്ടു. ആ സൂപ്പ് അതിന്റെ സ്വഭാവവും എളുപ്പം സോഴ്സെന്തും പെട്ടെന്നു അവയുടെ ഏതെങ്കിലും വെള്ളം പെട്ടെന്നു കോട്ടയ്ക്ക് സന്തോഷമുണ്ടായെന്നു. ആ സ്പീ എന്റെ അമ്മയുടെ അമ്മയെഴുത്തു എന്ന് എന്ന് അമ്മയെഴുത്തും, തോർ അവയെഴുത്തു താൽക്കർ ഉറപ്പും. ആ അമ്മയെഴുത്തും നട്ടു വെള്ളാടത്തും പ്രത്യേക സമയങ്ങളായിത്തന്നെത്തന്നെ ആരും അവയെ കാണാൻ കഴിയാതെയിരുന്നെല്ല. അവയെ പുണ്യസ്ഥലങ്ങളെന്നു തോർ വിളിക്കാൻ പറ്റും വെള്ളാടത്തും എന്റെ എളുപ്പമായതും പ്രാവീണ്യം കലർത്താൻ അവയെ ഉയർന്നു വെള്ളാടത്തും കോട്ടയെ

തോട്ട തരിശുമാറ്റം, ഭൂമിയിൽ ഒരു ഭാഗം കണ്ടു കിട്ടി-
 ന്നു ചുറ്റും ധാരാളമായതായ ഒരു കമ്പോളത്തിൽ ചെലുത്തു വ
 ഹിച്ചുകൊണ്ട് മനോഹരതയ്ക്ക് വീശി നവ വസ്ത്രങ്ങൾ കൊണ്ടു
 കണ്ടിയെടുത്ത ആദ്യത്തെ സമുദായത്തിന്റെ സാഹചര്യങ്ങൾ
 അന്നുനാൾക്കുണ്ടെ വെച്ചു നിശ്ചയിച്ചോടെ അന്നു
 ള്ള നാൾകൾ ഉണ്ടായിരുന്ന ധൂപചാരത്തോടു കൂടി
 അത് അതിന്റെ ചുറ്റുമുള്ള ഒരു ചുറ്റുമുള്ള ഒരു സമ്പ്രദ
 സിദ്ധിയിൽ സ്ഥിരം നിന്നതായ ഒരു കമ്പോളം കണ്ടു അത്
 വെല്ലാക്കുളിപ്പിച്ചതായി അന്നും ചെലുത്തു വെക്കുകാ
 രാണ്, അവരുടെ കമ്പോളത്തിൽ അന്നും വെല്ലാക്കുളി
 പ്പിച്ചുകൂടി എന്നിങ്ങനെയും അവർ, സമ്പ്രദായത്തിൽ നിന്ന്
 തെളിഞ്ഞു കൂട്ടാനിരുന്നെല്ലാത്തേന്നി അത്, അന്നും
 അന്നുമായ ഒരു പ്രാപതി അവർക്കുണ്ടായി എന്ന് ചോദി
 പ്പിയ്ക്കും, അവർ മുഖം താഴ്ന്നു 'അവർ നമ്മുടെ അന്നുമായ
 യോ? അവർക്കുണ്ടാകാതെല്ലാ' എന്നു ചോദിച്ചതായ ഒരു
 വെല്ലാക്കുളി ചിന്നുന്ന അത് 'നി ആരാണ്?' എന്നു ചോദിച്ചതി
 ന് 'അത് അവർ—, അല്ല ചെല്ലാക്കുളി' എന്നു സാധാ
 നം വെല്ലാക്കുളി അവർ, ഒരു വെല്ലാക്കുളി സംസാരം ചെല്ലാക്കുളി
 ന്നു വെല്ലാക്കുളി യെല്ലാക്കുളി വെല്ലാക്കുളി വെല്ലാക്കുളി ചോ
 യി വെല്ലാക്കുളി കണ്ടു അത് ചെല്ലാക്കുളി വെല്ലാക്കുളി ക
 ണ്ടത് കണ്ടു അന്നുനാൾകൾ വെല്ലാക്കുളി വെല്ലാക്കുളി വെ
 ന്നതായ ഒരു പ്രാപതി അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു അവർക്കുണ്ടാ
 ന്നതായ എന്നാൽ അത്, പ്രാപതിയിൽനിന്നു സിദ്ധിച്ച
 അതിൽ ഒരു വീട്കൊണ്ട് അവർ കെട്ടിത്തറയ്ക്കുകയും, അവർ
 കണ്ടു വെല്ലാക്കുളി അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു അവർക്കുണ്ടാ
 ചിതാവായ സമ്പ്രദായത്തിൽ വെല്ലാക്കുളി വെല്ലാക്കുളി
 കാതിൽനിന്നുകൊണ്ട്, അവർക്കു കണ്ടു നെ കണ്ടു വെല്ലാക്കുളി
 വെല്ലാക്കുളി സിദ്ധിച്ചതായ പ്രാപതി അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു
 ചു, എന്നു അവർക്കുണ്ടായിരുന്നു കണ്ടു വെല്ലാക്കുളി വെല്ലാക്കുളി

[illegible]

1. നാലാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 2. പത്താം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 3. പന്ത്രണ്ടാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 4. പതിനേഴാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 5. പതിനെട്ടാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 6. പതിനേഴാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 7. പതിനെട്ടാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 8. പതിനേഴാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 9. പതിനെട്ടാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും. 10. പതിനേഴാം തരത്തിൽ പഠിക്കുന്നവർക്ക് പ്രവേശനം ഉണ്ടാകാൻ സാധിക്കും.

തെലുഗും മിഷ്ണറിയും തമ്മിൽ നടന്നുവന്ന ചർച്ചകൾ വളരെ പഴയതാണ്. ക്രൈസ്തവ മിഷ്ണറികൾ വന്നുവെങ്കിലും തെലുഗു ഭാഷയിൽ എഴുതാൻ കഴിയാത്തതിനാലാണ് മലയാളം ഭാഷയിൽ എഴുതാൻ തുടങ്ങിയത്. ഇതാണ് മലയാളം ഭാഷയിൽ എഴുതാൻ തുടങ്ങിയത്. ഇതാണ് മലയാളം ഭാഷയിൽ എഴുതാൻ തുടങ്ങിയത്.

[illegible]

മാലയാളത്തിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർ ഏകദേശം അറുപതിനേഴു ശതമാനം വരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർ മാറ്റിപ്പറയുന്നതുകൊണ്ട് പ്രാചീനഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു ചില തിരുത്തലുകൾ ചെയ്തു. ലക്ഷിക്കാട്ടുവാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അങ്ങനെയൊരു പുസ്തകം വെട്ടിയെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽ ചിലതു മാറ്റം വരുത്തിയതും ചിലതു പുതിയതും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ചിലതു മാറ്റം വരുത്തിയതും ചിലതു പുതിയതും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ചിലതു മാറ്റം വരുത്തിയതും ചിലതു പുതിയതും ഉണ്ടായിരുന്നു.

ഏകദേശം അറുപതിനേഴു ശതമാനം വരെ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർ മാറ്റിപ്പറയുന്നതുകൊണ്ട് പ്രാചീനഗ്രന്ഥങ്ങളിൽനിന്നു ചില തിരുത്തലുകൾ ചെയ്തു. ലക്ഷിക്കാട്ടുവാൻ എനിക്ക് കഴിഞ്ഞിരുന്നു. അങ്ങനെയൊരു പുസ്തകം വെട്ടിയെടുക്കുകയും ചെയ്തു. അതിൽ ചിലതു മാറ്റം വരുത്തിയതും ചിലതു പുതിയതും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ചിലതു മാറ്റം വരുത്തിയതും ചിലതു പുതിയതും ഉണ്ടായിരുന്നു. അതിൽ ചിലതു മാറ്റം വരുത്തിയതും ചിലതു പുതിയതും ഉണ്ടായിരുന്നു.

അ ഏതൊരു കൂടെ ഇരുന്ന സ്ത്രീകൾ സാധാരണ വായിക്കാത്ത ഗ്രന്ഥങ്ങൾ അതി വസ്തുതയ്ക്കോടെ വായിക്കുകയും പ്രയാസ സന്ദർഭങ്ങൾ പ്രാബല്യമായിത്തീർന്നപ്പോൾ വളരെ സന്തോഷത്തോടെ ചർച്ചയും ചെയ്തിരുന്നു. അങ്ങനെയുള്ള അഭിപ്രായങ്ങൾ യാതൊരു അർത്ഥവുമില്ലാത്തവയായിത്തീർന്നു. അതുകൊണ്ട് ഗ്രാമം ശക്തി വെച്ചപ്പോൾ, ഏതൊരു ജനതയെക്കൂടി വെച്ചു. ആ അനാഥം അറിയാതെയാണ് കാഴ്ചക്കാരെ ഇരിക്കെ ഞാൻ കാട്ടും ചലയും കേൾക്കുന്നതുകൊണ്ട് വല്ല അർത്ഥവുമുണ്ടാകും. അവർക്കായിരുന്നു അങ്ങനെയുള്ള അനുഭവങ്ങൾ അധികം ഉണ്ടായെന്നത്. എന്നാൽ, കഷ്ടം! അങ്ങനെയുള്ള ഭാഗ്യമെത്രേവേണം. അവസാനം 'പ്രിയൻ' അമ്മ ഏതൊരു എന്തുവയെന്നു ഞാൻ വല്ലവണ്ണം വെച്ചു. അമ്മയെ ഒരേയൊരു എന്നിൽ നിന്നു കൊണ്ടുവെച്ചു. മേൽക്കൂപ്പം അമ്മയുടെ നോട്ടത്തിലുണ്ടായിരുന്ന സന്തോഷവും അവർക്കിടയിൽക്കൂടി ഉണ്ടായിരുന്ന വെളിച്ചം കേൾക്കുന്നവർക്കു നീ സാധാരണയിലധികം അമ്മയുടെ മുമ്പായിരുന്നു. എന്നാൽ കഷ്ടത സംഭവങ്ങൾ ഉണ്ടായപ്പോൾ ആ സ്ത്രീ ഏതുവേലയോ അറിയാതെ അപ്പോൾ ഞാൻ കേൾക്കുന്ന വികാരങ്ങളാൽ സങ്കീർണ്ണമായ വസ്തുതയിൽ അതിക്രമിക്കപ്പെട്ടു.

കമല (ആരെയോടെ) — 'ശരി, അപ്പോൾ ശരി' മുമ്പാകെത്തന്നെ പറ്റി എന്താണ്? പറയൂ.

നാലാമത്തെ സന്ദർഭം — 'എന്താണ് കട്ടി, അതിനെപ്പറ്റി എന്താണ് അറിയാത്തത്?'

കമല — 'അപ്പോൾ ഞാൻ മുൻപാണുണ്ടായിരുന്ന അറിയിപ്പോടെ ഉണ്ടാകും. ഞാൻ അവിടെനിന്നുള്ളതും കേൾക്കുന്നതും കേൾക്കുന്നതും എന്തെങ്കിലും വെളിച്ചം വെളിച്ചം അപ്പോൾ ആരെ ഏതൊരു കേൾക്കുന്നതും എന്തിൽ അറിയാതെ പിടിച്ചു കേൾക്കുന്നത് വെളിച്ചം ഉണ്ടെന്നു സ്ത്രീയായിരുന്നു; അതു ഞാൻ കേൾക്കുന്ന അവിടെ ഉണ്ടെന്നല്ലെന്ന് വെളിച്ചം കേൾക്കുന്നതും

ചോലെ എന്നും അത്ര വ്യക്തമാവിടുന്നു. അപ്പോൾ ഗണ്ഡാ കേട്ടുകൊണ്ടു തോന്നാത്തപ്പോൾ ഞാൻ ഉടനെ വിരമിക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.

നാരായണസ്വാമി— ‘ഉദ്ധ്വാ കട്ട?’ എന്നു ചോദിച്ചപ്പോൾ അടുത്ത നിമിശം പണ്ടത്തെപ്പോലെ തോന്നുവീണ്ടും ‘നന്നം’ കാണിച്ചില്ലേ?’

കാലം— ‘ഇല്ല, അപ്പോ! ഞാൻ ഒരു കൈ മാത്രമേ കണ്ടുള്ളൂ’

നാരായണസ്വാമി— ‘ആ അഗാധ ജലത്തിൽ വെണ്മണിപ്പാൽ നന്നെ കെട്ടിപ്പിട്ന നന്നാ അമ്മയായിരുന്നു. ഞങ്ങൾ അപ്പോൾ വല്ലാത്ത ഭയപ്പെട്ടു. ഞങ്ങൾ കൂട്ടത്തോടൊന്നിച്ച് അപ്പോൾ യാത്രയായിരുന്നു. അന്നു വൈകുന്നേരം ആര്യപിള്ളാൽ പാതപങ്കിടുന്നിന്ന് മരണമെന്നുവരുന്ന ആ മോഹം നിന്റെ അമ്മയെ നശിപ്പിച്ചു. ഭീനം കലശലായപ്പോൾ അവൾ ‘അപ്പോ! റീങ്ങടെ ഏകസന്താനവും കൂടി മരിച്ചുവെന്ന് ചൊല്ലും! അമ്മയെപ്പറ്റിപ്പറക്കും’ എന്നെന്നേക്കാൾ പറഞ്ഞത് എനിക്കിപ്പോഴും നല്ല കാലമുണ്ട്. ഞങ്ങളെ സഹായിപ്പാൻ യാതൊരുത്തരും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. മരണശിക്ഷ നിന്നത് കരഞ്ഞതന്നെ. ചുറ്റുമുണ്ടായതന്നെ ഭയങ്കരമായ മരണശിക്ഷയായിരുന്നു. കറുപ്പൻ കൂട്ടമായിരുന്നു. മരിക്കുമ്പോൾ നിന്റെ അമ്മയെ സാക്ഷ്യം കണ്ടു. മറ്റൊരു കഥയൊന്നും കേൾക്കുവാനുണ്ടെന്നു കേൾക്കുകയും കൊണ്ടും കാലം, മരണമെന്നു കാലം... അവളുടെ അടുത്തുവന്നപ്പോൾ, അവൾ വളരെ മരുത്തോടെ ‘ചോകുന്നു’ എന്നെന്നേക്കാൾ പറഞ്ഞു. അപ്പോൾ നേരം മാത്രമായിരുന്നു. നമ്മുടെ പല്ലവണ്ണം പ്രകാശമെന്നു വളരെ ദൂരം വ്യാപിച്ചു കിടന്നതന്നെ മരണശിക്ഷയിൽ കിടന്നു കിടന്നു. മരണശിക്ഷ കിട്ടുവാനായി പിന്നാലെ കൂടിയിരുന്ന നാശം കരച്ചു ചവിട്ടി ചവിട്ടി കനകം കൂട്ടിയപ്പോൾ അവൾ മരണമെന്നു എനിക്കു

നസ്സിലായി അവളുടെ മുഖത്ത് സ്വർഗ്ഗപ്രാപ്തിയുടെ ഭാഗ്യം നല്കിയപ്പോൾ സ്മരണയായിത്തീർന്നു. ഞാൻ, അതു കണ്ടപ്പോൾ ഞാനേ പൊലം സകല ക്രിയകളും ചെയ്തു പിന്നെ എനിക്ക് സൗഖ്യം ഉണ്ടെന്നു ഏകദേശമായ നിന്നോടുകൂടെ അവളെപ്പറ്റി പറഞ്ഞു.

൧൫-ാം അദ്ധ്യായം.

‘മരണവിചാരവും മരിക്കാൻ സാദ്ധ്യതയുമില്ല
 മിഥുനാഭനല്ലാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നും’
 ‘മരിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നും’ മരിച്ചവനെന്നും
 മരിക്കാത്തതുകൊണ്ടാണെന്നും

 നിന്താവരി
 നാരിയായിനിന്നു കിട്ടിയതുകൊണ്ടാണെന്നും’

ഈ അദ്ധ്യായത്തിൽ സിംഹകൂടത്തിലേക്കു പോകുമ്പോൾ വഴിയിൽ വെച്ചു സായിയോടു സംഭാഷിച്ചുകൊണ്ടിരുന്ന കാലം ഞാൻ കഥ വീണ്ടും പറയാം. അവൾ കടന്നുപോകേണ്ടുന്ന ഇടമായ രണ്ടാമത്തെ ഇടം വഴിയിൽ വെച്ചു സായി, മുഖം പോകാതെ പറഞ്ഞു, ഒരു ഗുഹയാൽ തുടങ്ങിയ നദി. കാലം ഞാൻ അപ്രകാരമുണ്ടായപ്പോൾ, സാധാരണ വഴിയായും സാധാരണത്തിൽ പോയി.

സായിയുടെ ചെറിയ ഭവനം ഒരു കുന്നിൻ വക്കത്ത്

* സുന്ദരദാസന്റെ നാമം സി. ഗോവിന്ദനാഥൻ.

[illegible]

‘ശമ,’ നീ ഇരുടെ ഏകൻ അമിതത വർദ്ധനയറി വാനായിട്ടു വരാറുള്ളു. ഞാൻ കണ്ടിട്ടുള്ള സ്ത്രീകളിൽവെച്ച് അതി ചിലവയും കൂടുതലായിട്ടുള്ളത് നീയാണ്. നൃക്കിട്ടൊട്ടു; അല്ലെങ്കിൽ ഏറ്റവും പുറത്താക്കും. നിങ്ങളു വരാൻ പോകുന്ന ആപത്തു നിശ്ചയമായിട്ടു ഓരോവ പണ്ഡിതന്റെ താവഴിക്കാൽ ജ്ഞാതത് മാറ്റുതരില്ല.’

സാരി — (പ്രവേശനത്തോടെ) ‘അത് ഏനിക്കു പണ്ടെ അറയറം ഏറപ്പാഴ്ന്നു ഓർമ്മപ്പെടുത്തണമെന്നിപ്പു ഏൻറ ചെറുപ്പകാലത്തു തന്റെറക്കുറവുകൊണ്ടു കാര്യം വററിച്ച് ഏകൻ ജനം നശിപ്പിച്ചു നിങ്ങൾക്കു’ എന്നോട ചുറ്റുപാടിയിരിക്കു പറയുവാൻ ധൈര്യമുണ്ടല്ലോ. ഞാനെങ്കിലും പൂർവ്വജന്മപാപ അടക്കം ഇരിക്കണമല്ലോ! നിങ്ങൾ പറഞ്ഞതു കേട്ടു നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടതൊക്കത്തന്നും ഇപ്പോഴല്ലാം സാധിപ്പിച്ചും ഞാൻ വലഞ്ഞു നമ്മളിരുവരും തമ്മിൽ കാണാതെ പിടുന്നേടത്തോളം നല്ലതാണ്.’ ഇങ്ങിനെ പറഞ്ഞു അവൾ വസ്ത്രപൂർണ്ണം കൊണ്ടു മുഖം മറച്ചു.

(കോപത്തോടെ) ‘അങ്ങിനെ ഉറച്ചുവെച്ച് ആവലാധി വറഞ്ഞാ, നിന്നെ അതിനെ കൊല്ലൂ’

സാരി (പ്രവേശനത്തോടെ) ‘വെറുപ്പിത്തം മതിയാകിൻ, സാരി നീക്കുക മുഖിൽ വന്നു കരയുന്നവനെ വിചാരിക്കേണ്ട, സാരി യാതൊരുത്തന്റെ മുഖിലും ചെന്നു കരയില്ല.’

‘ശമി, അവർക്കു’ ഇത്ര സമീകൃതങ്ങളാവാം. (അധികാര ഭാവത്തോടെ ഉച്ചത്തൽ, ഏനിക്കു റിപ്പോർട്ടു കാണ്ടു വേണ്ട ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടായ ട്ടുണ്ട്. നിന്റെ തോന്നുസങ്ങളെല്ലാം ഞാൻ സഹിച്ച ട്ടുണ്ട്. കേട്ടോ, ഇനി കരിക്കൽ, അടക്കം നിന്നുപോയാൽ ഏറ്റവും പുറത്താക്കും. നീക്കംനേണം ഏങ്ങിനെ വീട്ടിൽ നന്നോടാപ്പോയെന്നും നീ ദേവീദാസിയിൽ ഉത്തമയെന്നു ഭാവ പൂരാണെന്നും യഥാർത്ഥതയ്ക്കു അനുസരല്ല, വിവാ

ഹം കഴിഞ്ഞ ഒരു ബ്രാഹ്മണ സ്ത്രീയാണെന്നും മറ്റുള്ളവരും അറിയുകയും ചെയ്തു. പിന്നെ അതിൽ നിന്നും മറ്റൊരു വിധത്തിൽ അറിയുകയും ചെയ്തു. അതിനെ കാണുകയും ചെയ്തു. അതിനെ കാണുകയും ചെയ്തു. അതിനെ കാണുകയും ചെയ്തു.

സായി (എല്ലാം മിഴക്കി കൈകൾ) 'ആദ്യം, അതേവണ്ണമെങ്കിലും; ആദ്യം ഇതാണെന്നു പറയുക. നിങ്ങൾ പറയുന്ന അപവാദമൊക്കെ അതാൽ അത്യാവശ്യമാണ്. എന്നാൽ അതാൽ ചിലതു പറയും' മറ്റൊരു സാധനമൊക്കെ. ആദ്യം അതേവണ്ണമെങ്കിലും സാധനമെന്നു തന്നെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. എന്നാൽ പണം വാങ്ങി ദേവം വാങ്ങിക്കൊണ്ടു പറയുക. 'ഇല്ല' എന്നെന്നാൽ വാങ്ങുക. ധാരാളം ദ്രവ്യമുണ്ടായിരുന്നു (അതാൽ കൂടെ) എന്നാൽ അതേവണ്ണമെന്നു കൂട്ടി?

സായി - 'ആദ്യം പറയുക, മറ്റൊരു വിധത്തിൽ മതി. നിങ്ങൾ എന്നെന്നാൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ പറയുക. പ്രതികരണമെന്നും അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക.

അതാൽ ഇതെല്ലാം കേട്ട് അതേവണ്ണമെന്നാൽ എന്തു വന്നാലും വേണ്ടതല്ലെന്നു കാണുകയും ചെയ്തു. സായി അതിൽ കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക. അതാൽ അതിൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക.

സായി - 'ഇത്, പക്ഷെ വഴി വഴി അതാൽ കിട്ടുന്ന സാധനം കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരിക.

നന്നു സ്മരിക്കുന്നതായിരുന്ന ആ വൃദ്ധൻ ഇങ്ങിനെ ചോദിച്ചു 'ഈ വഞ്ചനയും വളരെ ആശോചനാർഹമായിരുന്നു, ഇല്ലേ?'.

സാതി ഇതു കേട്ട ഉടനെ സ്വസ്ഥതയിൽ നിന്നുണർന്ന ചോലയെ തൊട്ടി, സദാചാരസ്ഥതയെ നല്ല വസ്ത്രം മറന്നു, ഭാഷി ഭൂതകാരം പറഞ്ഞു 'ഓ! എല്ലാം കഷ്ടങ്ങളു ന്നവൾ എന്തൊരു ജന്മം നശിപ്പിച്ചു. എന്റെ ഈ സ്ഥിതിക്കു കാരണം ദാസ്യമാണ്. ഇവിടെ എന്തൊരു അനാദരവും ഹൃദയം ഇല്ല'

(വികൃതമാസംഭാഷണം) 'ചോൾ ആഗ്രഹമുണ്ടോ! ഈ മാതിരി, ഞാൻ ആക്കിയില്ലെങ്കിൽ നന്നക്കു സ്വാതന്ത്ര്യം, താമസം, ഉപജ്ഞയും എങ്ങിനെയാവാം?'.

സാതി— 'കാഴ്ച! നിങ്ങൾ എന്നെ നന്നക്കു ചിലനെയുള്ള കള്ളത്തരം—എന്റെ വേഷം ഓന്നരും, ചിലപ്പോൾ സ്വാതന്ത്ര്യം, ഉപജ്ഞയും, അന്യന്മാരുടെ ദേഹധികാരം ഇവതാക്കു കിട്ടുന്നതും നിങ്ങൾ ചെയ്തതു പോലെ ഞാൻ അവയെ മറന്നതും, വിട്ടുകളഞ്ഞു അവയെല്ലാം എനിക്ക് ഇപ്പോഴുണ്ടെന്നും എന്റെ വേരില്ലാത്ത എന്തു പ്രയോജനം? ആദ്യം കഴിഞ്ഞതാവാം ചിലപ്പോൾ ഉപജ്ഞയും ഇപ്പോൾ സാതിക്ക് ചോദിച്ചാൽ പ്രയോജനം. അവൾക്ക് സ്വാതന്ത്ര്യമില്ലാത്ത കഴയല്ല ആദ്യം വരുന്നില്ലാത്ത മനസ്സാക്കിത്തരാവാം'.

ഇങ്ങിനെ സംഭാഷണം കര കരകളിൽ കരയുന്ന സാതിയും മരിക്കൽ മോചനവും, നാശമെന്ന സമ്പ്രദായം ആദ്യം നിന്നു വീട്ടിൽ ചോരപ്പെടാൻ, അവൻ സാതിയെ വാക്കാനും കഴിഞ്ഞു കഴിഞ്ഞു വന്നു വരാതിരുന്നു. നാശമെന്ന സമ്പ്രദായത്തെ സോദിക്കിയായ അവന്റെ അമ്മ, സഹോദരങ്ങളാലും പുത്രനും ആരുമെങ്കിലും എന്നു വിചാരിച്ചു മേയ്ക്കട്ടെ, അവനെ വീട്ടിലിരുത്തുവാൻ ആഗ്രഹിക്കയും അവൻ അവിടെ ഉള്ളപ്പോൾ തന്നെ വാക്കാനകൽ കഴിക്കണമെന്നു ശാസ്ത്രം വിടുകയും

ആയതി അനുരാഗമുണ്ടെങ്കിൽ എല്ലാം ശുദ്ധമാണ്. ഹി അപ്പു
നെ വളരെ സ്നേഹിക്കുന്നു. ന്നെന്നും എന്തൊക്കെ എപ്പോഴും
അപ്പുനാഗ്രഹമുണ്ട്, ഇല്ലെ? എനിക്ക് ഗണേശമെന്നായിരുന്നെ
ന്നപ്പോൾ അധികമാനും നിശ്ചയിച്ചില്ല. അതു വിചിത്രം ഒരു
സ്തിമസ്സം സമാധാനമില്ല.

കുലം— 'അപ്പു! വൃന്ദനിക്കുണ്ട്. അദ്ദേഹം സാധാരണ മ
ത്താക്കുന്നതെല്ലാം, അദ്ദേഹത്തിന്നു എന്തൊക്കെ വളരെ മയ
മുണ്ട് എനിക്ക് ഇത്ര നല്ലൊരു ഭജനമുള്ളതിനാൽ മാത്രം
ലിംഗമർത്ഥമെന്നപോലും അദ്ദേഹത്തിന്നുണ്ട്. ഒരിക്കൽ—
എന്തൊക്കെയാ എനിക്ക് അറിയുക— എനിക്ക് സമാധാനമു
ണ്ടായിരുന്നില്ല. എന്താൽ ഇപ്പോൾ അങ്ങനെയല്ല. അ
ദ്ദേഹം ഉടനെയെ.'.

ഗണേശന്റെ വരവ് ആ വൃന്ദനായ് വളരെ ആശ്ചര്യമുണ്ടാ
യിരുന്നു. പുത്രിയെ കൊണ്ടുപോകുന്നതിൽ അദ്ദേഹത്തിന്നു യാ
തൊരു തടസ്സവും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. ഗണേശൻ മാത്രമേ അ
ന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ ഉണ്ടായതും ചെന്നു മാത്രമായിരുന്നു. എ
ന്നാൽ അവിടെനിന്നു വന്ന പ്രത്യേകവശ്യം കുലമയ കൊണ്ടു
പോയി ശിവഗംഗയിലാക്കുന്നതായിരുന്നു. പ.താവും പുത്രിയു
മാരുള്ള ദീപാവതിയോഗം കണ്ടപ്പോൾ അവന്നു വളരെ മനസ്സു
ലിഞ്ഞു. ഹിന്നെ ഇരുവരും പുറപ്പെട്ടു. കുലമയുടെ ശക്തി ക
ന്നിന്റെ താഴത്തു കാണുന്നിരുന്നു. അവിടെ വെച്ചു ഗണെ
ശൻ മാത്രമേ അദ്ദേഹം തിരിച്ചു.

എന്ന-രം അഭ്യർത്ഥം.

‘കേരളത്തിന് വാണിജ്യമായിത്തന്നെ കൈവളംകൊടുക്കേണ്ടതാണ്’

‘ആന്ധ്രപ്രദേശ് നിയമസഭയിലെ അംഗങ്ങളുടെ സംരക്ഷണത്തിനായി പ്രത്യേക നിയമം കൊണ്ടുവരിക’

‘யாக்கோபுசு உறவுகளை நன்கு உணர்ந்திருக்கிறான். அந்த உறவுகளால் தான்
நல்லதாக உறவுகள் இருக்கின்றன. அந்த உறவுகளால் தான் நல்லது.’

കൂല ശല്യമൊന്നില്ല ഗ്രാമസീമയെത്തി തുടങ്ങിയപ്പോൾ, അഗ്രിമെ അവളുടെ വീട്ട് ത്തർ മുൻവശമുള്ള മേൽമതിൽത്തട്ടി എത്തിയെന്നു പറഞ്ഞു. കറുപ്പുകുട്ടൻ ഒരു അമ്പലവും വെച്ചു, അവളുടെ ശല്യത്തിന്റെ പിന്നാലെ യായതന്നെ നടന്നതെന്നു് അഗ്രിമെ എല്ലാവരും ഉടനെ അറിവു കൊടുത്തു. അതറിയിച്ചതും കൂല തെരുവിന്റെ മുകളിലെത്തിയപ്പോഴാണ് വളരെപ്പോൾ മതി ഹിന്ദിത്തെയും വേലിയടിയിൽ കൂടി ചും എത്ത നോക്കുകയും സ്നാനം കഴിഞ്ഞു് ജലവും കൊണ്ടു മേടിയിരുന്ന സ്രീകുമാർ ഈറയോടെ അവയെക്കൂടെ ഗ്രാമങ്ങളുടെ മുമ്പിൽ നോക്കു നല്ലുകപോലെ ഒരു അഗ്രിമെ സമീപമെ കണ്ടുതടങ്ങുവാണെന്നു് കരുതലു് സമാഗതം സമാഗതം എന്നായിരുന്നു അപ്പോഴെക്കുറേയൊക്കെയു് നിന്നും 'സൗഖ്യമല്ല' 'എവിടുന്നുവരുന്നു?' 'എങ്ങു പോയി?' എന്ന് സമാഗത കളും കത്തിയവയെത്തോടുകൂടെ യു റിഡലുകളും ചോദിച്ചു തുടങ്ങി. മരിഞ്ഞിരുന്ന അരികത്തുകുടിവന്നു എന്നു് സാധാരണ ഉത്സാഹമശീലയായ ഒരു വളരെ വ്യസനിച്ചു വരവെന്നായി നിന്നു. അവൾ വന്നപ്പോൾ എല്ലാവരും മൗനം പാലിച്ചു. അപ്പോൾ കൂല 'എന്തു സംഗതം?' എന്ന ഭാവത്തോടെ എല്ലാവരെയും, പ്രത്യേകമായി അതേയും നോക്കി, അവളുടെ

↑ சமண சாஸ்திரங்களின்படி. ‡ விஞ்ஞானமீதும் கவனம் செலுத்தியதால்.

[illegible][illegible]

കാല വെളിച്ചത്തെ പരിശീലിച്ച്, തത്സമയം പറയുന്നവനെ കാ
ഗീരമിഴന്നാട്' എന്നുദ്യോക്താവെന്നു ചോദിച്ചു. അദ്ദേഹം അ
വർ ഇതിനെക്കുറിച്ചും ചോദ്യം ചെയ്താൽ അദ്ദേഹത്തിൽനിന്നു
അദ്ദേഹം കാര്യം വ്യക്തമാക്കുകയും ഇത് പറയുന്നത് എന്തി
നും ഇവിടെ അർത്ഥമില്ലാത്തതാണെന്നും അദ്ദേഹം
കുറച്ചുകൊണ്ട് ചോദിച്ചു. 'എന്തിനാണിത്' - ആ വാരി
യകാരൻ ചോദ്യം ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുകയും ചെയ്തു. 'ഇത്
ആദ്യത്തെ വാരിയകാരൻ, അദ്ദേഹം ആദ്യം ചോദി
ച്ചു, അന്നും കൂടി സാമിള'

കുറവ് (ബഹുജന സാക്ഷരതയും, മാനുഷവലയവും) 'ഞങ്ങളോ! ഏതു കയ്യടക്കം!'

இந்த மாதிரி உணர்ச்சி மிகவும் கடினமாக இருக்கிறது. இதைத் தவிர்த்து, மனம் அமைதியாக இருக்க வேண்டும். இதைத் தவிர்த்து, மனம் அமைதியாக இருக்க வேண்டும்.

നാലുകാരെല്ലാം ശിക്ഷിച്ചിട്ട് 'ചിന്നകാണാം' - രണ്ടര വര
പത്തു കണി: അകത്തുചെയ്ത്, സൂക്ഷിച്ച് വെച്ച് എടുത്തു
വെട്ടുകയും നന്നായി ചിത്തിയും ചെറു സൂര്യന്റെ കഥ വീടുകൾ
ഉമ്മറത്തു ചെറു വൃദ്ധകൾ ചിത്തിയവരായും കടന്നു.

[illegible]

ഇവ ഉപാസകർ ചെയ്യുന്ന സ്വയം ശക്തി ഭൂമിയും പ്രകൃതി
 ദൃഷ്ടിയിൽ ശബ്ദമായിരുന്നു ഇത്. മരിക്കൽ കേട്ടാൽ വിടുന്ന
 ആരും ചാകുപ്പു 'അടുത്ത വരൻ, അടുത്ത വരൻ, ഞാൻ
 തന്നെ വരും' എന്ന യോഗനാദം കാരണവും അദ്ദേഹം കറ
 ങ്കിട്ടാത്തതായും വളരെ ബുദ്ധിമുട്ടി വീണ്ടും ദീപം വെക്കാനായിട്ട
 നൽകുക. ഇപ്പോൾ കാര്യം ആകയാൽ തന്നെ നോക്കി
 നല്ലതായതും തോന്നുകയും സമയം ആവശ്യം ചെയ്ത്
 സാധാരണക്കാര്യങ്ങൾ ആവശ്യമായതും ചെയ്ത് എന്നാൽ ക
 ണ്ട് അധർമ്മം ഭയപ്പെടുന്നതായ സ്നേഹം ദൈവം എന്ന നാമം സി
 ങ്കിപ്പിച്ച് അദ്ധ്വാനം പ്രാണൻ പരമേശ്വരൻ ചെയ്ത
 യോഗനാദം ചെയ്തതായതും ശബ്ദമായതും കാര്യം ഇത്
 കേൾപ്പിച്ചു 'അടുത്ത വരൻ, അടുത്ത വരൻ, ഞാൻ തന്നെ വരും'
 തന്നെ വരും' എന്ന കേൾക്കുന്നതായതും തന്നെ തന്നെ ശബ്ദ
 മേൽപ്പോലെ അധികാരം നൽകി ഇതേ നാമം കേൾക്കൽ ൧)
 ന്നിന്നത് ശബ്ദം തുടങ്ങി. ശബ്ദം കേൾക്കൽ, ലക്ഷ്യം
 ഇതേ വല്ലവതം വരുന്നതും കണ്ടവിധം വേഗം വേഗം ഉറക്ക
 ക്കാൻ കലവസ്ത്രം കൊണ്ടു ശിരസ്സി ഭൂമി ഭൂമി ചാകു
 ഇതേ നാമം സാധാരണ അധർമ്മം വാശിയെടുത്തിരുന്നു
 സമയം വിശദമായതും തന്നെ നൽകിയതും കേൾക്കൽ
 യോഗനാദം കേൾക്കൽ വന്നിരുന്നു. അതോ, ഇതോ അതോ
 ഉറക്കം വെച്ച് അധർമ്മം വരുന്നതും ആരെന്നാത്തതും അ
 വർ വരുന്നതും വാശിയെടുക്കൽ കേൾക്കൽ നിശ്ചയം കേൾക്ക
 വീശി പതുക്കെ തുടങ്ങി വരുന്നതും താൻ കാണുന്നതും ക
 ണ്ടാൽ തോന്നി യോഗനാദം കാലടിശബ്ദം കേൾക്കൽ വെച്ച്
 കേൾക്കൽ വരുന്നതും അധർമ്മം അതേ ശബ്ദം തോന്നാ
 ത്തതും നീതിയെക്കേടുന്നതും ഭൂമിയെ നൽകുന്നതും
 തന്നെ വരും അതോ അതോ കേൾക്കൽ 'പോയി പോയി, ആ
 തോന്നി വരും കേൾക്കൽ വരും' എന്ന സ്നേഹം വരും
 യോഗനാദം കേൾക്കൽ കേൾക്കൽ കേൾക്കൽ തന്നെ നൽകുന്നതും

മോയ് മഞ്ചിയ ചന്ദ്രശാഖ വന്നിരുന്നു. ചഞ്ചലങ്ങളായ കൃഷ്ണ ഗണങ്ങളിൽനിന്ന് ഇടകിടെ മർദ്ദശബ്ദങ്ങളുണ്ടായതും പിന്നെ ആ ധ്രുവത്തിൽനിന്ന് മറ്റൊരു നിരക്കും വിചലവും ഭക്ത ഉടനെ പെട്ടെന്നു നിശ്ശബ്ദമായി. ഇതിന്റെ കാരണം മൂന്നാലു യുവാവർക്കു മുമ്പാകെ മനോഹരമായ കോണ്ടാ ഹാലം പൊട്ടി അമ്പലത്തിൽ അസ്ഥാവിക ശബ്ദത്തോടെ 'കരയ ണ്—ഇതിലും വലിയ ആചാര്യ വരാനിരിക്കുന്നതിന്നായി ശവം കൊണ്ടു പോകിൻ' എന്നു പറഞ്ഞിരുന്നതായിരുന്നു. കമല രാജാ മറച്ചു കണ്ടു. അവർ ശക്തിയുണ്ടാകാത്തതെല്ലാം മണ്ഡലം ഇപ്പോൾ സംഭവിച്ചു. അതുകൊണ്ട് അവർ സമയത്തെ അടുത്തു വെച്ച് "മണ്ഡലം മണ്ഡലം നിങ്ങൾ സ്ഥിതി എത്ര കഷ്ടമായതും" എന്നു പറഞ്ഞ് സന്തോഷിപ്പാനായി എല്ലാ ദിക്കിലും കാത്തിരുന്നു.

[illegible]

പേക്കുക്കൊന്നും അവളുടെ കൂട്ടത്തിൽ വിരോധവും കലശലായി. ഇങ്ങനെ കഠിനമായിത്തന്നെ ഉണ്ടായ വലയൊരു വിഷയം ദൈവത്തിൽ കരുതുന്ന പ്രഥമ ശിശു മൃഗംകൊണ്ടു.

ഇപ്പോൾ കല അവനകൾ വസം മന്നാസ്ഥയോടെ കഴിക്കേണ്ടി വന്ന നിമിത്തം തോന്നാവാനു വോകവാൻ വലയോടും ആഗ്രഹിച്ചു അവളുടെ ശ്രദ്ധയും കരുണയും എന്നും ആവിഷ്കരിച്ചു ഈ അവസ്ഥയ്ക്കൽ, അവളുടെ ശ്രദ്ധയും ആത്മീയവും മുമ്പത്തേക്കാൾ അവളോടു വളരെ മാത്രവും കൂടി എന്നതാൽ അവർ ഇപ്പോൾ കലയോട് അതിമുഖ്യമായൊരു വിശ്വാസമായി അവൾ ഒരു കാര്യം നിശ്ചയിക്കുന്നതെന്നും അവൾ മുമ്പാൽ വളരെ സന്തോഷമുണ്ടായെന്നുതന്നെ 'ഇവിടെ എന്താവശ്യമാണെന്ന് അവൾ ഒന്നിന്നും കൊള്ളിക്കുന്നതെന്നല്ല തോന്നിപ്പോന്നു മറ്റുള്ളവരും എന്തൊരു വലയൊരു കാര്യം എന്ന് ഇവളുടെ കൂടെ ഗണിക്കുന്നത് എന്തു സൗഖ്യമായിത്തന്നെ എന്നാൽ അതാവശ്യം ചെടിക്കുറ്റം പഠിപ്പിക്കും തൊഴിക്കുറ്റം' എന്നും വലയോടും പറഞ്ഞിരുന്നു. അവൾ പ്രസവമുതിർന്നിട്ടുള്ള ആ ചെറിയ കുട്ടി ഒരു അധികാരമെന്നും 'ഇപ്പോഴാകുന്നു' ഒരു കുട്ടി വേണ്ടതിന്നു അവൾ, ഒരു വെൺ കുട്ടിയും' എന്നും അവളായി പറഞ്ഞു സാധുക്കൾ, തന്റെ നിമിത്തമായതായ പ്രിയപ്പെട്ട കുട്ടിയെ സകല പാപങ്ങളും വലയത്തിൽനിന്നും അവതരണത്തോടുകൂടിയതും കൈമാറ്റത്തിലാണെന്ന് തോന്നാൻ, മറിച്ച് അണയ്ക്കു, ഈ ദൃഢപരമായ ശാപങ്ങളെപ്പോലെ കുട്ടിയെ കൈമാറ്റിക്കൊടുക്കുന്നതിനായിട്ട് മുമ്പാകെ വലയോടും നിമിത്തം ചെലവായി. എന്നാൽ അവൾ, തന്റെ കുട്ടി കൈമാറ്റിക്കൊടുക്കുകയല്ല, അതിനോടൊന്നിച്ച് കൈമാറ്റിക്കൊടുക്കുന്നതു കാണുന്നതല്ലാത്ത സന്തോഷമായ കൂട്ടാൽ സകല സകലങ്ങളും മറ്റും 'അയ്യോ, കൈമാറ്റം' എന്നും ഈ നിമിത്തം കൈമാറ്റം മറ്റുള്ളവരെയും വലയോടും' എന്നും പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു.

ഈ സംസ്കൃത കവിതയ്ക്കുപുറമെ ഗുണങ്ങൾ ശിഖരഗുണങ്ങൾ വന്നു. അവർ കലയെ ഇത്ര കയ്യുയർത്തിയത് കലാതലക്കാഴ്ചയ്ക്കു മുന്നോട്ടുപോയിത്തന്നെങ്കിലും ക്രിസ്തോസ് ആഗ്രഹിച്ചതല്ല. അദ്ദേഹത്തെ പഠിച്ചത് ലാഭമുണ്ടാകാത്ത വലിയ ദുഃഖവശത്താകി. എന്നാൽ അവർ, ഏറ്റവും വലിയതായും ആഗ്രഹിച്ചവയായിത്തീർന്നു. ഗുണങ്ങൾ വെളിച്ചമേകുന്നത്. അവർ സ്വയംവർണ്ണനകൾക്കു മുമ്പെ സംഭാവനാ ദൃഷ്ടി എന്തിനോടൊന്നിച്ച് പോയി വളരെ കലാതലത്തോടുകൂടുന്ന ആഗ്രഹവും അവർ വളരെ സമ്മതിച്ചു. 'അവർ' കലാതലത്താണെന്നു തോന്നുന്നു. ചെറിയപ്പോൾ തന്നെ മധ്യം പദാർത്ഥങ്ങളാകി തോർ അവർക്ക് വലിയ കാര്യങ്ങളും കൂടാതെ പാശ്ചാത്യ ഏതെങ്കിലും ആവർത്തനം. ഇങ്ങനെ തോർ സാധാരണയായ അവർക്ക് എന്തിന് പ്രേമം വെളിച്ചമോർ ഉത്സാഹമോ എന്തിന് ഉത്സാഹമോർ അവർ തോഴ്ത്തലും ചെയ്യും' എന്നിങ്ങനെ വലിയ അവർ പ്രണവമുണ്ടാക്കുകയും എന്ന വിചാരം കൊണ്ടു സന്തോഷമുണ്ടാകുകയും അവർക്ക് സന്തോഷമുണ്ടാകുകയും കൂടാതെ ആത്മീയതയെ പൂർണ്ണമായി വിശ്വസിച്ചും അവർ, മറ്റൊരു ദൈവമേയും ചെയ്തു. പ്രസവമുണ്ടാകുന്ന അവർ, ദൈവം പത്രം അവർക്ക് അവർക്ക് ഏതെങ്കിലും തരം നാശമേയായ ദൈവതമെന്നു നാമകരണം ചെയ്തു. ഏതെങ്കിലും അവർ കലയുടെ നേരിൽ മാത്രമേ നല്ലവണ്ണം പരിശീലിക്കുന്നുവെന്നു മാത്രമല്ല, അവർക്ക് നാമകരണമെന്നു ഇപ്പോഴും ഉള്ള ആ പൂർണ്ണതോട് അവർക്ക് ഒരു പ്രത്യേക സ്ഥാനവും ഉണ്ടായിരുന്നു. എന്തിനോടൊന്നിച്ച് അവർക്ക് അവർക്ക് പോലും പോകുന്നതിൽ ഒരു ക്രിയ മാത്രമേ ചെയ്യാൻ ഉണ്ടാകുന്നുള്ളൂ.

കലയ്ക്ക് തോഴ്ത്തലായിട്ടു വരുന്ന ദൈവതമെങ്കിലും പോയപ്പോൾ പുതുതായ അവർക്കും കലയ്ക്കും ദൈവതമെങ്കിലും വന്നു.

[illegible]

ഗുണശർഭ സമാധിയിലിറങ്ങാനും ഓരോരുത്തരുടെയും
 തിരസ്കാരം. അവർ അവരെ പലപ്പോഴും ചേരുകയും വേരും
 ചേരുകയും അവർ അവരെ നന്നു പരിചരിക്കുകയും അവരെ
 കൃത്യമായി കണ്ടുപിടിക്കുകയും ചെയ്യാനായി തയ്യാറായിരുന്നു. സർ, തീർത്ഥാടകരെ
 പരിചരിക്കാനായിരുന്നു. ഇതു വഴി വാസ്തവികമായി
 ആകാശത്തിലായിരുന്നു. അപ്പോൾ അവർ സാധിക്കും ഉണ്ടാ
 യായിരുന്നില്ല. ഗുണശർഭ ഭക്തിയുടെ ഓരോരുത്തരുടെ വീട്
 നന്നു മേൽ വന്നു, കലയെ വിളിച്ചു അവർ വളരെ പാ
 ശ്വരം അത്യാഗ്രഹവും ഉള്ളവരാണ്. അവർ സ്വയം
 സ്വയം അകലിയിക്കുകയാണ്. അവർ അകലിയിക്കുകയും ഉ
 നന്നു സമാധിയിൽ പാർത്തുവന്നു. വെളിവാങ്ങിയവർ
 നന്നു കലയ്ക്കു തന്റെ സ്വയം നല്ലവണ്ണം വെളിപ്പെടുത്താൻ
 തന്നിൽ അവർ സ്വയം വെളിപ്പെടുത്താൻ, അവർ ഉറപ്പായി പാ
 ശ്വരം വെളിപ്പെടുത്താൻ അവർ പാർത്തുവന്നു. സോമൻ
 പാർത്തുവന്നു കണ്ടു. തന്നായി. മേൽക്കൽ കണ്ടു കാണുകയും
 ഉണ്ടു വെളിപ്പെടുത്താൻ അവർ പാർത്തുവന്നു. ഉറപ്പായി
 പാർത്തുവന്നു. അവർ പാർത്തുവന്നു. അവർ പാർത്തുവന്നു.
 തന്നു ഗുണശർഭ പാർത്തുവന്നു. അവർ പാർത്തുവന്നു.

[illegible][illegible]

[illegible]

അതുകൊണ്ടായിരുന്നു അവർ വട്ടുകാരായ്യാ ചെന്നത്. എന്നാൽ ഗണേശൻ ഇതു കേട്ടു വല്ലാത്ത കോപമുണ്ടായി. ചെന്നു ചെന്നു 'എന്തർ വീട്ടുകാരോ! അവരെപ്പറ്റി എന്തൊരു പരാധർമ്മം നന്നെന്ന് എന്തിനൊര്യെടുത്തേക്കൊ!' അതു കേട്ടാൽ ഗണേശന്റെ വേഷമത്. എല്ലാവരും നന്നെ കേൾക്കുന്നതിന്നായിട്ട് അവരും ഗുടി വിടർന്നു വിട്ടുകൊണ്ടു ചെന്നു തോന്നി. 'ഈ ഉത്തരം കേട്ടു കഴിഞ്ഞു വല്ലാത്ത ഗണ്ഡു കിടന്നു, നിലത്തിരുന്ന് കറിയായി. എന്തൊരു സംഭവമുണ്ടാകും ചോക്കുന്നതെന്നു വിചാരിച്ചു വീട്ടിലെല്ലാം'

[illegible]

[illegible]

കുറച്ചുകാലം കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ ഗവണ്മെൻ്റ് കേരളത്തിൽനിന്ന് ആപ്തവ്യമായിട്ടു നേക്കൽ നടത്തിയിരുന്നതു് ഇത്രകാലം കഴിഞ്ഞു വളരെ സ്വാധീനമുള്ളതായതന്നെ ഉണ്ടു്. അവർ അതു താക്കാക്കളയും, പ്രാണവിശേഷമായ ദാസ്യങ്ങളു കൂടി അവയിൽനിന്നു കയ്യെടുത്തു. കേവലം കുറച്ചുപ്രമാണത്തിനുള്ളതായ ദാസ്യം തക്കർ തമ്മായിത്തന്നെ പറഞ്ഞു സ്വാധീനമുള്ളവർ അയ്യപ്പമുഖായ മണിപ്പുഴക്കരകൾക്കുതാൽ കയ്യെടുക്കാക്കളയും അന്നുതന്നെ കാന്നിപ്പ്രമാണത്തെക്കൊണ്ടു കൂട്ടം പാവാനുസൗകര്യമുള്ളതു്. എന്നാൽ കൈവലിയ പട്ടണത്തിൽ കൈക്കൽ നടവകൾക്കെതിരിട്ട് അനൂർ ഗുണഭോക്താ പരമാണു കയ്യെടുക്കൽ പ്രയത്നമാണെന്നു് അതുകാണു സമീപസ്ഥ

[illegible]

സം മുഴുവനും താൻ പത്തുതൊന്നോളം കണ്ടതും തന്റെ നടുവടിയെ കഴിച്ചെന്നത്ര നികൃഷ്ടാക്കിയും വിഷാദിച്ചു കഴിച്ചുകൂട്ടി ഏന്നാൽ യഥാതഥമായി കമലയെ വിഷാദമേ ഇഷ്ടപ്പെട്ടിരുന്നു. അവൾ, തന്റെ സ്വഭാവമാറ്റത്താൽ 2000 രൂപയുടെ തന്നെ കുറച്ചപ്പോൾ അമ്മാവന്റെ പാദമേൽ കമലയ്ക്കു തന്നെ.

ഹിന്ദി അദ്ധ്യായം

—*—

“ശിവ: ശിവ:” മൊത്തം കന്നിനു ചിത്തം വെട്ടുതൊന്നിന്റെ

തീപ്പെടുത്തേ *

“കട്ടിപ്പൊട്ടിയെ കിടന്നപ്പോൾ

കെട്ടിയെടുത്തു കെട്ടിയെടുത്തു കെട്ടിയെടുത്തു” ‡

സാധി കാലക്രമം കൊണ്ടു ഗണേശന്റെ വീട്ടിൽ സാധാണ വന്നുപോകുകയുണ്ടായി. കാല ഇതിന്റെ വിവാഹം തൊടയാ, ഇതിനെ സൂചിപ്പിച്ചൊ വല്ലതും പറയുന്നോടല്ലാം ഗണേശൻ അതുകൊണ്ടു യാതൊരു ഭോഷെല്ലെങ്കിലും സത്യം ഗതകളും ഭോഷയുണ്ടെന്നു വിചാരിക്കുന്നത് സ്പീകളുടെ നീ ചുവക്കുവെന്നും പറഞ്ഞു അവർക്കുട്ടി ഇവകാരായെല്ലാ എന്നെച്ചു വിസ്മയം നടിപ്പിക്കുന്നു. അവർക്കു കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ സാധി ദിനംപ്രതി വൈകുന്നേരം ശരിയായി വരുവാൻ തുടങ്ങി. അപ്പോഴെല്ലാം ഗണേശൻ അവളുടെ സല്ലാപം കേട്ടും അവളെ അധീഷ്ഠിപ്പിക്കുന്ന വിധം സന്തോഷമായി പ്രത്യ

* കാലയനം. കണ്ടെടുപ്പിക്കൽ

‡ വെട്ടുതൊട്ടി. നശിപ്പിക്കൽ.

[illegible]

പുനാർ ഒരു റിവയറും സഞ്ചയങ്ങളാൽ ഒരു സാഗരികൊണ്ട് ഈ സ്ഥിതി വളരെ വ്യത്യസ്തമാണ്. അത് ഓരോ തരം ഒരു സാഗരികൊണ്ട്, അത് നിത്യം കോടിക്കണക്കായ നല്ല എന്നാൽ ഗണനാൽ അത്രയും സാധനമായി പലകം നേടുന്ന പാട്ടുട്ടുപോയി കലപ്തം അന്നു ഗണനാശന വളരെ പ്രത്യേകമായി ഭൂമി പൊട്ടിപ്പോയതായ നന്നു കൊണ്ട് അതാവിടയിലെ തരംതാ സംവൽസാരികളായി കൂടിയിട്ടു പാട്ടു പോയതല്ലെന്ന് എന്ന് വിചാരിച്ചു വ്യസനം ഉണ്ടായിരുന്നു. അപ്പോൾ അവർ അപ്പോൾ സോലിപ്പുറം യെ ചെല്ലാൻ സ്പ്രാസ് വേലത്തിലല്ലാതെ മറ്റൊരു വേലത്തിൽ പങ്കിടുന്നതെ വരുന്നതുകൊണ്ട് വന്നു ചെല്ലാൻ അവർക്ക് അപകടം പൂർവ്വവിവരമില്ലാത്തതായതുകൊണ്ട് വ്യത്യസ്തമാണ് ഈ ഉദ്യോഗം കണ്ട് യാതൊരുതരം ഉണ്ടായില്ല അവർക്ക് അപ്പോൾ ചെല്ലാൻ ഒരു നവംബർ പ്രവിച്ചു പോയതോ

[illegible]

ബോധവൽക്കരണം എന്നത് ആധുനികതയുടെ ഒരു അടിസ്ഥാനപരമായ സങ്കല്പമാണ്. ഇത് ആധുനികതയുടെ മൂലധനത്തിന്റെയും അധിപത്യത്തിന്റെയും പ്രതിഫലനമാണ്. ഇത് ആധുനികതയുടെ മൂലധനത്തിന്റെയും അധിപത്യത്തിന്റെയും പ്രതിഫലനമാണ്.

காங்கிரஸ் സംസാരിച്ചിരുന്നത് ഉമ്മനത്തുള്ള ഒരു വൃക്ക
 ന്നിന്റെ ചെട്ടിയിൽ നിന്നായിരുന്നു സമീപസ്ഥരായ നാലു
 കോട്ടയം വാസം വാക്കിൽ. അന്ന്. കോട്ടയം വാക്കിൽ
 കാണുന്നതുകണ്ട് 'സമീപസ്ഥരായിട്ടും ഇത്തരം ഒരു ചുമ്മ
 കൊണ്ട് 'ഓ! ഇങ്ങനെയൊരു ചുമ്മകൊണ്ടോ?' എന്നു
 പറഞ്ഞിരുന്നു.

[illegible]

[illegible][illegible]

ഗവേഷകൻ — (2) നോക്കൂ 'ശല്യം' എന്നതിനുള്ളിൽ (അവിടുത്തെ ചാനിന) ഉള്ളതെന്തെന്ന് കണ്ടെത്തുകയും — സായുജ്യം കാര്യം അറിയുക — ഉപയോഗപ്പെടുത്തുകയും സംസാരിക്കുന്നതായോ? നീ കണ്ടുവന്നതെന്തെന്ന് അർത്ഥമാകുന്ന വിധത്തിൽ അറിയിപ്പ് നീ അനുഭവിക്കും.

കുറി : 'മാനന്താലം' ഒരു സ്ത്രീയെന്ന്? സ്ത്രീയെന്ന് ബോധ്യം ഉണ്ടാകുന്നു.

ഗവൺമെൻ്റ് - തൊട്ടി വെട്ടിയിട്ടുള്ള പക്ഷി ചാർജ്ജിംഗ്, അത്
 യാതൊരു പ്രശ്നവും സൃഷ്ടിക്കാത്തവിധം കൈകാര്യം ചെയ്യുന്നതിനും

പത്തു. ഓടുന്ന എന്തിനാണെന്നും മറ്റും യാതൊരു ചോദ്യം
കൂടാതെ?

കാല — 'എന്താ? നിങ്ങൾ ആരെക്കുറിച്ചാണ് ചോദ്യം ചെയ്യുന്നത്? ഓ
യോ! ദൈവമേ! ഇതെന്താണ്?'

ഗുണശർ — 'ആരും നാടിച്ചാലൊന്നും എന്തെങ്കിലും വാർത്ത
നൽകിയിട്ടില്ലെന്നുവെന്ന് എന്തിനാണ്? എന്തിനാണ്
കുറവുവന്നു സത്യം വെളിപ്പെടുത്താൻ? നീ എന്തെങ്കിലും
കാരണമെന്തിനാണ് എന്റെ കണ്ണിൽ പൊടിയിട്ടു? നന്നാ
ൽ വിശ്വാസം നൽകിച്ച് സോപാനം നടക്കാൻ തുടങ്ങി. അ
ല്ലെ? (പല്ലകടിച്ചു നൽകി ചോദ്യം) ഇതിനു നീ അങ്ങ
നെയും എന്റെ കാലം വിശ്വസിക്കുന്നതാണ്? നീ എന്തി
നല്ലവണ്ണം സമയം നൽകാൻ അറിയാം. എന്തിന് കാ
ലമുണ്ടെന്നു ചോദിക്കുക? നീ സമയം വെളിപ്പെടുത്താൻ
യോ വെളിപ്പെടുത്തി. എന്നാൽ ഇപ്പോഴുള്ളതും പോലീ
ഇപ്പോഴാണ് നിന്റെ ശരിയായ സമയം മനസ്സിലാക്കുക.
ഞാൻ കുറിയെടുത്തതല്ല സത്യം ചെയ്ത് വെളിപ്പെടു
ത്താൻ.'

കാല — 'എന്ത്? കൂടിയും കൂടി നൽകിയെടുത്തതാണ്? ഓ
യോ! മനസ്സിലാക്കുന്നത്! നിങ്ങൾ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ
പോകും കൂടി എന്തിന് കേൾക്കേണ്ട. കൂടിയും എന്തിനാണ്
തന്നെ ശക്തിപ്പെടുത്താൻ? ആരാണ്? ഇതു പറഞ്ഞത്? ച
റയൻ. എന്തിനെന്നാൽ നിങ്ങൾ അതു വിശ്വസിക്കുന്ന
തെങ്കിൽ, ഇനി ഞാൻ ഇവിടെത്താമസിച്ചു വെളിപ്പെടുത്തുന്ന
ല്ല എന്തിനാണ്? അപമാനം പറയാൻ നല്ലവണ്ണം സ
മയമുണ്ടാകുന്നു.'

ഗുണശർ — 'സമയം വെളിപ്പെടുത്താൻ? സത്യം ഞാൻ അറി
യില്ലെന്ന്'

കുലപ്പ 'അങ്ങനെയൊരു സാഹചര്യം എന്തായിത്തീർന്നു വന്നു?' കടലിന്റെ ഗണേശൻറെ ഹാസ്യഭാവം കണ്ടു മനസ്സുതരിച്ച് 'ഒരു അങ്ങനെയൊരു വന്നുവന്നു മാതിരിയും പൊട്ടുന്ന', ദൈവം അധികം പ്രായമായുള്ള പലപ്പോൾ വന്നുപോയതും തോന്നി അല്ലാത്തതും കഴിഞ്ഞതിൽ പിന്നെ അവർ എന്തിനാ വീണ്ടും ശാന്തമായിത്തീർന്നു വന്നു 'എന്തിനാണ്' ആത്മമരണത്തിനുള്ള പാടില്ല അതുപോലെ നാശപ്പെട്ടു ബുദ്ധിമുട്ടുണ്ടാകും. ഒരു കാലത്തു ദൈവം സത്യം വന്നതാക്കുകയും എന്തിനാണ് ഇവ ഒരു അങ്ങനെയല്ല. പിന്നെ തന്നെപ്പറ്റി ആകെകളം അറോപിച്ചാൽ ദീനത്തിൽ കടന്നു അല്ലാത്ത കാണാൻ വേറൊരു കാര്യം വന്നതായി മനസ്സിലാക്കുക 'അതുവന്നുണ്ടല്ലോ അപവാദവും തീർന്നു. നാശപ്പെട്ടവരായും ഉണ്ടാവല്ല' എന്നും അവർ, പറഞ്ഞു.

ഗണേശൻ — ദൈവം ഒരു 'ഇതാ കുറച്ചു' പണം'

കുലപ്പ — 'ദൈവം, എന്തിനൊന്നും വേണ്ട'. ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞു 'അവർ ആ ഇടത്ത് കട്ടിയെ എടുത്തു വിട്ടുവെച്ചു. ഇത് പാതയ്ക്കു ലേക്ക് തന്നെ ഇറങ്ങി കുറച്ചു ദൂരം പോയിട്ട്, ദൈവം ഒരു വരുമാൻ വിട്ടുവെച്ചു പറഞ്ഞു ഗണേശൻ ഇതെല്ലാം കണ്ടു 'അങ്ങനെയൊന്നും കറേറ്റും വേറൊരു കടലും ഒരു മേച്ചുട്ടിൽ നിന്നു നാലുപ്രകാരം വന്നു ചെന്നു തൻ ഇറക്കം കണ്ടുവന്നു വീശിയിടുന്നു. പൂർണ്ണമായി ഇടത് ദിനാദിത്തയ്ക്കു ചക്കായ ശബ്ദത്തോടെ ആടിയിടുന്നു. വെച്ചുവെച്ചു വിട്ടുവെച്ചു തൊന്നും മുമ്പിൽ ഉണ്ടായിരുന്നു. അവർ അവർക്ക് വന്നു, തീർന്നു വിട്ടുവെച്ചു. 'അത് എവർക്കും പോകാൻ ചെറുപ്പകാലത്തു വെച്ചുവന്നു അങ്ങനെയൊന്നും വെച്ചുവെച്ചു പോയില്ല ഇല്ല, കൂടുതൽ തിരിച്ചു ഉണ്ടായിത്തീർന്നു വിട്ടു തന്നെ ചെറുപ്പകാലത്തു തന്നെ കെ

സ്വന്തം വട്ടംമേൽ ചെയ്യരുത്' ഇപ്പോൾ അവർ ഏതൊക്കെ സ്വസ്ഥരായോടുകൂടി ചിട്ടയോടെ, പ്ലാനോ അധിഷ്ഠിതമായിത്തന്നെ നടത്തിയെന്നു സാക്ഷ്യം കാണാൻ എന്തു പോന്നതെന്നുവന്നാൽപ്പോലും പറയാൻ എന്തു വലിയ വലിയ നഷ്ടം അവർ വേണ്ടതാകുമെന്നു ചിന്തിച്ചപ്പോൾ, അവർ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം. അപ്പോൾ അവർ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം. അപ്പോൾ അവർ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം.

ക. പട്ടു ഇവയെല്ലാം വരുമ്പോൾത്തന്നെ നവോദയത്തിൽനിന്നും വന്നവരായും ഇവർ കൂടെയുണ്ടായിരുന്നു. ഇവർക്കു കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം. അപ്പോൾ അവർ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം. അപ്പോൾ അവർ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം. അപ്പോൾ അവർ കൈകൾ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു നിൽക്കുകയും ചെയ്തു. ഇങ്ങനെയൊക്കെയായിരുന്നു 'അവരായൊക്കെ' അപ്പോൾ നടത്തിയതെന്നു പറയാം.

[illegible]

പ്രാദീപ്തവാനെ തോന്നി സമയത്തെപ്പറ്റി ആദ്യം രൂപം നീക്കി ഉല്പാതയിൽ എറി ചേർത്ത് അധർ, അപ്രകാരമായി ശത്രുക്കൾക്കു കൂടിമേണം— ജീവിപ്പാനും ഏല്പാനും യും സ്നേഹിപ്പാനും സാർവ്വത്രികാണും സ്നേഹം കൊണ്ടും എന്തു ചെയ്യാമെന്നു കാട്ടുവാനും അന്ത്യമായി ചെയ്യണമെന്നു സഹിപ്പാനും തെളുപ്പമായിരുന്നു ഇതിന്നുപറ്റി ഗണേശൻ ഏല്പാഴ്ചകിലും ഒരിക്കൽ അറിയിച്ചെന്നും അവർ ഉറപ്പു അവർ ഒരു മഹാമണ്ഡലമായയിൽ മുങ്ങി താൻ നിശ്ചയിച്ച സമയംപരിത്യാഗത്തെക്കുറിച്ച് ആനന്ദപരവശമായി. അറിവില്ലാത്ത ഒരു മറിത്തുട്രീക* ഇങ്ങിനെ തോന്നിയെന്നു പറയുന്നതു വായനക്കാർ വളരെ അത്ഭുതകരമാണെന്നായിരിക്കാം. എന്നാൽ കേവലം നമെത്രക്കുൾകൂടി മഹത്തായ പ്രകൃതി നിദേശത്താൽ നിവേശിതന്മാരാകുന്നുണ്ടല്ലോ. അതു മാത്രമല്ല, കല ദൈവിത്തുട്രീകകൂടി നിന്ന മഹാ പാണ്ഡിത്യമുള്ള മഹാമഹിമാക്കുന്നതല്ലതെ! നാലും സ്വന്തം പഠിപ്പിനാലും വളരെ വ്യത്യാസപ്പെട്ടിരുന്നു.

ഹവ്വ-ാം അദ്ധ്യായം.

“അഗ്നാനന്തരാമുണ്ടായിരിക്കാക്കള!”

“ഋഗ്വേദംകുടിയെടുത്തുണ്ടു
ഋഗ്വേദംകുടിയെടുത്തുണ്ടു

ഗണേശൻ കലയുടെ നേരെ കാണിച്ചു സഹാവസ്ഥകളെക്കുറിച്ച് അനേകം കാരണങ്ങൾ ഏകോപിച്ചു കൂടിയിരുന്നു. അവ

* വായനക്കാർക്കു കണ്ടുവന്നതുപോലെ

നി ഇതുവരെയും യാതൊരു ബുദ്ധിമുട്ടിന് പൊന്നെയും കിടന്നു
 ഭയപ്പെടാതെയും കഴിമുട്ടിയെങ്കിലും ക്രമേണ ക്രമേണയ-
 യ, സായുഷ് ഓരധീനാസ്തിനം. അവർ വലിയ തവണകളു-
 ലും ദൈവമായ സഭ വെള്ളം വൃത്തിയാക്കുകയും ചെയ്തു കണ്ടു
 ഉയിർന്നു. സായ, കലയോടു ചേർന്നുവന്നു ആതു-
 രാരുടെ ചന്ദ്രനായെന്നു ഇവനോട് പ്രകാരം സ്നേഹംകൊണ്ടു
 നി. അവൾ ഒരു ചന്ദ്രന്റെ കാമ്പും കണ്ടു കറുത്ത
 ഭയത്തോട് അറിഞ്ഞു പ്രത്യേകമായൊരു, അവൻ വളരെ നി-
 ശ്ചിതമായിട്ടുള്ള വളയവും കണ്ടുതന്നെ ഉപദേശിക്കുന്ന
 യെന്നൊരു ഒരു ചന്ദ്രൻ കലയോട് അതുവരെയായി ചേർന്നു
 കേണമെന്ന് ആഗ്രഹിക്കുകയും അവൾക്കു ചേർന്നുവന്നു
 വന്നു ചേർന്നുവന്നു വരുകയും ചെയ്തു. ഇതു സഭയിൽ

മുഖമുറപ്പിച്ചുകൊണ്ട് ഒരു പുതിയ മാർഗ്ഗം പ്രത്യേകമായി
നടത്തുകയാണ്. അവർ തന്നെയാണ് കേവലം കേവല
യോട് അടുത്തുവെച്ച് അവർക്ക് എല്ലാവരെയും കാഴ്ചയ്ക്കുവെക്കുകയും
അതിനോടനുബന്ധിച്ച് ആഗ്രഹം. എന്നാൽ സുലഭം ഉ
പകാരമുള്ള ഒരു ചന്ദ്രൻ തന്നെ കേവലം പുതുക്കപ്പെട്ട
തന്നെ അവർക്ക് മനസ്സിലായിരുന്നു. അവർ പ്രവേശിച്ചി
ൽ വെച്ച് അവർക്ക് കണ്ട മുട്ടവാർ പല കൗശലങ്ങളും ചെയ്
യുന്നു. എന്നാൽ കണ്ടുമുട്ടുന്നവരുടെയും അവർ ഗൗരവത്തോ
ടെ പ്രവേശിച്ചതിന്റെ സംസ്കൃതങ്ങളും അവർ ആദ്യം ഗ
ണനയ്ക്കുവെക്കുകയും ചെയ്തതായി യഥാർത്ഥത്തിൽ ചിലർ പ്ര
വർത്തിച്ചു. എന്നാൽ ചിലർ അവർ അവർ കേവലം
മെട്രിക്കൽ പ്രവേശനം കേവലം ഉദ്യമം വെക്കുകയും
അവർ ഉദ്യമം ചെയ്തുകൊണ്ട് അവർ ആദ്യം ചെയ്ത
തന്നെ അവർ അവർക്കുവെക്കുന്നു. അവർ ഒരു മാർഗ്ഗം മേൽവെ
ക്കുന്നു. സാധി ഗണനയ്ക്കുവെക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടി
രുന്നു. അവർക്ക് സംസ്കൃതം ചിലർ സാധനങ്ങൾ ലഭ്യം
കൂടും അവർക്ക് വെക്കുകയും ചെയ്തുകൊണ്ടിരുന്നു. അവർ

ഒന്നിച്ചുണ്ടുണ്ടല്ലോ അവർ അവനെ കഴിവുനാത്ര സമാധാനപ്പെടുത്തുവാൻ ശ്രമിച്ചിരുന്നു. അവസാനം അവർ സർവ്വതും അവനെ കാത്തുനില്പാനും നേരം വൈകിയാൽ അസംസ്ഥാനമാകാനും തുടങ്ങി. സരയി അത വിദഗ്ദ്ധരും ബുദ്ധിശാലനായവരായിരുന്നുവെങ്കിലും സൗജന്യവും സന്തോഷമുള്ളതല്ലെന്നതും ബുദ്ധിമുട്ടുകൾ ഉണ്ടാകുന്നതും ഉള്ള ഗണനക്കാർ സമാധാനിക ആഗ്രഹത്തെ അവർ ധരിച്ചിട്ടു. ഗണനശൽ സാധാരണയിലായി കും നേരം ഒന്നിച്ചിരിക്കുമ്പോഴല്ലാം അതി ക്ഷീണതയോടെ മിന്നിക്കൊണ്ടിരുന്ന അവരുടെ നേതൃത്വം സന്തോഷം വിരോധം ആസ്തികരം സമാധാനമാകുന്ന മനസ്സുതത്താൽ അവരുടെ അധാരങ്ങൾ അല്പം വിടരുകയും ചെയ്തിരുന്നു. അപ്പോഴത്തെ കടാക്ഷവീക്ഷണങ്ങളെ ആദരവോടെയെന്നായിരുന്നു. ഗണനക്കാരും അവരുടേപ്പോലെ ഉത്സാഹം പല ഉള്ളവനായി വളരെ മുമ്പായി സംസ്ഥാനവും, സംഭാവനയിലും ഭംഗം വന്നതിലും അവളെക്കൂടി തോല്പിക്കുവാൻ തുടങ്ങി. സായി ഉത്തല്ലാം കണ്ടു വിസ്മയം 'എന്തും കളിയാക്കണമെന്നാത്രമേ പോയിച്ചവരെ കണ്ടു കാറിപ്പാർ തുടങ്ങി. അവർ അവനെന്നായി അധികനേരമിപ്പോൾ ശ്രമം പറ്റാനും സംഗതിവശം ലെമ്പാപാല കണ്ടു ഉത്തരം ഭാവാ സന്തോഷം സമാധാനം വാത്തു വിശ്വരൂപം തുടങ്ങി. ഇവർ ഇവകാശം വാത്തു മോദനൻ കലരുന്ന കണ്ടുവിവരം ക്ഷേത്രസംഗമുള്ള വൃദ്ധവാടികയിൽ എത്തിക്കുകയുണ്ട്.

സായി: (ഗണനശൽ വന്നപ്പോൾ) 'കഷ്ടം' എന്ത വൈകി!

ഗണനശൽ: 'വൈകിയോ?'

സായി: 'ഉവ്വു, അതിനേക്കൂടി കണ്ടു നിങ്ങൾ എന്ത നല്ലൊരു കാഴ്ച കണ്ടു' എന്താരുടെ വിജയമായി വന്ന സൂര്യന്റെ കൊണ്ടു കേൾ നന്ദം സന്തോഷമായ മനസ്സായിരുന്നു. മുമ്പുള്ള ആ കലരുന്ന മറ്റു എഴുതുമ്പോഴെന്നാത്താകട്ടെ

അതും അടയ്ക്കലായ മറ്റും മറ്റും മുൻകാലത്തുണ്ടാകുന്നതല്ലെന്നു പറയുന്നതും സ്വയംകർമ്മങ്ങൾ ശാസ്ത്രാനുസൃതമായ വലിയ താത്പര്യത്തോടെ വിചിത്രമായി പ്രതിബിംബിപ്പിക്കുന്ന ഒരു നല്ല ജനം കണ്ടു, ആ ഗോപുരങ്ങളും രാജധാനികളും വലിയ വലിയകളും എവിടുന്നു വന്നു? ആവട്ടെ മൃതജനങ്ങളുടെ പരമപോല അത്ര വിചിത്രമായിരുന്നു ഒരു പ്രകൃതിയോടൊന്നിച്ച് ചെറുപ്പങ്ങളും വന്നു, മേൽത്തല മറ്റും കേട്ടുകേൾക്കുന്ന പൊലയെക്കണ്ടു മുനിശ്ചയ പണ്ടത്തേപ്പോലെ 'ആ സമയം വന്നു എന്നു തന്നെ ഞാൻ ചിലയില്ലാത്ത ആദ്യം അങ്ങനെയൊക്കെ ഉണ്ടാകുമോ? സ്കൂളിൽനിന്നു പഠിച്ചു ആ അടുത്തകലായ നവ വിദ്യാകാണ്ടുതെല്ലാം വരികാമോ? നിങ്ങൾ ഇല്ലാത്തപ്പോൾ - ആദ്യം നല്ലൊരു മനസ്സോടെ കളഞ്ഞു എന്നല്ലെ പണ്ടത്തെ വഴി; അതാന്റെ വഴിയെ പോയിരിക്കാം.' 2

ഗണേശൻ - 'ഒ! അല്ലാതെന്നും വന്നുയില്ലെല്ലോ കാലമുള്ള കണ്ടാലൊരു സന്തോഷമുണ്ടെന്നു ഞാൻ കരുതാതിരുന്നു.' അപ്പോൾ ഇങ്ങനെയൊക്കെയല്ലാതെ പറഞ്ഞതായിരുന്നു. പക്ഷേ അവൻ പോലുമ്പോൾ കലയുടെ സങ്കടമാവം കണ്ടു വ്യസനം തോന്നിപ്പോയ മിക്കും എന്തായാലും അപ്പോൾ എല്ലാം വേഗമൊതുക്കി.

സായി - (ഗണേശനെ സൂക്ഷ്മമായി നോക്കി, തലയാട്ടിക്കൊണ്ട്) 'അവൾക്കിത്ര സാമ്യമൊന്നുമില്ല എല്ലാവരും ഇങ്ങനെയുള്ള കാഴ്ചകൾ കണ്ടാണിപ്പോൾ കഴിയുമെന്നു വിചാരിക്കുന്നതോ? അവൾക്കു വീട്ടിലൊന്നിട്ടല്ല പണ്ടോ?' 3

ഗണേശൻ - 'അതെ! നമ്മൾ അങ്ങനെയൊക്കെയാണെന്നു സാധ്യം!'

സായി (കോപഭാവത്തോടെ) 'അവൾക്ക് നമ്മളിലും നിങ്ങൾ പോലെയും പഠിച്ചതുമില്ലാത്ത ഇപ്പോഴത്തെ കാഴ്ചകളിലും വള

അ ക്രമം തന്നെയാണോ? വ ചാലം? ചാവം ഉള്ള സ്ഥലം
ചാലം എന്നതാണോ? എന്ന കുറിപ്പ്.

ഗുണനാശം — 'പ്രകൃതിയുടെ വിചാരിതനാശം'?

സ്വാമി - 'നാശമില്ല, മറ്റൊരു രൂപമുണ്ട്'

ഗവൺമൻ്റ് (പുലിമിന്യോടെ) 'ചെന്ന അടുത്തേറിയപ്പാണു്'?

[illegible]

ഗവൺമെന്റ് നോട്ടീസ് അഭ്യർത്ഥിക്കുന്ന ഉത്തരവ് അയക്കുന്നതിനുള്ള അനുമതി നൽകുന്നതിനായി അഭ്യർത്ഥിക്കുന്നു.

സാമൂഹിക (കോപഭാവത്തോടെ) 'നിങ്ങളുടെ മനസ്സാകട്ടെ എ
വള:ലാണ്' അതാണ് അവളെ കുറ്റം പറയാത്തത്.

[illegible]

സാധി—‘ഞാൻ ഒരു കുറവും പറയുന്നില്ല’ നിങ്ങളെ വാസ്തവമായി സ്നേഹിക്കുന്നതും ചർച്ചക്കുതക്കമാണെന്നു പറയുന്നതിൽ കൂടെ കണ്ടാൽ വളരെ സാധുവും നിരപരാധവും ഉണ്ട്.

ഗവൺമെൻ്റ്— 'ഞാൻ പള്ളിക്കാരനാണ്. എന്റെ നിയമപരമായ ഏല്പാറ്റി നീക്കം ചെയ്തതുകൊണ്ടാണ്. ചോദ്യം ചെയ്യപ്പെട്ടതുകൊണ്ടു ഓഫീസറാണ്' മറുപടി നൽകി.

സായി—‘അവൾ സാധുതന്നെ’ അതാണെന്നുണ്ടോ അവളെ തിന്നെപ്പറ്റി ചോദിക്കുന്നത്?’

ഗണേശൻ—‘അത്’ നാലുപേർ കാരണമല്ലേ?’

സായി—‘അങ്ങിനെ ചെയ്യുന്നതെന്തിനാണ്?’

ഗണേശൻ—‘എന്തെന്നു ഞാൻ കൂട’. ഇപ്പോൾ പറഞ്ഞത് അവർ അവരുടെ കൈകൾക്കുപിടിച്ചാൽ ശ്രമിച്ചു.

സായി—‘എന്നെപ്പറ്റി ലളിതയെ’ അവളെപ്പറ്റി സംസാരിപ്പാൻ യോഗ്യതയല്ലെന്നാണ് വിചാരം, ചാല്ലേ’

ഗണേശൻ—‘അങ്ങനെ ഞാൻ പറഞ്ഞിട്ടില്ല ചോദ്യമുണ്ടോ?’

സായി—‘ഞാൻ നിങ്ങളോടു സല്ലാപ്പിച്ചും നിങ്ങളെ സന്ദർശിപ്പിച്ചും വൃഥാ സായം കഴിയുന്നു നിങ്ങളെ അറിയപ്പെടുന്നതെന്നാണ്? അവൾ നമ്മളെപ്പറ്റി കുറച്ചെഴുതിയും വാചകമെന്നല്ല അവൾ ഇപ്പോഴും കൂടി സന്ദർശനം സേവകനോടു സംസാരിച്ചിരിക്കുകയാണിരിക്കാം ഞാൻ ഇങ്ങനെയൊക്കെ ചെയ്താൽ അവൾ വരുന്നതെന്നു കേട്ടു അവൾ നമ്മുടെ വീടു അന്വേഷിക്കുന്നതും കണ്ടു?’

ഗണേശൻ—‘(ഗൗരീയുണർന്നു) ‘എന്തിനെയാണ് ഇങ്ങനെ പറയുന്നത്? അവൾ എന്തെങ്കിലും അറിയില്ല; അതാവല്ലാത്തപ്പോൾ അതോടും സംസാരിക്കുകയുണ്ടു. എന്നെ വെറുക്കുന്നതല്ല പിടിച്ചിപ്പോൻ ശ്രമിക്കണം?’

സായി—‘വരു ചോദി നോക്കാം?’

ഗണേശൻ—‘എന്താണ് നോക്കാനുള്ളത്? ഏതൊരു കളിക്കാരനോ?’

സായി—‘അവൾക്ക് അയാൾ അറിയാമെന്നു, ഞാൻ പറയുന്നു. വേണമെങ്കിൽ ഇതിലൊക്കെ അധികവും പറഞ്ഞുതരാം.’

ഗണേശൻ—‘കഴിയാല്ല, നമ്മൾക്ക് അതൊന്നൊന്നു ചിലപ്പോഴായി നോക്കാം.’

സായം പാലമെടുത്തു, അലക്കി, നശിപ്പിച്ച് ആട്ടി
ശാക്കഗോഷാലനമുടേടേ അത് കയ്യിൽ ചോവി നീക്കി
കുട വീഴലുള്ള ഇത് തന്നെ കല സംസാരമെന്നോ
എന്നു നോക്കും.

സായം ചോകുന്നവരിൽ ഗണേശൻ നല്ല ജീവിതത്തെ
തെളിയിക്കുന്ന ഒരു കരുതയെ മുന്നുകൊണ്ടിട്ടുകൊ
ട്ടാണ്. എന്നാൽ അവർ ക്രൈസ്തവവിശ്വാസികൾ. അവ
ന്റെ പൂർണ്ണപ്രശംസ സായി തന്നെ ചെറുപ്പം മുതൽ ഇ
ങ്ങനെ പാലമെടുത്തുവന്നിരുന്നു. എന്നാൽ ഓ! അവർ ഇ
നവയുഗത്തിൽ കൂടിക്കാഴ്ചക്കുതക്കവെ ഏ? സായി ചെറുപ്പം കൊ
ണ്ടു ഗണേശൻ ചെറുപ്പം 'വെസ്റ്റ്' എന്നു പറഞ്ഞു. അ
വർ ചാവറയിൽ ചെറുപ്പം നോക്കും. ചെറുപ്പം
നന്ന. അവർ പത്തൊമ്പതാം നൂറ്റാണ്ടിലുള്ളതായി
ഇപ്പോൾ പാലമെടുത്തു. ഗണേശൻ നോക്കി. എന്ന്
പാലമെടുത്തു. നല്ല പാലം കാണാൻ പാലമെടുത്തു. ഇപ്പോൾ
ഇത് നോക്കുന്നതും സംസാരമുമാകുന്നു! നല്ല പാലം കല
ഇപ്പോൾ പാലം പാലമെടുത്തു! ഗണേശൻ ഇപ്പോൾ മി
ന്നു പാലമെടുത്തു. കല പാലം, സായം കല പാലം പാലം
തന്നെ. ഇപ്പോൾ അവർ, അവർ സകലം കൊ
ണ്ടു സംസാരം തോന്നിപ്പോകും. ഇപ്പോൾ പാലം കൊ
ണ്ടു പാലം. എന്നാൽ അവർ വളരെ കോലത്തോടെ മി
ന്നു. 'വെസ്റ്റ്' എന്നു ചോദിച്ചു. 'അവർ ൧൩
നൂറ്റാണ്ടിലുള്ളതായി സംസാരം പറഞ്ഞു. 'വെസ്റ്റ്' എന്നു
എന്നു ചോദിച്ചു. 'അവർ ൧൩ നൂറ്റാണ്ടിലുള്ളതായി
ഇപ്പോൾ പാലമെടുത്തു. പാലമെടുത്തു. പാലമെടുത്തു.
അവർക്ക് നല്ല പാലം കാണാൻ പാലമെടുത്തു. അപ്പോൾ
അവർ മിന്നു. പാലം പാലം. പാലം പാലം. പാലം പാലം.
അത് നോക്കി. അത് നോക്കി. അത് നോക്കി. അത് നോക്കി.
അത് നോക്കി. അത് നോക്കി. അത് നോക്കി. അത് നോക്കി.

[illegible]

ഗണേശൻ - (ദീപിൾശ്വാസത്തോടെ) 'ഉക്ക്! മകി! ഏല്പാംശി
 യാണ്', ആട്ടെ (അല്പനേരം ഒരു യുഗംവേഗം കഴിഞ്ഞു
 ഓടുന്ന വീണ്ഡു വച്ചു, ഞാൻ പകരം ചോദിക്കും. നിങ്ങളുടെ
 ഞാൻ ഒരു മൂലിക്കണം. ഞാൻ അവളെക്കൊണ്ടു സത്യം
 പറയുക; നമുക്കുതന്നെ ഉപദ്രവിക്കാവിട്ട്. വെ, വീ
 ദിക്കു വേഗം'.

സാതി—ബലരൂപങ്ങളെ, അല്ലെങ്കിലും കഷ്ടത. ലക്ഷ്യമുണ്ടെന്നും. ഒന്നാം അധ്യായത്തിൽ നാടകോദ്യമം എന്നാൽ എല്ലാം പരമമായതും. എന്നിടം തമ്മിൽ തല്ലുകയെന്നാൽ ഇപ്പോഴുള്ള നാടകം പരമമായതല്ലെന്നു സൂചനയുണ്ടെന്നു വന്നിരിക്കുന്നു.

പിന്നെ കഴിഞ്ഞ കാര്യങ്ങൾ ഇന്നുവരുന്ന മുഹൂർത്തത്തിലിട്ടു
 ഏതു കൊണ്ടു വായനക്കാരിപ്പോൾ ഗണേശന്റെ സേവകൻ ആ
 ഓരോ നല്ലവന്നും ഗ്രഹിക്കാമല്ലോ.

കാല നേരം പലതും മുൻപെ ശ്യാമൻ മൃഗത്തിൽ ഏത്തി
 അവൻ ഇങ്ങങ്ങാനോപ്പുകൾ കണ്ടു വഴി ചേർത്തിലൂണ്ടു നമു
 സ്വപനത്തുകൂട്ടിട്ടുള്ള ഭാരം കലകവെട്ടിപ്പോകാൻ കാഞ്ഞാരുമേ
 താനേയും വല്ല വഴിയമ്പലത്തിൽ കേറി താഴ്ന്നുപോകണമെന്നാ
 സി മുണ്ടു അപ്പോൾ വിലവകാതേയും അവളോടൊന്നിച്ച്, ആ
 തം കാണാതെ ബഹു മനസ്സെടുത്തൊട്ടെ ആ വിചാരമാണ്

ഗന്ധി ഉച്ചയ്ക്ക് താഴെ ചെട്ടു. അപ്പോൾ അവരെ കണ്ടാൽ ഒരു വിശപ്പാലകളാ എന്നു ഞ്ഞു ശങ്കിച്ചുപോകാതിരുന്നു. കൈയ്ക്ക് അവർ പിന്നാൽ : 'ന കാലക്' ശബ്ദം കേട്ടു. എന്നാൽ അവർ തന്നെ ചെന്നുപോയി. അവർ അവർക്കു വന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ, സാധാരണയായി ജനസഞ്ചാരം പ്ലാത്ത കെട്ടത്തിൽക്കൂടി കേന്ദ്രീ നടത്തുന്നതുകൊണ്ട്, അതു അധിച്ഛാത ചെറുപ്പൻ പ്രയാസമുള്ള ഒരു വിശപ്പ് തരുന്നതായി ചിലർക്കു അനുഭവപ്പെട്ടു. തിരിച്ചാൽ ഭൂമിയിൽ ചെന്നുവരുന്നതുകൊണ്ട് കലൈക്ക് ശബ്ദം കേൾക്കുന്നതിൽ എത്തിയപ്പോൾ അല്ലാ വാങ്ങലും തോന്നി. പക്ഷെ അവർക്കു കേൾക്കുവാൻ അവർക്കു എന്തു ദോഷം ഉണ്ടായി? ഇപ്പോൾ അവർ എന്തു കാട്ടു? 'പാട പ്ല' അങ്ങനെയല്ല. ഉച്ചയ്ക്ക് പാട പ്ല എന്നാൽ ജനം ഇവിടെയെല്ലാം കണ്ടു' എന്നായിട്ട്, അവർ ശിശുക്കൾക്കു വാങ്ങലിൽ ചെല്ലി. ഇത്ര നേരത്തെ വാങ്ങലിൽ വന്നു വെക്കുന്നത് അസാധാരണയായിരുന്നതിനാൽ, അവർക്കു ചെന്നാൽ ശിശുക്കൾക്കു അവർക്കു തന്നെ എന്തിനാ? കേന്ദ്രീകൃതമായ ഒരു പുറത്തു വന്നു. കലൈ അവർക്കു കണ്ടു വന്നു. കാലക് വീണ് 'അകത്തു കടക്കട്ടെ, ഞാൻ വരുമെല്ലാം' എന്നാണ് വരുന്നത്' എന്നു ഭീഷണിപ്പെടുത്താൻ ചെന്നു. അപ്പോൾ ഇതന്നെ സാധാരണയായ 'എന്ത്? എന്ത്?' എന്നു അസ്സാധാരണയായി ഒരുക്കേടെ ചെന്നു ചെന്നുവന്നു. കലൈ എടുത്തുകൊണ്ടു തിരിച്ചു വന്നു. അപ്പോൾ, സഭാംഗങ്ങൾ, അവർക്കു കേൾക്കാൻ പാടില്ലാത്ത, അധികാര വാങ്ങലിൽ, കലൈയ്ക്ക് 'എന്തിനാ' അകത്തുവന്നു സമൂഹം വെളിച്ചം വരുന്നത്.

കലൈ - 'ഞാൻ ഇവിടെയുണ്ടെന്ന് അങ്ങനെയൊരു പുറത്തും എന്തു അങ്ങനെയൊരു പുറത്തും കണ്ടുവന്നു വരുന്നത്, കലൈയ്ക്ക് അകത്തു കടക്കട്ടെ ഞാൻ എന്തു, കലൈയ്ക്കും ഇതൊരുതന്നെ ഞാൻ ചെന്നു കണ്ടു. ഞാൻ ഇവിടെയുണ്ടെന്ന് അങ്ങനെയൊരു പുറത്തും എന്തു

ഈ പാശയെ എണ്ണിച്ചുന്ന്ല്ല. ഞാൻ ഭുഷ്ടയായിരിക്കുന്നു. എൻ മകനാണ് ഉത്തരം. എന്തെന്നാൽ ഭരതാവ് എന്നൊരാൾക്കി—അല്ല, അല്ല—ഞാൻ അദ്ദേഹത്തെ വട്ടുപറന്നു. അവർ എന്നെ ശങ്കിക്കുന്നു. അയ്യോ, ഞാൻ എന്തുപറ്റിയൊ! അവർ പറഞ്ഞതെങ്ങിനെ പറയും!

‘ഇതല്ലാം ഏതാണ്?’ എന്താണിത്ര സ്വർഗ്ഗം?’

കുമാ—‘കഷ്ടം! അവർ പറഞ്ഞത് എന്തെന്ന് നിങ്ങൾക്കാകാം അറിഞ്ഞുകൂട. ആളെ, നിങ്ങളിൽ ചിലരെല്ലാവരെയും അങ്ങനെയാക്കിയത്! ഞാൻ ഇവിടെ വന്നിട്ടുള്ളത് എന്തൊരു പരമാർത്ഥം കാട്ടാനാണ്.’

‘ആളെ—കാഴ്ചം ഏതാണ്?’

കുമാ—അവർ കോപിച്ച് എന്റെ അടുത്തുവന്ന് ഞാൻ കള്ളത്തരമൊന്നെന്ന് കണിയുകയും പ്രാവശ്യം പറഞ്ഞു അല്ലെന്ന് പറഞ്ഞതിനും സമ്മതിച്ചല്ല നിങ്ങളെല്ലാവരും ഏന്തിനായിക്കൊണ്ടിരിക്കുന്നത് എന്നു പറഞ്ഞുകൊടുത്തു. കോണാളൻ, എന്നൊരു വയ്യ, അയ്യോ! ഈ കർവ്വമായും പൊറുക്കാൻ. ഇങ്ങനെ ശങ്കിപ്പാൻ ഞാൻ വല്ല കാരണവും ഉണ്ടാക്കിട്ടുണ്ടോ?’

‘മതി നിന്നെക്കുറിച്ചാണ് എഴുതിയത് നിന്നെക്കുറിച്ചായില്ല. പക്ഷേ നിന്റെ അപ്പൻ വരുത്താനും കേട്ടു വരുത്തുവാനും വല്ലാതെ അതും പറയാൻ ഭരതാധിപനെ ഇങ്ങനെയാണെന്നു പറഞ്ഞു ധരിപ്പിച്ചിട്ടല്ല. അകത്തുവെച്ച് കട്ട, വ്യസനിക്കുക. ഞാനും നിന്റെ അടുത്തുവന്നല്ലോ?’

കുമാ ഇതുകേട്ടപ്പോൾ കേവലം തെറ്റിപ്പോയി അവർക്കിടയിൽ അകമാണായി വാത്സല്യവും സൗഹൃദവും ഉണ്ടാവാൻ ഏതു കാരണം? അവളുടെ അപ്പൻ ഭീനത്തിലാണ്, മരിച്ചിട്ടില്ല എന്നു കേട്ടുകൊണ്ട് അവളുടെ ശ്വേതകണ്ഠം ഇത്ര ദയയുണ്ടായില്ല! കാഴ്ച! അവൾക്ക് മുമ്പ് അദ്ദേഹത്തെപ്പറ്റി എ

[illegible]

‘ഇല്ല, കുട്ടി, ഇല്ല നീക്കം നടത്തിയപ്പോൾ എന്തു ചെയ്യാനാണ്!’

[illegible][illegible]

שְׁמֵי שָׁמַיָּהּ וְשֵׁם הַמֶּלֶךְ

¹² http://www.tribuneindia.com/2005/07/20/20050720_01.htm

[illegible]

* அதுவரையில் கி.பி. 1947-ல் நடைபெற்றது.

[illegible]

ഒന്നു ബാറ്റമെന്റിനെ ശാന്തതയെന്നു താൻ കിടന്നു. അ. ഓ
ഗം അങ്ങനെയൊക്കെയാണ്. ഉദ്യോഗം അദ്ദേഹം ഏറ്റവും
അധികമായിട്ട് നിന്നും വിട്ടുപോയതാണ്. നൂറുപ്രതി ഒരു വെട്ടു
തന്നെയാണ്. അങ്ങനെയും കാര്യമായ നമ്മുടെയും
കണ്ടു തുടങ്ങി. അങ്ങനെയും ഈ ശാന്തതയെക്കുറിച്ചും
ഒരു അംഗീകാരവുമായി. സത്യത്തിൽ, പ്രകൃതിയുടെ ഈ
ശാന്തതയെ നോക്കി അല്പനേരം പഠിക്കുകയും. നാം, ഇപ്പോൾ
കാലാവസ്ഥയെ അനുസരിച്ചു സംസ്കരിച്ചു വിട്ട് അതിനെ
ഗണിക്കുകയും അങ്ങനെയൊക്കെ മനസ്സിലാക്കുകയും തുടങ്ങുന്നതാണ്.
എന്നാൽ ഈ അങ്ങനെയൊക്കെ ശാന്തത കണ്ടു നോക്കുന്നതും
ഇതിൽ കടിയേറുകയും ചെയ്യുന്നത് ഇതാണ്. നമ്മുടെ
സമ്പ്രദായം താൻ നിത്യമായും ഉദ്യോഗം ഉള്ള ഒരു സാധന
യെക്കുറിച്ചും മനസ്സിലാക്കി. ഉദ്യോഗം പോലെ തോന്നി. പിന്നെ
അദ്ദേഹം 'അങ്ങനെയൊക്കെ ഇപ്പോൾ ഉണ്ടാവണം' എന്നു
പ്രതിപാദിച്ചു. അങ്ങനെയൊക്കെ. അല്പനേരം കിടന്നു കിടന്നു
അവസാനത്തെ ശാന്തത വലിച്ചു പരമേശ്വരനെയും മറ്റും
അങ്ങനെയൊക്കെയും വരുവാൻ കണ്ടു താങ്ങിയു പോയതുകൊണ്ട്
നമ്മുടെ സമ്പ്രദായം അങ്ങനെയൊക്കെ തിരിച്ചറിയുവാൻ
കഴിഞ്ഞില്ല. എന്നാൽ അങ്ങനെയൊക്കെ അങ്ങനെയൊക്കെ
അങ്ങനെയൊക്കെ നിത്യമായ പണ്ഡിതന്മാരുടെയും അങ്ങനെയൊക്കെ
അങ്ങനെയൊക്കെ തുടങ്ങിയു.

പ്രമാണത്തിന്റെ കാര്യം ശാന്തതയെക്കുറിച്ചും സാ
ധനത്തിൽ അറിയിച്ചു. അങ്ങനെയൊക്കെ പണ്ഡിതന്മാരും
കേട്ട് പ്രിയപ്പെട്ട അദ്ദേഹം എവിടെയോ കഴിയില്ലാത്ത
എന്നുവെച്ചാൽ അങ്ങനെയൊക്കെ നാം പണ്ഡിതന്മാരും. എന്നാൽ
അങ്ങനെയൊക്കെ ഇതും വലിയ സങ്കടങ്ങൾ അങ്ങനെയൊക്കെ
തന്നെ. 'ഈ പണ്ഡിതന്മാരുടെ പരിചയമുള്ളതും അങ്ങനെയൊക്കെ
അങ്ങനെയൊക്കെ കഴിയില്ലാത്തതും വിട്ടു. അങ്ങനെയൊക്കെ
അങ്ങനെയൊക്കെ അങ്ങനെയൊക്കെ കഴിയില്ലാത്തതും അങ്ങനെയൊക്കെ

യ ലാഭം സംഗതികളും വഴങ്ങുക കൊടുത്തിരുന്നു. കല കഴിയുന്നതല്ലാം ചെയ്തിട്ട്, കട്ടിക്ക് അല്പമെങ്കിലും ആശ്വാസമുണ്ടായിട്ടു അത്ഭുതകാഴ്ച അവൾ അവസാനം ഭവാനി ക്ഷേത്രത്തിന്റെ ഏതെങ്കിലും ഭാഗത്തുനിന്നു ഒരു ദേവാ ദൈവം പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ടവൻ പോകുന്നുണ്ടെന്നു കേട്ട്, കൂടെയെ അത്ഭുതകാഴ്ച പോകുവാൻ ഉറപ്പു അവൾ ക്ഷേത്ര സ്വീകരണത്തെ തുടങ്ങിയപ്പോഴാണ് എത്രമാത്രത്താൽ നിന്നു ഒരു വലിയ ഏഴന്നു ഇപ്പോൾ വരുന്നു കണ്ടു ജനങ്ങളെല്ലാവരും സന്ദർശനം അത്ഭുതത്താൽ ശബ്ദിച്ചുകൊണ്ട് അത്ഭുതം തരുന്നതായി കണ്ടു. അപ്പോൾ ഭവാനി ഏഴന്നത്താൽ നിന്നു. ഒരു സംഭവം തെളിയാത്താൽ ക്രമേണ അധികരിച്ചുകൊണ്ടു മുമ്പാകെ ഇടികൂടെ കൈകൊണ്ടു കാട്ടിയതെ മുമ്പുകൊണ്ടു മുമ്പോളുകൊണ്ടു കൂടെയെ ചാറൽ അണമുന്ന ഭവാനത്താൽ ഒരു ദൈവമുണ്ടായി വെച്ചുവെച്ചു അവൾ അവിടെനിന്നു വളരെ കഴുപ്പു കൂട്ടിയതിന്നു. ആ മാറ്റംകൊണ്ടു അന്നുവെച്ചുകൊണ്ട് അത്തരമെ കയ്യൽകാടുന്ന അത്ഭുതകാഴ്ചയെന്നു പോലാത്തതിനെക്കൊണ്ടു പോകുകയും ചെയ്തു. ഏഴന്നത്താൽ സ്വീകരണ സ്വീകരണമുണ്ടായി തുടങ്ങിയപ്പോൾ താലാശ്വര്യം ഉണ്ടാകുന്നതല്ലാത്ത കലകൾ ചെയ്യുന്നതായ ഒരു തോന്നി. അപ്പോൾ കേൾക്കുന്നവർ അവൾ പറയുന്നതൊക്കെയും! ദൈവങ്ങൾക്കു എപ്പോഴും നാം കണ്ടു മിഴിച്ചുണ്ട് അവർ എപ്പോഴും ദൈവങ്ങൾക്കു മുമ്പാകെ കട്ടിയെ പോലിച്ചാൽ—എന്തുചെയ്യും? ഹാ! അവൾ അതിനെ ക്ഷേത്രത്താൽ ലോകത്താൽവെച്ചു കിട്ടിയപ്പോൾ! കട്ടി ഏഴന്നത്താൽ അൻപതോളം കേൾക്കുകൊണ്ട് അത്ഭുതത്തെ മുമ്പാകെ, 'ഏഴന്നത്താൽ' എപ്പോഴും അത്ഭുതകാഴ്ചയെ അത്ഭുതം പോകി. കലാ നേട്ടത്തെ അൻപതോളം പ്രതിഷ്ഠിക്കുക മാത്രം അണമുട്ട്, 'അത്ഭുതം, അത്ഭുതം' അത്ഭുതം ഉണ്ടാകുന്നതായ കലാകാരൻ എപ്പോഴും കലാകാരൻ.

[illegible][illegible]

“உயரகனா”யுள்ளதாகவுள்ளது. இவ்வகை - கையெழுத்துக்கள்

உயர்நீதிமன்றம், சென்னை

* സി. മാത്യുക്കുട്ടി എന്നാണിത്. വയർക്കി.

[illegible]

മാലം 'ജാഗ്രിതമിന്ദ്രജിഹ്വീകൃതാർദ്ധമുദരം' ഞാൻ ഇങ്ങിനെ നടന്നത്. ഞാൻ മറ്റാരോടും സ്നേഹമില്ല എന്ന് അവരുടെ ഭർത്താവും കമലയോടു പറഞ്ഞു. ഇവയെല്ലാം കേട്ട് കമല താൻ ഭർത്താവായിപ്പു സാസിപ്പിന്ദ്രജിഹ്വകൃതാർദ്ധമുദരം മംഗളമായി വന്നിടുന്നു എന്നു വിചാരിച്ചു വ്യസനിച്ചു. എന്നാൽ ഇപ്പോൾ അവൾ വിധവയായതുകൊണ്ട് ഇനി അതിന്നു നിവൃത്തിയുണ്ടായിരുന്നില്ല. സൽക്കർമ്മങ്ങൾ കൊണ്ടു ഏല്പാവമെയും വശത്താകൂ, ഭർത്താവെന്റെ ബന്ധുക്കൾ കൊല്ലാം തന്റെ നിരപരാധതയെക്കാലം പറ്റാത്തതെന്നതെന്നു വിചാരിച്ചവൾ തന്നെ ഇപ്പോൾ ഏല്പാവമെല്ലാം വെച്ചു ശാപഗ്രസ്തയാണെന്നു ഈ കഷ്ടമല്ലാം താൻ അനുഭവിക്കേണ്ടവയെന്നും കമല വിചാരിച്ചു. എന്നാൽ പഴയസമീപമെല്ലാം അവരവരായ് കഴിയുമ്പോലെ അവരുടെ വ്യസനം കുറുപ്പാൻ ശ്രമിച്ചു. കാര്യം, അവരുടെ കടുത്തതൊഴുവന്നു കമലയുടെ കയ്യിൽ വെച്ച് 'ഇത് എന്താ കടുത്തപ്പ നി എടുത്തുവെക്കേണ്ട' എന്നു പറഞ്ഞു. ഇങ്ങിനെ കമലയെ വിചാരിച്ചു അല്പം കഷ്ടതയും അനുഭവിപ്പാൻ കഴിഞ്ഞു.

൨൦-ാം അദ്ധ്യായം.

—ശുഭം—

“നിന്നതാരുവെങ്കിലുമില്ലവിട്ടിടേണ്ടതാകട്ടെ ഉണ്ടെന്നു സുന്ദരംഗി മനസ്സിലാക്കുകയുണ്ടായെന്നു വേർതിരിച്ചു.”

എന്നാൽ സുവർണ്ണം കഴിഞ്ഞു അപ്പോൾ ഒരു പ്രകാരം ആ ൨൦-ാം അദ്ധ്യായം വ്യസനകരമായതെന്തെല്ലാം തന്റെ വിചാരിച്ചതാണെന്നു ചെങ്കുട്ടം ഭദ്രപ്പെടുത്തി ആനന്ദകരമായവൻ

ഉപകരിച്ച ഒരു സാധനത്തോടുനിന്നു ലഭിക്കുന്ന സ്വത്തു വേറെ ഒരു സാധനത്തോടു കൂടിയായി മാറിയതിനെയാണ് സാധനമാറ്റം എന്നു പറയുന്നത്. അതിനാൽ സാധനമാറ്റം എന്നാൽ സാധനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിനെയാണ് സാധനമാറ്റം എന്നു പറയുന്നത്. അതിനാൽ സാധനമാറ്റം എന്നാൽ സാധനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിനെയാണ് സാധനമാറ്റം എന്നു പറയുന്നത്. അതിനാൽ സാധനമാറ്റം എന്നാൽ സാധനങ്ങളുടെ ഉപയോഗത്തിൽ മാറ്റം വരുത്തുന്നതിനെയാണ് സാധനമാറ്റം എന്നു പറയുന്നത്.

റത്തു. 'എന്നോട്' അതുമാത്രം പറയരുത്' എന്നിച്ച് അതിനെ പറ്റി വിചാരിപ്പാൻ കൂടി ശക്തിയില്ല. പൂർവ്വകാലത്തു ഞങ്ങൾ ഉടഞ്ഞി ഏറിയിരുന്നില്ലേ? ഞങ്ങൾ ചോയി ജലപ്രവാഹത്തിലും സമുദ്രത്തിലും വീണിരുന്നില്ലേ? എന്റെ ഹൃദയം നിങ്ങളേക്കിന്നോട പ്രതിവചനമായി ചലിക്കുന്നു. ഓ! മോശിപ്പിക്കുന്ന ഹൃദയം! ചരിക്കരുതേ! എറിക്കു തന്നെ എറണകൊണ്ടു നാണം വരുന്നതും. നിങ്ങൾ എന്നു പൂർത്തിയായി തള്ളിക്കളവിൻ. എന്റെ മുഖത്ത് നോക്കുവാനു വേണ്ട. ഞാൻ സ്പ്രിങ്ക്ലിങ്ങ് വെച്ചു ശാപഗ്രസ്തനായിട്ടുള്ളവരാണ്. എന്റെ സ്വഭാവത്തിന് എന്തൊ ദോഷമുണ്ട്. അതാണ് ഈശ്വരൻ എന്റെ മംഗല്യസൂത്രമെടുത്ത് എന്റെ നാശനശനകൊണ്ടുചോയി, എന്നു ശപിപ്പിക്കുന്ന ഒരു മഹിമയാക്കി വിട്ടിരിക്കുന്നത്. പാടില്ല: നിങ്ങൾ പറയുന്നത് വലിയൊരു കാര്യമാണ്. എന്നു ഇപ്രകാരം വരുത്തുന്ന വിട്ടുപോയി, ഭാഗ്യവതിയായ ഒരു ബാലികയെ വിവാഹം ചെയ്ത് ഭാഗ്യവതി മരിച്ചു. എന്നാൽ നിങ്ങൾക്കു വേണ്ടുന്ന ഭാഗ്യവും സ്നേഹവും ഉണ്ടാവും. ഞാൻ കപ്പലിൽ എറിഞ്ഞുകൊടുത്തുവാനുമാത്രം യോഗ്യതയുള്ള ഒരു ഉടഞ്ഞ പാത്രമല്ല. അയ്യോ! ദൈവമേ! മരിക്കണം! എന്തൊ എന്നു വല്ലാതെയാക്കുന്നു. മുമ്പിൽ അതിട്ടു ഒരു പ്രാപിച്ചു കിടക്കുന്ന കുന്നുകളെ ഞാൻ കാണുന്നുണ്ട്. അവയെല്ലാം അങ്ങയുടെ ശക്തിസൂചകങ്ങളാണ്.

'അല്ല! കാരശക്തിസൂചകമാണ്. ഏഴനീറ്റ് അതിന്റെ കണ്ണു അനുസരിക്ക. അതു തട്ടപ്പാൻ കഴിയില്ല. പ്രിയേ! ഏഴനീറ്റ് എന്റെ സ്വന്തമാക്കുവിട' എന്നു പറഞ്ഞ് മാലാഗാൽ അടുത്തു ചെന്ന് കലയെ ഏഴനീറ്റിച്ചു. എന്നാൽ കല ഉച്ചത്തിൽ ഒരു ശബ്ദിച്ചു 'ഗണേശാ' എന്നു വിളിച്ചു അകത്തേക്ക് ഓടിപ്പോയി. ആ ശബ്ദം, അടിയോളം വിളിക്കപ്പെട്ട ഹൃദയത്തിൽ നിന്നായിരുന്നു ജനിച്ചത്. കലയുടെ മേൽ, എത്ര തന്നെ നിസ്സാരമായിരുന്നാലും, അവസാനം ജയം പ്രാപിച്ചു. കലയ്ക്കു തന്റെ ജീവകാലം ഒരിക്കൽ കൂടി അനന്തസുന്ദരം

പട്ടണയിൽ പെട്ടെന്നു വിചാരിച്ചു മേപ്പട്ട്; മുമ്പിൽതന്നെ നീനിരുന്ന മാചന്ദ്രന്റെ മോശകതിയിൽനിന്ന് എന്നോക്കും സ്വതന്ത്രയായവിച്ചു. എന്നാൽ അവന്റെ അനുരാഗം സാമർപ്പനം പോലെയാകുന്നതിനാൽ, മറക്കത്തക്കതല്ലാത്തതും അന്ധകാരമയമായ പ്രദേശങ്ങളും സൂര്യകിരണങ്ങളാകാണ്ട് എതുപ്രകാരം ധവളാസ്ത്രത്തെയോ അതുപ്രകാരം മാചന്ദ്രന്റെ അനുരാഗംകൊണ്ട് കലയുടെ ജന്മശേഷം മുറവനം പ്രകാശിച്ചു. ഓ! താൻ സൂര്യനൊക്കെ പാത്രവും കേവലം അസാമ്യം എന്നു വിചാരിച്ചിരിക്കെ, രൊളങ്കിലും തന്നെപ്പോലിച്ചവയെല്ലാം എന്നുള്ള വിചാരം കൊണ്ടവൾക്കത്ര ശാഗ്വ്യം തോന്നി!.

മാചന്ദ്രൻ അവന്റെ ശൈലഗൃഹത്തിൽ പോയി താമസിച്ചു, ഭീനകാശം നോക്കുവാൻ മാത്രം ഇടകിടെ പുറത്തുവന്നു. എന്നാൽ അവന്റെ ഏകാന്തതയും മേഗം കണ്ടുപിടിച്ചു; അസംഖ്യം രോഗികളും സാധുക്കളും അവന്റെ അടുക്കലേക്കു. മാചന്ദ്രന്റെ മോശ്ശേഫത്തക്കറിച്ച് യാതൊരാൾക്കും ഒരു ശങ്കയും ഉണ്ടായിരുന്നില്ല. അവൻ ആകണ്ഠാശ്വാസനെപ്പോലെ നടപ്പാൻ ശ്രമിക്കുവാനെന്നു എല്ലാവരും വിചാരിച്ചുള്ളു.

കല തന്റെ ധനങ്ങളും പരമമായി ദാനകാര്യങ്ങളിൽ ചിലവ് ചെയ്തു. ആ കാലക്കാൽ അവളുടെ നവയേതെ ഇപ്പോഴും വളരെ ആദരവോടെ കാളിയവന്നു.

•• •• •• •• •• •• ••

ഇപ്രകാരമാണ് ഞാൻ നദീതീരത്തുള്ള ഒരു വൃഷ്ടങ്ങളുടേതിന്റെ ഇടയിലിരുന്ന് കലയുടെ കഥ പറഞ്ഞു കേട്ടത്. പ്രാകൃതമായ മോഹത്തിൽ കേത്രം സമീപത്തുണ്ടായിരുന്നു. വളരെ കാലം മുമ്പുള്ള ശിവഗംഗാ പട്ടണവും യാതൊരു മാറ്റവും കൂടാതെ അവിടെ ഉണ്ടായിരുന്നു. തീർത്ഥാടികളുടെ സന്ദർശനം സുന്ദരപഞ്ചമോക്കാകെ ആ പൂജാതന്ദ്രാദിയും ഒഴുകിയിരുന്നു. ഇ

പോൾ സിങ്ക്വെർ പ്രാപിച്ച കലയുടെ നാമധേയമുള്ള ഒരു ക്ഷേത്രവും സത്രവും മുന്തിയുണ്ടായിരുന്നു. കലയുടെ ധന മെല്ലാം വിധവകൾക്കും അനാഥകൾക്കും ഉപകാരം നീക്കിവെച്ചതു കൊണ്ട് "ഓഷിഗോപമല്ലാതെ ഇല്ലാഴ്ന്ന സാധുക്കളെയും ഏകദേശിനന്മാരെയും സംരക്ഷണ ചെയ്യുന്നുണ്ട്".

